Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Załącznik nr 2 do Uchwały nr 1/2017 WZC z dnia 13.12.2017

ZIELONY WIERZCHOŁEK ŚLĄSKA

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Lokalnej Grupy Działania Zielony Wierzchołek Śląska na lata 2014-2020

Kłobuck, grudzień 2017

SPIS TREŚCI:

I. CHARAKTERYSTYKA LGD....3
1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze....3
1.2ObszarLGD....3
1.3 Opis procesu powstania i doświadczenie LGD....4
1.3.1 Doświadczenie LGD....5
1.3.2 Reprezentatywność LGD....6
1.3.3Organdecyzyjny....6
1.3.4 ZasadyFunkcjonowaniaLGD....7
II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR....7
III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU ILUDNOŚCI....8
3.1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup....8
3.2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym (informacja o branżach gospodarki mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru)....10
3.3. Opis rynku pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia - liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, charakterystyka grup pozostających poza rynkiem pracy)....12
3.4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego....13
3.5. Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną)....13
3.6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna)....14
3.7. Środowisko naturalne i jego stan....14
3.8. Kultura....15

IV. ANALIZA SWOT....18
4.1 Zgodność zapisów Analizy SWOT z Diagnozą....18

V. CELE I WSKAŹNIKI....23
5.1 Określenie celów LSR w oparciu o konsultacje społeczne....23
5.2 Zgodność celów dla obszaru LGD z diagnozą obszaru....24
5.3 Określenie celów ogólnych i szczegółowych....26
5.4 Określenie EFSI i Programów....27
5.5 Przedsięwzięcia LSR finansowane z EFRROW....28
5.6 Określenie wskaźników....32

VI. SPOSÓB WYBORU OPERACJI ORAZ SPOSOBU USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU....47

VII. PLAN DZIAŁANIA....49

VIII. BUDŻET LSR....49

IX. ZINTEGROWANIE....50

X. PLAN KOMUNIKACJI....52

XI. MONITORING I EWALUACJA....52

XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA .ŚRODOWISKO....52

I. CHARAKTERYSTYKA LGD

1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

Nazwa: **Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierzchołek Śląska"**

Status prawny: **Stowarzyszenie**

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierzchołek Śląska" jest partnerstwem trójsektorowym w rozumieniu art. 32–35 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013), Ustawy z dnia 20 lutego 2015 o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. Poz. 378) ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, oraz ustawy z 7 marca 2007 r. O wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz statutu Stowarzyszenia.

Data wpisu w KRS: 24 lutego 2006 roku

Numer KRS: 0000251693

1.2 Obszar LGD

W skład LGD Zielony Wierzchołek Śląska wchodzi 8 gmin powiatu kłobuckiego: Kłobuck, Krzepice, Lipie, Opatów, Panki, Popów, Przystajń, Wręczyca Wielka oraz gmina Blachownia wchodząca w skład powiatu częstochowskiego. Wszystkie gminy stanowią spójny obszar i pozostają ze sobą w bezpośrednim sąsiedztwie. Dodatkowym łącznikiem tego obszaru jest rzeka Liswarta, której dopływy wchodzą w skład całego obszaru LGD a także wspólna historia oraz kultura. Spójność terytorialną obszaru przedstawia rys. nr 1 oraz nr 2.

Rys. nr 1 Obszar LGD Zielony Wierzchołek Śląska na tle subregionu częstochowskiego.

Rys. nr 2 Obszar Lokalnej Grupy Działania Zielony Wierzchołek Śląska na tle woj. Śląskiego

Tab. nr 1 Podstawowe dane gmin wchodzących w skład obszaru LGD Zielony Wierzchołek Śląska

Gmina	Kod terytorialny	Typ gminy	Obszar km^2	Liczba mieszkańców
Blachownia	2244604013	Miejsko-wiejska	67	13 223 (9 839)
Kłobuck	2244606013	Miejsko-wiejska	130	20 712 (13 246)
Krzepice	2244606023	Miejsko-wiejska	79	9 225 (4 460)
Lipie	2244606032	Wiejska	99	6 425,00
Opatów	2244606052	Wiejska	73	6 862,00
Panki	2244606062	Wiejska	55	5 092,00
Popów	2244606072	Wiejska	102	5 996,00
Przystajń	2244606082	Wiejska	89	5 972,00
Wręczyca Wielka	2244606092	Wiejska	149	17 662,00
Razem			**843 km^2**	**91 169,00**

Dane: http://stat.gov.pl/

Według danych GUS na 31.12.2013 całkowita liczba ludności oddziaływania LGD Zielony Wierzchołek Śląska to 91 169 obszar LGD Zielony Wierzchołek Śląska to 843 km$^{2.}$. Gęstość zaludnienia to 843 osoby/km^2.Liczba zameldowanych mieszkańców każdego z miast: Blachownia, Kłobuck oraz Krzepice na dzień 31 XII 2013 r była niższa niż 20 tys., co umożliwia społeczności miasta w gminie miejsko-wiejskiej wziąć udział w RLKS. Łączna liczba zameldowanych mieszkańców obszaru LGD na dzień 31 XII 2013 r. wyniosła 91 169 mieszkańców

1.3 Opis procesu powstania i doświadczenie LGD

Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierzchołek Śląska" powstała w ramach Działania 2.7 „Pilotażowy Program Leader+" – Schemat I Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006". W okresie od października 2005 roku do kwietnia 2006 roku realizowany był „Partnerstwo narzędziem zrównoważonego rozwoju ZIELONEGO WIERZCHOŁKA ŚLĄSKA". Na różnych etapach procesu tworzenia LGD odbywały się spotkania, w których brali udział przedstawiciele sektora społecznego, gospodarczego i publicznego.

W efekcie została utworzona LGD i opracowana Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich.

LGD Zielony Wierzchołek Śląska przyjęła formę prawną stowarzyszenia. W dniu 30 stycznia 2006 r. w Kłobucku miało miejsce zebranie założycielskie, na którym obecnych było 50 osób wskazanych przez partnerów z trzech sektorów.

W dniu 25 marca 2006 roku na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska ukonstytuował się Zarząd Stowarzyszenia. Przy wyborze członków Zarządu zadbano o zapewnienie równej reprezentacji dla obszarów wszystkich ośmiu gmin, jak również o spełnienie warunku obecności w Zarządzie minimum 40% kobiet i minimum 40% mężczyzn. Taki skład Zarządu jest między innymi wyrazem poparcia przez założycieli Stowarzyszenia idei równości kobiet i mężczyzn w zarządzaniu LGD. Na tym samym zebraniu powołano także Komisję Rewizyjną i Radę Programową Stowarzyszenia. W 2008 r. rozpoczęto przygotowania do realizacji programu Leader w ramach PROW 2007-2013. Zostały przeprowadzone szerokie konsultacje społeczne, których efektem było stworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2007-2013, która została przyjęta przez Walne Zebranie Członków w lutym 2009. Umowa na jej realizację została podpisana w maju 2009 r. W 2012 r. obszar LGD Zielony Wierzchołek Śląska został powiększony o gminę Blachownię wchodzącą w skład powiatu Częstochowskiego.

1.3.1 Doświadczenie LGD

W ramach SPO Pilotażowy Program Leader+ Schemat II LGD realizowała projekt pt. „Rozwój i promocja ZIELONEGO WIERZCHOŁKA ŚLĄSKA w oparciu o lokalne produkty oraz zasoby naturalne i kulturowe".

W czasie jego realizacji projektu przeprowadzono 12 szkoleń, 4 warsztaty, 2 wyjazdy studyjne oraz szereg działań informacyjno-promocyjnych. W zorganizowanych spotkaniach szkoleniowych wzięło udział 720 osób. Ponadto zrealizowano następujące zadania:

1/. Imprezy kulturalno-promocyjne:
- Targi Produktów Lokalnych „Zielonego Wierzchołka Śląska" w Kłobucku
- Pierwszy Szczyt Gospodarczy w Lipiu ,
- Przegląd orkiestr i zespołów artystycznych we Wręczycy Wielkiej,
- Dni Długoszowskie w Kłobucku - współorganizacja ze Stowarzyszeniem „Wieniawa" z Kłobucka

2/. Wydawnictwa:
- Przewodnik po Ziemi Kłobuckiej, prof. Jerzy Hereźniak,
- Folder produktów lokalnych,
- Kwartalnik Atrakcje ZWŚ

3/. Opracowania i analizy:
- Diagnoza i program promocji produktów lokalnych – dr G. Russak,
- Koncepcja zagospodarowania rzeki Liswarty i jej dopływów

Projekt realizowano w okresie od kwietnia 2007 do kwietnia 2008 r. Budżet wynosił 422 822 zł.

Działalność pozostałych organizacji i osób fizycznych z sektora społeczno-gospodarczego związana jest z celami LSR. Członkowie społeczni mogą pochwalić się realizacją wielu projektów, dofinansowywanych ze środków i funduszy różnych instytucji i organizacji, w tym ze środków UE.

Największe doświadczenie w realizacji dużych projektów inwestycyjnych dofinansowywanych ze środków UE posiada sektor publiczny.

Jednostki samorządu terytorialnego mają na swoim koncie wiele zrealizowanych projektów i programów współfinansowanych ze środków UE – z funduszu SAPARD, funduszy strukturalnych w ramach SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich. W 3 gminach tworzących LGD realizowano Program „Odnowa Wsi".

Realizowane prze członków LGD projekty obejmują bardzo różne dziedziny, zarówno zgodne z działaniami w Osi 3 i 4 PROW 2007-2013 jak i inne projekty zrealizowane na obszarach wiejskich.

Z Sektorowego Programu Operacyjnego na lata 2004-2006 realizowane były projekty w ramach:
- „Różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej"
- „Odnowa wsi"

Z zakresu rozwoju obszarów wiejskich zrealizowano projekty:
1/. Inwestycje w gospodarstwach rolnych (SPO 2004-2006)
2/. Wsparcie gospodarstw niskotowarowych (PROW 2004-2006)
3/. Budowa kanalizacji i oczyszczalni (SAPARD)
4/. Budowa kanalizacji – (FAOW)

W roku 2009 zrealizowano w ramach POKL ze środków EFS projekt pod nazwą „Edukacja agroturystyczna – oddolna inicjatywa mieszkańców terenów wiejskich". W projekcie wzięło udział 80 osób. Całkowita wartość projektu wyniosła 49 992,00 zł. Projekt polegał na realizacji serii szkoleń oraz warsztatów zakończonych wyjazdem studyjnym, których efektem było zapoznanie się uczestników szkolenia z zasadami i warunkami prowadzenia działalności agroturystycznej.

W latach 2009-2014 LGD Zielony Wierzchołek Śląska realizował zadania związane z funkcjonowaniem programu Leader w ramach PROW 2007-2013. W ramach tego działania podmioty oraz mieszkańcy obszaru LGD złożyli w sumie 254 wnioski na łączną kwotę 21 348 433,99 z czego zrealizowano 130 operacji na łączną kwotę 7 984 171,64 co stanowi 75% budżetu przeznaczonego na Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju. W latach 2009-2013 LGD zrealizowało również dwa krajowe projekty współpracy. W ramach działania nabywanie umiejętności i aktywizacji LGD wydało kilkanaście opracowań dotyczących obszaru LGD i zrealizowało kilkadziesiąt imprez promujących obszar LGD oraz działalność LGD.

Kadra Biura LGD składa się z dwóch osób, które pracują w biurze od początku realizacji LSR na lata 2014-2020. Jeden z pracowników wykonuje obowiązki kierownika biura do którego należą:

1) przygotowywanie wniosków o pomoc na operacje związane z funkcjonowaniem LGD oraz wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, opracowanie wniosku o płatność i przekazanie go do Agencji Płatniczej,
2) realizacja zadań określonych przez zarząd
3) prowadzenie bieżących spraw stowarzyszenia
4) obsługa Zarządu, Rady i Walnego Zebrania Członków

Drugi z pracowników wykonuje obowiązki pracownika biura – specjalista d/s koordynowania projektów do którego należą:

1) bieżąca obsługa sekretariatu
2) prowadzenie dokumentacji członkowskiej
3) prowadzenie rejestru spraw przychodzących i wychodzących
4) prowadzenie spraw związanych z naborem wniosków
5) udzielanie ubiegającym się o dofinansowanie informacji dotyczących zasad aplikowania o środki unijne oraz terminów składania wniosków o dofinansowanie,
6) pomoc w przygotowaniu kompletnej dokumentacji projektów w ramach wdrażania LSR
7) pomoc przyjmowaniu wniosków o dofinansowanie od podmiotów ubiegających się o dofinansowanie
8) realizacja i obsługa projektów Stowarzyszenia

Każdy z pracowników brał czynny udział w aktualizacjach poprzedniej strategii. Przez cały poprzedni okres prowadzone były również konsultacje z beneficjentami oraz potencjalnymi beneficjentami, które polegały zarówno na doradztwie indywidualnym jak również okresowym przeprowadzaniem spotkań informujących o naborach, zasadach naborów a także merytorycznej pracy z beneficjentami nad projektami będącymi przedmiotem oceny przez Radę. Ponadto każdy z pracowników brał czynny udział w pracach Śląskiej Sieci Leader oraz konsultacjach społecznych nowych rozporządzeń. Co najmniej raz w roku pracownicy brali udział w szkoleniach dedykowanych dla LGD. W 2016 roku LGD planuje utworzenie 3 etatu. Specjalisty ds. realizacji LSR 2014-2020. Osoba zatrudniona na tym stanowisku będzie odpowiedzialna za:

1) Prawidłową realizację planu komunikacji społecznej
2) Prawidłową realizację procedur wyboru projektów w ramach działania 19.2
3) Monitoring i ewaluację LSR 2014-2020
4) Realizację projektów parasolowych

Biuro LGD znajduje się w Kłobucku, przy ul. Staszica 12. Lokal jest użytkowany na podstawie umowy najmu zawartej w dniu 1 kwietnia 2015 roku z Jolantą Wojtera. W skład pomieszczeń wchodzą 3 lokale użytkowe na II kondygnacji, o łącznej powierzchni 73,20 m². Układ pomieszczeń zapewnia możliwość przyjmowania i obsługi interesantów chcących uzyskać informacje i fachowe doradztwo. Ponadto Biuro pozwala na archiwizowanie dokumentów oraz odpowiedni komfort pracy osobom zatrudnionym. Biuro wyposażone jest w dostęp do internetu oraz sieci telefonicznej, posiada dostęp do wody bieżącej a zimą ogrzewane jest za pomocą CO. Możliwe, iż w trakcie funkcjonowania biura zajdzie potrzeba doposażenia w dodatkowe meble biurowe oraz sprzęt biurowy. Pracownicy mają do dyspozycji pomieszczenia sanitarne oraz socjalne.

1.3.2 Reprezentatywność LGD

Zgodnie z § 11, pkt. 2 Statutu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Zielony Wierzchołek Śląska *Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z art., 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRR.* Zgodnie z tym zapisem członkami Stowarzyszenia mogą być osoby fizyczne oraz osoby prawne w postaci stowarzyszeń, przedsiębiorstw czy fundacji. Każdy z podmiotów jest reprezentowany przez swojego przedstawiciela. Każdy podmiot ma bezpośrednią możliwość wpływania na funkcjonowanie i rozwój LGD poprzez zasiadanie w Zarządzie, Komisji Rewizyjnej czy Radzie ds. PROW. Rozszerzenie składu Stowarzyszenia odbywa się zgodnie z § 12 *Nabycie i stwierdzenie utraty członkostwa w Stowarzyszeniu następuje na podstawie uchwały Zarządu Stowarzyszenia*. Wśród członków Stowarzyszenia znajdują się osoby związane życiowo z gminami, liderzy społeczni, aktywni mieszkańcy, działacze, przedsiębiorcy, reprezentanci podmiotów publicznych.

Na dzień 17 grudnia 2015 roku Stowarzyszenie liczy 146 członków zwyczajnych, z czego sektor społeczny reprezentowany jest przez 22 podmioty, sektor gospodarczy reprezentowany jest przez 35 podmiotów, sektor publiczny przez 10 podmiotów a sektor mieszkańców przez 79 osób

1.3.3 Organ decyzyjny

Zgodnie ze statutem LGD Rada jest organem decyzyjnym Lokalnej Grupy Działania. Członkowie Rady wybierani są i odwoływani są przez Walne Zebranie Członków. W skład Rady wchodzi od 17 do 29 członków.

Władze publiczne ani przedstawiciele żadnego z pozostałych sektorów nie przekraczają 49%. Członek Rady nie może być jednocześnie członkiem Zarządu, Komisji Rewizyjnej ani nie może być zatrudniony w Biurze LGD. Rada odpowiada za wybór projektów zgodnie z celami LSR i zatwierdzonymi lokalnymi kryteriami wyboru operacji. Zasady i procedury funkcjonowania Rady, tryb powoływania i zmian w jej składzie oraz regulacje dotyczące wyboru operacji zawarte są w Regulaminie Rady. Regulamin Rady zapewnia przejrzystość w podejmowaniu decyzji – jasno są określone procedury wyboru operacji. Decyzje podejmowane są przez wymaganym quorum, tj. co najmniej 50% członków Rady musi być obecnych na posiedzeniu Rady. Wybór operacji następuje jeśli większość członków Rady (50%+1) oddaje głos na daną operację. Decyzje Rady są jawne – podaje się je do publicznej wiadomości, przez umieszczenie ich na stronie internetowej LGD.W Regulaminie Rady znajdują się również zapisy gwarantujące bezstronność oceny operacji oraz procedura wyłączenia członka organu decyzyjnego od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie, gdy Członek Rady złożył wniosek o dofinansowanie operacji będącej przedmiotem posiedzenia w którym uczestniczy lub w przypadku stwierdzenia, iż operacja która będzie podlegać ocenie została złożona przez osobę lub podmiot z którym Członek Rady pozostaje w zależności rodzinnej lub z tytułu zwierzchnictwa lub podległości zawodowej.

1.3.4 Zasady Funkcjonowania LGD

Lokalna Grupa Działania Zielony Wierzchołek Śląska działa na podstawie:

- ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.),
- ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427),
-Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013), Ustawy z dnia 20 lutego 2015 o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. Poz. 378).

Zasady, organizację i tryb działania organów Stowarzyszenia LGD „Zielony Wierzchołek Śląska" określa przede wszystkim: Statut, oraz Regulamin Rady.

Organami Stowarzyszenia są:

- Walne Zebranie Członków
- Zarząd
- Komisja Rewizyjna
- Rada.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków, w którym uczestniczą wszyscy członkowie stowarzyszenia.

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy zatwierdzającego ważniejsze decyzje Stowarzyszenia, w tym w szczególności:

- uchwalenie statutu i jego zmian,
- zatwierdzenie lokalnych kryteriów wyboru projektu,
- zatwierdzenie procedur funkcjonowania LGD, w tym Regulaminu organizacyjnego Rady i Regulaminu Pracy Zarządu,
- zatwierdzenie Lokalnej Strategii Rozwoju,
- wybór i odwołanie członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
- rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
- podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia

Zarząd

Zgodnie ze statutem w skład zarządu wchodzi 5-10 członków. Obecny Zarząd składa się z 10 osób, w tym: Prezes, Wiceprezes, Skarbnik i 7 członków.

Zarząd pełni funkcje zarządcze w tym:.

- kieruje bieżącą pracą Stowarzyszenia
- reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz i działa w jego imieniu,
- przyjmuje nowych członków Stowarzyszenia,
- zwołuje Walne Zebranie Członków,
- powołuje i odwołuje Kierownika Biura Stowarzyszenia,
- ustala wysokość zatrudnienia i zasady wynagrodzenia pracowników Biura Stowarzyszenia

Komisja Rewizyjna, składająca się z Przewodniczącego komisji i 3 członków (wg Statutu od 3-5 członków). Komisja Rewizyjna pełni funkcje kontrolne. Komisja rewizyjna pełni funkcje kontrolne i odpowiada za:

- kontrolę działalności Stowarzyszenia,
- ocenę sprawozdań przedkładanych Walnemu Zebraniu Członków przez Zarząd.

II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Lokalna Strategia Rozwoju powstawała przy udziale lokalnej społeczności. Cały proces tworzenia LSR powstawał w 5 etapach: opracowanie diagnozy i analizy SWOT dla obszaru objętego LSR, ustalenie hierarchii celów oraz wskaźników do osiągnięcia, ustalenie procedur oraz kryteriów wyboru operacji, opracowanie zasada monitoringu oraz ewaluacji realizacji zadań LSR, opracowanie planu komunikacyjnego.

Dwa pierwsze etapy zostały zrealizowane podczas spotkań konsultacyjnych z lokalną społecznością. Spotkania odbyły się w każdej z gmin wchodzących w obszar LGD i były przeprowadzane zarówno metodą warsztatową jak i metodą fokusową polegającą na pracy w małych grupach. Spotkania odbywały się w dniach 9-14 września 2015 r. i uczestniczyło w nich 192 osoby (Blachownia – 9 osób, Kłobuck – 17 osób, Krzepice – 28 osób, Lipie – 13 osób, Opatów – 23 osoby, Panki – 27 osób, Popów – 10 osób, Przystajń – 32 osoby, Wręczyca Wielka – 33 osoby.

Pierwsza część warsztatów dotyczyła zapoznania mieszkańców z założeniami Programu Leader oraz przedstawieniu diagnozy obszaru. W drugiej części spotkania mieszkańcy opracowali analizę SWOT oraz określono problemy i wyznaczono cele, które mogłyby stać się ich potencjalnym rozwiązaniem.

Na tym etapie przeprowadzono również badanie ankietowe służące opracowaniu analizy SWOT oraz tzw. wywiad biały. W II etapie dodatkowo za pomocą badania ankietowego określono hierarchię celów oraz określono grupy docelowe przedsięwzięć. Wypracowanie powyższych zagadnień również odbywało się na wspomnianych wyżej spotkaniach. Aby określić wartości wskaźników wykorzystano dane z realizacji poprzedniej strategii oraz przeprowadzono tzw. wywiad biały oparty na materiałach związanych z realizowanymi w poprzednim okresie naborami wniosków o przyznanie pomocy. Dane z wywiadu posłużyły do określenia realnych, możliwych do osiągnięcia pułapów wskaźników.
III i IV etap polegał na opracowaniu kryteriów wyboru operacji oraz określenia procedur. Miało to miejsce podczas spotkania grupowego w dniu 17 grudnia 2015 r. w którym uczestniczyło 80 osób. Ponadto podobnie jak to miało miejsce w II etapie przeanalizowano za pomocą białego wywiadu realizację LSR poprzedniego okresu a dane z wywiadu wykorzystano do opracowania kryteriów wyboru i opracowania procedury wyboru.
V etap prac polegał na opracowaniu Planu Komunikacyjnego. Posłużono się tutaj badaniem ankietowym, w którym udział wzięło 80 osób. Przeprowadzono również biały wywiad na podstawie ogólnodostępnych źródeł dotyczących przepływu informacji. W ten sposób ustalono grupy docelowe oraz sposoby i metody komunikacji z lokalną społecznością.
Na każdym etapie opracowywania LSR Biuro prowadziło również konsultację indywidualne w trakcie godzin pracy biura. Takich konsultacji udzielono w sumie 50 osobom. Podczas konsultacji zbierano informację na temat zakresu realizowanych w przyszłości projektów, rodzajów beneficjentów, wysokości dofinansowań. Szczegółowe metody partycypacji przedstawiono w tabeli poniżej.
Tabela nr 3 Partycypacyjne metody tworzenia LSR z podziałem na etapy

Metoda partycypacji	**Etap I** Diagnoza i analiza SWOT	**Etap II** Cele i wskaźniki oraz plan działania	**Etap III** Zasady wyboru operacji i ustalania kryteriów	**Etap IV** Monitorowanie i ewaluacja	**Etap V** Plan komunikacji
Spotkania w każdej gminie	X	X			
Wywiad biały	X	X	X	X	X
Badanie ankietowe	X	X			X
Dyżur pracownika w biurze LGD	X	X	X	X	X
Spotkanie grupowe			X	X	
Indywidualne konsultacje	X	X	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Otrzymane wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych zostały poddane analizie podczas spotkania w dniu 17.12.2015 r. W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki ankiet, wywiadów oraz konsultacji a następnie zaprezentowano sposób ich ujęcia w poszczególnych rozdziałach LSR. Wynikiem tych konsultacji było zaakceptowanie przez uczestników spotkania ostatecznego kształtu LSR. W procesie tworzenia LSR wykorzystano również wyniki przeprowadzonej ewaluacji poprzedniej LSR na lata 2007-2013. Posłużyły one m.in. do ustalenia wysokości wsparcia projektów realizowanych za pomocą LSR 2014-2020. Badania własne były realizowane głównie za pomocą białego wywiadu dotyczącego obszaru LGD. Miały wpływ na ostateczny kształt rozdziałów dotyczących ustalenia celów oraz poszczególnych wskaźników realizacji LSR.

Konsultacje z lokalną społecznością zaplanowane są również podczas wdrażania LSR, co służyć ma monitorowaniu, czy realizacja spełnia oczekiwania mieszkańców. W tym celu planuje się dalszą komunikację (zgodnie z opracowanym Planem komunikacji) oraz konsultacje z mieszkańcami. Zakłada się możliwość aktualizacji LSR, gdy okaże się to konieczne z racji powstawania nowych uregulowań prawnych lub dostosowania dokumentu do aktualnej sytuacji. Każda zmiana dotycząca LSR konsultowana będzie poprzez umieszczanie na stronie internetowej LGD proponowanych korekt. Przeprowadzana będzie zgodnie z *Procedurą aktualizacji LSR* stanowiącą załącznik nr 1 do LSR.

III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

Dane zaprezentowane w tym rozdziale pochodzą głownie ze spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami obszaru LGD, przeprowadzanych zarówno metodą warsztatową jak a także białego wywiadu – analizy dostępnych baz danych tj. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS), ale też Powiatowych Urzędów Pracy w Kłobucku i Częstochowie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. W Diagnozie przywołano też, w stosownych punktach, wyniki własnego badania ankietowego

3.1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup

1) Informacje zawarte w tym punkcie wynikają z obowiązkowej struktury dokumentu, nie są wstępem do diagnozy, lecz zawierają informacje, będące wynikiem nie tylko przedstawionej diagnozy, ale również uwarunkowań możliwych interwencji, jak również podjętych w procesie partycypacyjnym z udziałem społeczności lokalnej, decyzji wyboru w zakresie tych interwencji. LSR jest strategią dotyczącą rozwoju określonego terytorialnie

(geograficznie) obszaru – z założenia powinna posiadać holistyczny charakter, w odróżnieniu od strategii branżowych. Beneficjentami takiej strategii są wszyscy mieszkańcy obszaru. Ze względu na ograniczoną możliwość interwencji i stwierdzone problemy, określone grupy społeczne będą mogły z tej strategii skorzystać w większym stopniu niż inne. Także różne jest oczekiwanie udziału w jej realizacji różnych grup społeczno-gospodarczych.

2) LSR dla obszaru LGD Zielony Wierzchołek Śląska wykorzystuje do realizacji tylko EFRROW, którego w Polsce zastosowanie określa PROW 2014-2020, a w ramach niego, rozwój lokalny kierowany przez społeczny zawarty został w Działaniu M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) (w skrócie LEADER). Interwencja z udziałem innych EFSI jest możliwa, tylko za pośrednictwem formuły pośredniej. Podmioty z obszaru LGD będą mogły korzystać z EFS i EFRR w ramach środków RPO województwa śląskiego na działania wskazane w tej LSR.

3) „Działanie LEADER realizuje cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich" w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich" poprzez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR)"[1]. Z tego też względu, w LSR w szczególny sposób, zarówno na etapie diagnozy, jak i w późniejszych etapach opracowania LSR, skierowano uwagę na grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym (grupy defaworyzowane) takich jak osoby bezrobotne, niepełnosprawne, ubogie, nieporadne życiowo. Ważnym wymogiem, skorzystania z możliwości PROW w ramach Działania LEADER jest obowiązek przeznaczenia 50% budżetu na utworzenie lub utrzymanie miejsc pracy. Wymóg ten niejako wiąże się z problemem zagrożenia wykluczeniem społecznym, bowiem brak pracy w miejscu zamieszkana jest jednym z głównym powodów ubóstwa, ale także przyczyną osobistych frustracji i w rezultacie rozwoju patologii społecznych lub przyczyną emigracji. Zjawisko emigracji dotyczy szczególnie osób młodych, często wykształconych, co pogłębia zagrożenie starzenia się społeczeństwa polskiego i jest ewidentną stratą dla polskiej gospodarki i społeczeństwa. Osoby ubogie korzystają najczęściej z pomocy społecznej, co w dłuższym wymiarze czasowym staje się sposobem na życie, szczególnie niebezpiecznym dla osób młodych, pozostających w tych rodzinach.

4) Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej, przeprowadzona poniżej, zarówno poprzez analizę dostępnych danych statystycznych, jak i w wyniku własnych badań ankietowych, wskazuje, że największym problemem jest właśnie problem braku pracy na lokalnym rynku pracy (poniżej pkt. 3.3).

Analiza bezrobotnych (poniżej pkt. 3.3) w zakresie wieku wskazuje, że grupą, której odsetek osób bezrobotnych jest wyższy niż średnia dla całej populacji bezrobotnych są osoby bezrobotne w przedziale wiekowym 18–34. Brak pracy w tej grupie skutkuje brakiem stabilnych warunków finansowych, opóźnieniem w zakładaniu rodziny i tym samym pogłębia proces starzenia się społeczeństwa.

Analiza osób bezrobotnych (poniżej pkt. 3.3) wskazuje też na większe trudności w znalezieniu pracy przez osoby bez doświadczenia zawodowego. Większe niż mężczyźni, trudności w znalezieniu pracy mają kobiety (poniżej pkt. 3.3).

5) W LSR przewidziano, także w oparciu o analizę sytuacji w zakresie pomocy społecznej (poniżej pkt. 5), preferencję w kryteriach lokalnych dla następujących grup zagrożonych wykluczeniem społecznych (grup defaworyzowanych):

- Osoby bezrobotne w wieku 18-34
- Osoby niepełnosprawne,
- Osoby korzystające z pomocy społecznej.

6) Grupami szczególnie istotnymi z punktu widzenia realizacji LSR, poza w/w grupami defaworyzowanymi są:

- Osoby zainteresowane podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej i tym samym, stworzeniem sobie, a może i innym osobom, miejsca pracy,
- przedsiębiorcy, którzy osoby wieku 18-34, jak i inne osoby defaworyzowane mogą zatrudnić.

W przypadku istniejących przedsiębiorstw, ich właściciele dają niejako większą gwarancję utworzenia i utrzymania miejsca pracy, w związku z doświadczeniem jakie posiadają już w prowadzeniu działalności gospodarczej. Spośród różnych branż gospodarczych, szczególnie wspierane będą produkcja żywności, zwłaszcza w zakresie tradycyjnej żywności i budownictwo oraz turystyka.

7) Obok osób rozpoczynających działalność gospodarczą i przedsiębiorców, grupami istotnymi w punktu widzenia realizacji LSR są jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe oraz osoby posiadające pomysły na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru. Od jednostek samorządu terytorialnego oczekiwane jest zaangażowanie w rozwój ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-turystycznej jak i również zachowania dziedzictwa kulturowo – historycznego w głównej mierze poprzez renowację obiektów historycznych i zabytkowych.

3.2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym (informacja o branżach gospodarki mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru)

1) W dniu 31 XII 2014 r. na obszarze LGD było 7642 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON. Daje to wskaźnik przedsiębiorczości (ilość podmiotów gospodarczych w systemie na 1000 mieszkańców) w wysokości 84. Jest to mniej niż w województwie i w Polsce (obejmujących także duże miasta), gdzie analogiczne wskaźniki wyniosły odpowiednio 100,7 i 107,1. W ostatnim kilku latach wskaźnik przedsiębiorczości wzrastał[2]:

2009	2010	2011	2012	2013	2014
73	76	77	80	82	84

2) Poniżej zaprezentowano strukturę podmiotów gospodarczych w systemie REGON na obszarze LGD (w dniu 31 XII 2014 r.) w porównaniu do analogicznej struktury w kraju[3].

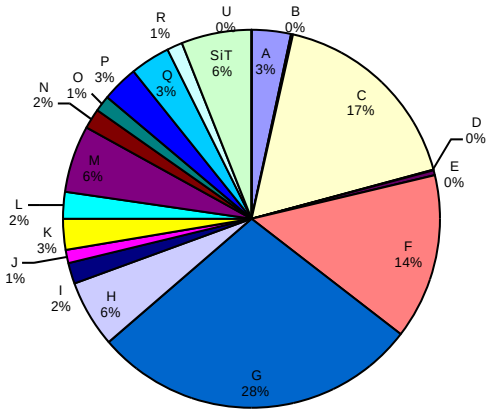

Zielony Wierzchołek Śląska

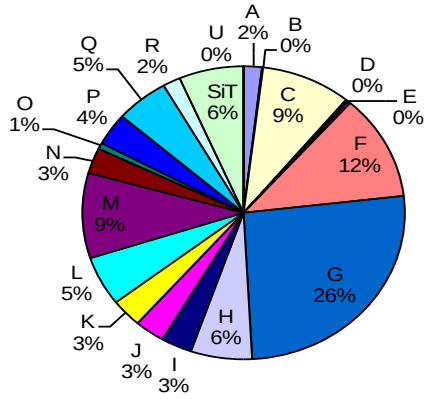

Polska

Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe, która na obszarze stanowi 17%, podczas gdy poziom krajowy to 9%. Sekcja F – budownictwo ma 14% na obszarze LGD, podczas gdy w Polsce mniej – 12%. Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna stanowi w Polsce 9%, a na obszarze LGD – 6%. Firmy tego typu lokują swoje biura raczej w centrach miast.3)

Poniżej zaprezentowano strukturę sekcji C wg działów dla obszaru LGD i kraju.

Zielony Wierzchołek Śląska

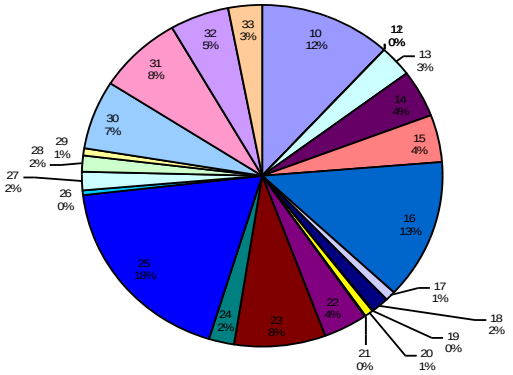

Polska

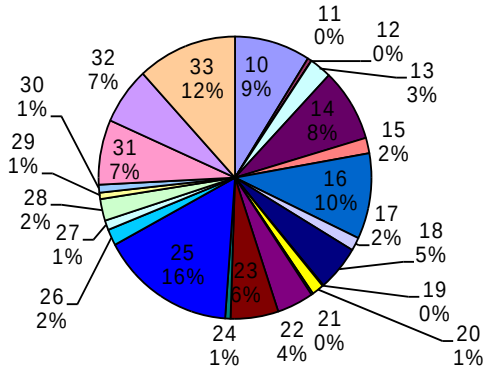

W stosunku do struktury w Polsce, na obszarze LGD wyższy odsetek podmiotów w sekcji C mają następujące działy:

- 10 - produkcja artykułów spożywczych – 12% (w Polsce - 9%)

2 Dane BDL GUS

3 Dane BDL GUS

- 16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania – 13% (w Polsce – 10%)
- 23 - produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 8% (w Polsce – 6%),
- 25- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 18% (w Polsce 16%)
- 30 - produkcja pozostałego sprzętu transportowego – 7% (w Polsce 1%)

a zdecydowanie niższy:

- 18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji– 2% (w Polsce – 5%)
- 33 - naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń – 3% (w Polsce – 12%).

4) Na obszarze LGD jest 136 podmiotów branży turystycznej – w sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Firmy tej sekcji stanowią 1,78% ogółu przedsiębiorstw na obszarze LGD. W woj. śląskim analogicznie firmy tej sekcji stanowią 3,17%, a w Polsce – 3,12%.

W BDL GUS, kategorii Turystyka, znajduje się 6 turystycznych obiektów noclegowych na obszarze LGD, w tym m .in. 2 zespoły domków turystycznych 1 dom wycieczkowy. Liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności daje wynik 2,50. Dla województwa wynosi 9,80 a dla Polski – 18,03. Liczba osób korzystających z noclegów na 100 mieszkańców (wskaźnik Schneidera) w 2014 r. wyniosła 7,9 i wskaźnik ten był zdecydowanie niższy niż dla województwa – 40,4 i Polski – 65,2.

Niemniej turystyka oraz walory przyrodnicze oraz krajobrazowe obszaru LGD zostały wskazane w analizie SWOT jako jedna z szans rozwoju dla obszaru LGD. Turystyka jest bowiem szansą dodatkowych dochodów dla gospodarstw rolnych. W/w dane pokazują jednak przed jakim wyzwaniem staje LGD w tym zakresie[4]. Podczas konsultacji indywidualnych często wskazywano na brak jednolitej marki obszaru LGD, której istnienie mogłoby przyczynić się do lepszej promocji turystycznej obszaru.

5) Średnia wielkość gospodarstwa rolnego (grunty ogółem) na obszarze LGD to, 4,06 wg - ha. W województwie średnia ta wyniosła 2,78 ha, a w Polsce, znacznie więcej – 7,94 ha. Wg Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na obszarze LGD było 29,1% gospodarstw rolnych bez dochodów z działalności rolniczej. Jest to więcej niż w Polsce – 17,2%, ale w własnym badaniu ankietowym 11,0% respondentów wskazało jako główne źródło dochodów – dochody z rolnictwa. Obszar LGD Zielony Wierzchołek Śląska jest obszarem typowo rolniczym. Ponadto bardzo popularna jest produkcja przetworów na własny użytek. Jest to swego rodzaju potencjał obszaru LGD a stworzenie odpowiednich warunków dla wytwarzania tego typu przetworów poprzez m. in. stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego powinno przyczynić się do wzrostu zainteresowania miejscowymi produktami lokalnymi[5].

8) W Polsce gospodarka leśna jest zdominowana przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe". Na obszarze LGD, lasy prywatne i gminne stanowią 20,7% powierzchni lasów ogółem czyli więcej niż w Polsce (19,6%), a mniej niż woj. śląskim – 22,80%.[6]

9) W sferze usług, w grupie ośmiu (na 30) najniżej ocenionych zagadnień, w badaniu własnym, znalazły się dostępność do lekarzy specjalistów oraz dostępność i jakość opieki w żłobkach. Problem dostępu do lekarzy specjalistów jest problemem ogólnopolskim, dotyczącym zarówno obszarów wiejskich, jak i miast. Słabą opiekę żłobkową potwierdzają dane statystyczne GUS – na obszarze LGD odsetek dzieci w wieku do 3 lat objętych opieką w żłobkach wyniósł w 2013 r. – 0,87%, podczas gdy w województwie i w kraju analogiczne wskaźniki były wyższe – odpowiednio 4,24% i 4,76%. Bardzo nisko oceniono również możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież oraz osoby starsze.[7] Zwłaszcza podkreślano słabą jakość i dostępność infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na obszarze LGD

10) Najniżej w sferze edukacji respondenci badania własnego ocenili „Możliwość podnoszenia lub zmiany kwalifikacji przez osoby dorosłe" – 2,36 (w skali 1-5) i jest to jedno z czterech najniżej ocenionych pytań (spośród 30 pytań). Z kolei „Edukacja na poziomie szkoły podstawowej" otrzymała ocenę 3,83 i jest to jedna z czterech najwyższych ocen , „edukacja na poziomie gimnazjalnym" – 3,67 siódma pozycja oraz edukacja na poziomie szkół średnich – 3,37 – dziesiąta pozycja. Podczas rozmów indywidualnych często wskazywano również słabą dostępność do internetu zwłaszcza w małych miejscowościach.

11) W własnym badaniu ankietowym najwyższą ocenę uzyskało pytanie o „Możliwość i warunki dogodnego robienia zakupów" – 4,24 (w skali 1-5). Na drugim miejscu znalazło się pytanie o „jakość wody używanej w gospodarstwie domowym – 4,23

12) Drogi to także ważne uwarunkowanie dla działalności gospodarczej. Moją one oczywiście także duże znaczenie dla jakości życia. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki dotyczące dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni dla powiatów kłobuckiego i częstochowskiego oraz dla porównania dla woj. śląskiego i Polski (2014 r.).

Wskaźnik	Polska	W. Śląskie	P. Kłobucki	P. Częstochowski
Na 10 tys. mieszkańców	62,3	41,7	98,3	104,4
Na 100 km^2	76,7	155	94,5	93,1

4 DANE BDL GUS
5 IBIDEM
6 IBIDEM
7 IBIDEM

Jak widać dostępność dróg twardych na mieszkańca jest w powiatach wyższa zarówno w powiecie kłobuckim jak i częstochowskim niż w województwie czy Polsce. Natomiast długość dróg na 100 km^2 jest w województwie śląskim wyższa niż w Polsce. W powiatach kłobuckim i częstochowskim jest niższa niż w województwie ale za to wyższa niż w kraju. Mimo wszystko w badaniu własnym pytanie o „jakość dróg" uzyskało ocenę 2,93 i znalazło się wśród 8 najgorzej ocenionych pytań. Mimo że wskaźniki pokazują, że z siecią drogową zarówno gminną jak i powiatową wcale nie jest tak źle to jednak wyniki badania ankietowego dotyczącego tej dziedziny wskazują, iż jakość tych dróg pozostawia wiele do życzenia co w niedalekiej przyszłości będzie wymagało ze strony samorządów niemałych nakładów na ich remont.

3.3. Opis rynku pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia - liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, charakterystyka grup pozostających poza rynkiem pracy)

1) Na koniec 2014 roku stopa bezrobocia dla obszaru LGD wyniosła 12,9% w tym samym czasie w województwie śląskim wyniosła – 9,6% a w Polsce – 11,4%. Wg BDL GUS i PUP w Kłobucku i Częstochowie w dniu 31 XII 2014 r. na obszarze LGD było 4567 zarejestrowanych osób bezrobotnych, z czego 2394 osoby to mężczyźni, a 2173 to kobiety. Osoby bezrobotne stanowiły 7,95% osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD. Było to więcej niż analogiczne wskaźniki w województwie – 6,06% i niż w Polsce – 7,53%. W ostatnich latach wskaźnik ilości bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym przedstawiał następująco[8]:

2009	2010	2011	2012	2013	2014
6,2	7,2	7,9	8,6	9,1	7,95

2) Na rysunku poniżej pokazano odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych w stosunku do liczby ludności ogółem w wieku produkcyjnym tych grupach.

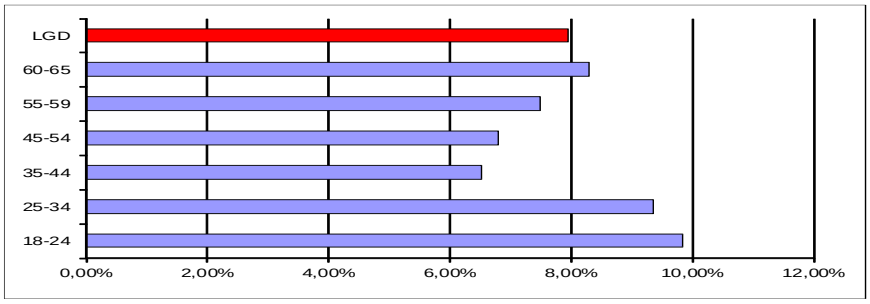

Rys 3. Odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych do ludności w tych grupach ogółem

Jak widać z wykresu, odsetki grupy osób w wieku 18-24 i 25-34 przyjęły wartości powyżej średniej dla całej grupy bezrobotnych. Grupy osób bezrobotnych w wieku 18-34 uznano jako są grupy defaworyzowane ze względu na sytuację na rynku pracy.

3) Na rysunku poniżej pokazano odsetek osób do liczby bezrobotnych na obszarze LGD dla grup o szczególnej sytuacji na rynku pracy.

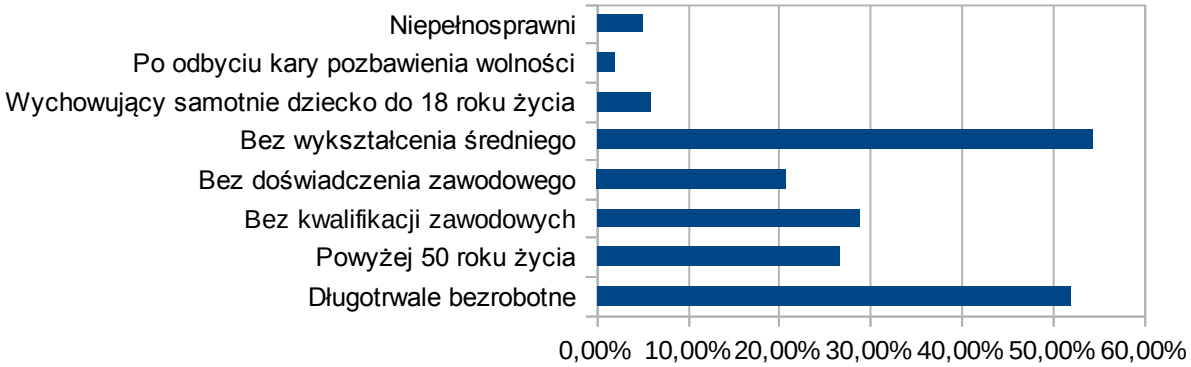

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią 51,98% ogółu bezrobotnych. Jest to grupa trudna do interwencji – wg opinii specjalistów z zakresu rynku pracy, działanie w tej grupie wymaga doświadczenia i wielu form interwencji, do czego personel LGD nie jest przygotowany. Niemniej jest to grupa defaworyzowana ze względu na sytuację na rynku pracy.

Osoby bez kwalifikacji zawodowych 28,75 % ogółu bezrobotnych. To są zarówno ludzie młodzi, jak i osoby w innym wieku. Ta grupa potrzebuje przede wszystkim szkoleń skierowanych specjalnie dla tej grupy. Takie szkolenia przeważnie realizowane są przez PUP. Swoje kwalifikacje takie osoby mogą podnosić również poprzez staże zawodowe. Przyjęto nie preferować tej grupy a ewentualne działania skierowane do tej grupy mogą być

8 Dane BDL GUS

realizowane poprzez EFS zarówno poprzez LGD jak i podmioty działające na obszarze LGD.
Osoby bez doświadczenia zawodowego stanowią 20,76% ogółu bezrobotnych. To głównie ludzie młodzi, których grupa została już określona jako grupa defawowryzowana, ale to także osoby w innym wieku. Cała grupa stanowi grupę defaworyzowaną ze względu na sytuację na rynku pracy.
Bez wykształcenia średniego jest 54,41% ogółu bezrobotnych. Duży odsetek tych osób nie osiągnie już wykształcenia średniego. Zatem nie ma powodów uznawania za defaworyzowaną grupę osób bezrobotnych bez wykształcenia średniego. Tym bardziej, że o wiele ważniejsze dla znalezienia pracy jest wykształcenie zawodowe. Decyzja ta jest też konsekwencją w stosunku do osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych.
Osoby powyżej 50 roku życia to 26, 65%. Większość z tej grupy to głównie osoby pomiędzy 60 a 65 roku życia. Dla tej grupy skierowane będą raczej działania aktywizacyjne realizowane głównie poprzez plan komunikacji.
Pozostałe grupy stanowią wyraźną mniejszość i poza grupą niepełnosprawnych, nie zostały zaliczone do grupy defaworyzowanych ze względu na sytuację na rynku pracy.
4) Kobiety bezrobotne stanowią blisko 47,6% osób bezrobotnych na obszarze LGD, podczas gdy kobiety na obszarze LGD stanowią 46,5% wszystkich osób w wieku produkcyjnym. Tym samym kobiety można uznać za grupę defaworyzowaną ze względu na sytuację na rynku pracy.
5) W badaniu własnym ankietowym, oceny „rynku pracy (możliwości znalezienia odpowiedniej pracy)"
i „wsparcia dla osób oczekujących pomocy z powodu braku pracy" były drugą i trzecią oceną najniższą - odpowiednio 1,94 i 2,23 (w skali 1-5).
6) Z własnego badania ankietowego wynika, że ponad 82,05% osób dojeżdża do pracy w ciągu 30 min. Powyżej 30 minut 16,67 Ponad 47% respondentów jest zatrudnionych w swojej miejscowości, a ponad 29% w swojej gminie. Ponad 2,15% pracuje na terenie powiatu lub województwa.
8) Dla ponad 47% osób, które wzięły udział w badaniu ankietowym głównym źródłem utrzymania jest praca najemna, a dla ponad 9% własna działalność gospodarcza. Praca w rolnictwie to główne źródło utrzymania dla 11,0% respondentów, a ponad 23% z nich głównym źródłem utrzymania jest niezarobkowe źródło – renta lub emerytura.
9) Obszar charakteryzuje niski odsetek osób pracujących (wg GUS bez procujących m. in. w indywidualnych gospodarstw rolnych) do liczby mieszkańców wynoszący 15,7% wobec analogicznego wskaźnika dla woj. śląskiego –25,9% i kraju – 23,0%.

3.4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego

1) Wg BDL GUS na dzień 31 XII 2014 na obszarze LGD działało 6 fundacji oraz 205 stowarzyszeń i organizacji społecznych czyli razem 211 organizacji pozarządowych. Daje to wskaźnik 2,32 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. Jest to mniej niż analogiczny wskaźnik dla województwa – 2,44 i kraju - 3,31.
2) Najwięcej organizacji pozarządowych na mieszkańca jest w gminie Lipie– 3,43.
Na obszarze LGD działają liczne Koła Gospodyń Wiejskich. W sumie na całym obszarze LGD działa aktywnie 43 kół KGW – po kilka w każdej z gmin należących do obszaru LGD.
3) Działania zmierzające do aktywizacji i integracji organizacji pozarządowych podejmuje nie tylko LGD ale również powiat kłobucki, który jest członkiem LGD. Wspólnie z powiatem kłobuckim LGD Zielony Wierzchołek Śląska zorganizował wiele imprez i wydarzeń skierowanych właśnie dla III sektora. Wystarczy wspomnieć o corocznych przeglądach kolęd i pastorałek czerpiących z lokalnej tradycji kulturowej, przeglądu pieśni patriotycznych czy też różnego rodzaju przeglądów kulinarnych jak. np. Festiwal Kłobuckie Smaki. Przy współpracy LGD z organizacjami pozarządowymi działającymi w dziedzinie sportu i rekreacji zorganizowano wiele imprez sportowych i rekreacyjnych jak choćby Bieg Krzepkich, turnieje sportowe, rajdy rowerowe. Wiele organizacji pozarządowych skorzystało również z dofinansowania w ramach działania Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju.

3.5. Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną)

1)Wg BDL GUS w 2014 r. z pomocy społecznej skorzystało na obszarze LGD 5922 osób, które stanowiły 6,50% ludności obszaru. Jest to wskaźnik większy niż analogiczny dla województwa i kraju, gdzie odpowiednio wyniosły one – 6,10% i 7,68%. W gminie Popów wskaźnik ten jest znacznie wyższy: Popów – 12,50% . W gminach Opatów (4,5%), Panki (5,05%), Wręczyca Wielka (5,4%), Przystajń (5,54%) jest niższy niż średnia dla obszaru LGD, powiatu, województwa i Polski. W pozostałych gminach obszaru LGD wskaźnik ten oscyluje wokół średniej dla obszaru LGD.
2) Głównymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2014 roku były[9]:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Osoby w rodzinach	Osoby w rodzinach do ludności LGD
Ubóstwo	1147	1,20%
Bezrobocie	956	1,05%
Długotrwała lub ciężka choroba	865	0,95%
Niepełnosprawność	667	0,73%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	359	0,39%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	230	0,25%

9 Dane pochodzą z Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Osoby korzystające z pomocy społecznej zaliczono do grupy defaworyzowanej.
3) W badaniu własnym ankietowym, ocena „wsparcia dla osób oczekujących pomocy z powodu ubóstwa" i „wsparcia dla osób oczekujących pomocy z powodu niepełnosprawności", z wynikami odpowiednio – 2,53 i 2,50 znalazły się wśród pięciu najniższych spraw (na 30).
4) Osób niepełnosprawnych w stosunku do liczby ludności było w powiatach kłobuckim i częstochowskim, wg Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 r., odpowiednio – 9,12% i 11,14 %. Dla porównania w woj. śląskim – 12,02% i w Polsce – 12,2%. Gdyby analizować dane podane powyżej w pkt. 3.3), można by wyciągnąć wniosek, że osoby niepełnosprawne dobrze radzą sobie na rynku pracy (w gronie bezrobotnych jest ich procentowo mniej niż w liczbie ludności). To mylne rozumowanie – wg pisma otrzymanego z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku i spotkań konsultacyjnych z pracownikami ośrodków pomocy społecznej, osoby niepełnosprawne charakteryzują się bardzo małą mobilnością – wiele osób niepełnosprawnych nie rejestruje się w urzędach pracy, pobiera skromne zasiłki, które pozwalają im na bardzo skromne warunki życia. Niepełnosprawni to niewątpliwie grupa defaworyzowana.
5) W Polsce problemem jest nie tylko brak pracy. Niska płaca powoduje, że osoby zatrudnione, np. w rodzinie wielodzietnej, mają kłopoty finansowe. Świadczy o tym choćby wysokie zadłużenie Polaków.[10] Pewną miarą dochodów mieszkańców może być wskaźnik dochodów własnych gmin – G. W skład dochodów własnych gminy w dużej części wchodzi bowiem znaczący udział podatków od osób fizycznych. W skład dochodów własnych gminy w dużej części wchodzi bowiem znaczący udział podatków od osób fizycznych. Średnioważony (ilością mieszkańców) wskaźnik G dla obszaru LGD wyniósł na 2016 r. (mierzony wartościami z 2014 r.) – 1141,8. Średni wskaźnik dla kraju to 1514,3.

3.6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna)

1) Obszar LGD stanowi obszar 9 gmin: Blachownia, Kłobuck, Krzepice, Lipie, Opatów, Panki, Popów, Przystajń, Wręczyca Wielka. 6 gmin to gminy wiejskie, trzy gminy – Blachownia, Kłobuck, Krzepice to gmina miejsko-wiejska. Miasto Kłobuck liczy 13133 mieszkańców, Krzepice – 4462 oraz Blachownia - 9830.
2) Obszary gmin tworzące LGD przylegają do siebie w taki sposób, że obszar LGD znajduje się w jednym obrysie. Obszar LGD należy do dwóch powiatów, kłobuckiego i częstochowskiego. Do pierwszego z nich należą gminy Kłobuck, Krzepice, Lipie, Opatów, Panki, Popów, Przystajń, Wręczyca Wielka. Gmina Blachownia leży w powiecie częstochowskim.
3) Istotnym uwarunkowaniem dla charakterystyki obszaru jest bliskość prawie 3 milionowej aglomeracji śląskiej oraz bezpośrednie sąsiedztwo blisko 250 tyś Częstochowy, która jest nie tylko centrum jury krakowsko-częstochowskiej ale także jednym z największych ośrodków pielgrzymkowych na Świecie. Odległość jaka dzieli to miasto od Blachowni wynosi 16 km a od Kłobucka 18,7 km, który jest jednocześnie miastem powiatowym. Pozostałe gminy znajdują się w średniej odległości ok. 30 km i łączą je z Częstochową 3 główne drogi. Krajowa nr 43 oraz wojewódzkie nr 494 i nr 491. Z każdej miejscowości obszaru LGD do Częstochowy można bez problemu dojechać transportem publicznym a także co prawda z przesiadkami pociągiem osobowym ze stacji Krzepice.
4) Obszar LGD pod względem ukształtowania terenu jest spójny - znajduje się na pograniczu dwóch mezoregionów fizycznogeograficzncych Wyżyny Wieluńskiej i Obniżenia Krzepickiego, które wchodzą w skład Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej. Cały obszar LGD jest również dopływem Liswarty największej rzeki przepływającej przez obszar LGD.
5) Pod względem demograficznym obszar charakteryzuje się większym odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym 17,40 % – wobec analogicznych wartości w woj. śląskim 16,81% ale mniej niż w Polsce – 18,2%. Dla gmin obszaru odsetki te wynoszą od 16,32% do 18,0%, co świadczy o spójności obszaru w tym zakresie. Odsetek osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD – 63,1% jest praktycznie równy wartości dla woj. śląskiego 63,2% i podobny do wielkości dla kraju – 63,4%. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze LGD – 19,45% jest nieznacznie niższy niż woj. – 19,98% ale wyższy niż dla kraju – 18,4%. Dla gmin obszaru odsetki te wynoszą od 18,90% do 20,90%, co także w tym zakresie świadczy o jego spójnej charakterystyce.
6) Ludność obszaru utrzymuje się z różnych źródeł odchodów, w tym głównie z pozarolniczych (powyżej pkt. 3.8). Duża ilość osób pracuje właśnie na obszarze LGD (powyżej pkt. 3.8).

3.7. Środowisko naturalne i jego stan

1) Obszar LGD „Zielony Wierzchołek Śląska" położony jest w północno-zachodniej części województwa śląskiego. Obszar LGD obejmuje swoim zasięgiem 84 243 ha (842 km), na jego obszarze znajduje się 131 sołectw, 179 miejscowości (w tym trzy miasta). Największa pod względem zajmowanego obszaru jest gmina Wręczyca Wielka (17,6% analizowanego obszaru), najmniejsza zaś gmina Panki (6,5%). Jest to obszar urozmaicony krajobrazowo, idealny do uprawiania turystyki weekendowej. Głównym ciekiem wodnym scalającym obszar LGD jest rzeka Liswarta, która w okresie wiosenno-letnim jest często wykorzystywana przez turystów do spływów kajakowych. Obszar LGD stwarza również idealne warunki do rozwoju turystyki rowerowej. W ramach projektu współpracy LGD stworzyło łącznie ok. 180 km szlaków rowerowych pod nazwą „Liswarciański Szlak Rowerowy", który cieszy się ogromną popularnością wśród zwolenników turystyki rowerowej.
Obszar LGD w 7,6 % pokryty jest różnymi formami ochrony przyrody. Nie ma parków narodowych. Dominującą formą ochrony przyrody na analizowanym obszarze są Parki krajobrazowe zajmujące 8 116 ha powierzchni, ponadto znajdują się tu również rezerwaty przyrody o łącznej

10 Praca zbiorowa pod red. Czapiński J., Panek T.; Diagnoza społeczna 2015 r. Warunki jakość życia Polaków; Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego, 2015; Pkt. 4.3.1.3 i 4.3.2.3.

powierzchni 76 ha. Na badanym obszarze nie ma Parków narodowych. Są tu natomiast tereny włączone do sieci NATURA 2000.

Parki Krajobrazowe

Na badanym obszarze znajdują się fragmenty dwóch Parków Krajobrazowych. Na północy jest to Załęczański Park Krajobrazowy, a na południu Park Krajobrazowy „Lasy Nad Górną Liswartą".

Park Krajobrazowy „Lasy Nad Górną Liswartą"

Utworzony 21 grudnia 1998 r., park ten wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego z siedzibą w Będzinie.
Obszar Parku wchodzi w obręb gmin: Panki 45 ha, Przystajń: 3 419 ha, Wręczyca Wielka 4 836 ha oraz Blachownia: 1 401 ha Prawie cały obszar tej części Parku zajmują lasy. W Parku na obszarze powiatu kłobuckiego utworzono użytek ekologiczny „Jezioro" o pow. 12,3 ha (predysponowany do lokalizacji tu wyższej formy ochrony tj. rezerwatu bądź zespołu przyrodniczo – krajobrazowego).

Załęczański Park Krajobrazowy:

Utworzony w 5 stycznia 1978r., na terenie gminy Lipie ma powierzchnię 877 ha, obejmuje trzy rezerwaty: „Bukowa Góra", „Stawiska" „Szachownica".

Rezerwaty przyrody

Bukowa Góra (rez. leśny , ścisły , pow. 0,69 ha),
Stawiska (rez. częściowy, leśny, pow. 6,35 ha),
Modrzewiowa Góra (rez. leśny, pow. 50,05 ha),
Dębowa Góra (leśny , pow. 5,43 ha),
Zamczysko (pow. 1, 35, chroniony las porastający wczesnośredniowieczne grodzisko).

Pomniki przyrody

Na omawianym obszarze znajduje się 45 pomników przyrody. Są to: Kłobuck – 5 sztuki– dęby szypułkowe w tym 4 okazy pojedyncze i jedna grupa, Krzepice - 2 sztuki Lipie – 4 pojedyncze i 4 grupy, Opatów- 1 grupa, Panki- 2 pojedyncze, Przystajń – 4 sztuki, Wręczyca Wielka – 11 pojedynczych i 4 grupy oraz Blachownia 8 sztuk.

Użytki ekologiczne

„Dzicze Bagno" - użytek ekologiczny ustanowiony w roku 1996 na powierzchni 12,30ha w celu ochrony torfowiska przejściowego i niskiego z cennymi i rzadkimi regionalnie gatunkami roślin. Zlokalizowany na północ od wsi Kalej, na terenie gminy Wręczyca Wielka, teren leśnictwa Pierzchno (Nadleśnictwo Kłobuck).**„Bagno w Jeziorze"** - użytek ekologiczny ustanowiony na powierzchni 6,53ha pierwotnie w roku 1996, a następnie ponownie w roku 2002. Zlokalizowany na północ od miejscowości jezioro w gminie Wręczyca Wielka. Przedmiotem ochrony jest tu jezioro wraz z towarzyszącymi mu torfowiskami przejściowymi ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin. Wśród ciekawszych roślin tego obiektu warto wymienić występującą tu licznie, a objętą ochroną rosiczkę okrągłolistną i bagno zwyczajne. Niektóre obszary są ponadto zaliczane do europejskiej przestrzeni przyrodniczej, tj.:- korytarzy ekologicznych ECONET – są to korytarze Wyżyna Wieluńska, Biała Oksza, we wschodniej części powiatu- obiektów chronionych w systemie CORINE i Natura 2000 – Szachownica (Corine 393, kod w Natura 2000- PLH240012) – powierzchnia 12 ha, - ostoi obszarów CORINE – Dolina Górnej Liswarty (kod krajowy 454 i międzynarodowy kod G0E100300) ochrona siedlisk, fauny, krajobrazu na obszarze 27 819 ha oraz okolice Wręczycy (krajowy nr 429 i międzynarodowy kod G)E100200) ochrona bezkręgowców. Powierzchnia lasów ogółem wynosi 26 645 ha. Lesistość analizowanego obszaru ocenia się na 29,7 %, i jest porównywalna do lesistości na obszarach wiejskich Polski, która wynosi około 29,1%. Lasy prywatne stanowią na terenie LGD 20,25% wszystkich lasów ogółem, trochę więcej niż średnio w Polsce (ok. 18,5%)..Wg raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach z lipca 2015 r. – „Ocena stanu wód powierzchniowych w 2014 roku - punkty pomiarowe znajdują się na obszarze LGD w m. Popów oraz Blachownia. stan jednolitych części wód powierzchniowych jest w znacznej części obszaru LGD zły. Jest to w dużej mierze niskiego poziomu sieci kanalizacji na obszarze LGD. Korzystający z kanalizacji stanowili w 2014 r. 42,6% mieszkańców obszaru LGD, podczas gdy podobny wskaźnik w województwie wyniósł 71,50% i w Polsce – 65,1%. 5) Na obszarze LGD nie ma stacji badawczych jakości powietrza. W raportu WIOŚ w Katowicach z 2015 r. – „Aktualny stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2014 roku w oparciu o wyniki ze stanowisk pomiarowych można oszacować, że na obszarze LGD przekroczone były: roczna norma pyłu zawieszonego PM10 - 40 µg/m^3 – na części obszaru (szacunkowe wartości to 36-44 µg /m^3);roczna norma pyłu zawieszonego PM2,5 – 25 µg /m^3 – na całym obszarze (szacunkowe wartości to 26-33 µg /m^3); beznzo(a)pirenu w pyle zawieszonym – 1 ng/m^3 – na całym obszarze (szacunkowe wartości 4-6 ng/m^3).Większość przekroczeń występuje w okresie zimowym, w okresie grzewczym i jest związana z niską emisją, będącą efektem spalania węgla w paleniskach domowych. Wpływ na to ma również fakt bezpośredniej bliskości aglomeracji śląskiej i Częstochowy. 6) W badaniu własnym ankietowym, respondenci w kwestii spraw środowiskowych najwyżej ocenili jakość wody używanej w gospodarstwie" - 4,23 2 miejsce wśród 30 zagadnień, „czystość powietrza" – 3,80 (5 pozycja) i czystość całości środowiska – 3,50 (9 pozycja). Stosunkowo wysokie oceny w badaniu przy opisanym powyżej zanieczyszczeniu powietrza i wód, świadczyć mogą o małej świadomości ekologicznej mieszkańców.

3.8. Kultura

1) Najstarsze ślady pobytu człowieka na obszarze LGD pochodzą z przełomu IX i X tysiąclecia p.n.e. - tuż po ustąpieniu lodowca, kiedy zaczęła się kolonizacja tej ziemi. Pierwsze wzmianki w dokumentach historycznych o tych stronach – datowane są z 1262 r., kiedy to w Iwanowicach odbył się zjazd książąt dzielnicowych (Bolesława Pobożnego i Bolesława Wstydliwego). Na terenach tych gościł w 1356 roku król Kazimierz Wielki, który,

wystawił w Krzepicach akt lokacyjny dla różnych okolicznych osad m. in. dla Częstochowy. W średniowieczu ten region rozwijał się prężnie, a istniejąca władza królewska przywiązywała dużą wagę do tej ziemi, o czym świadczą np. wizyty króla Władysława Jagiełły w latach 1416 - 1426. W latach 1434 – 1449 kanonik krakowski, historyk Jan Długosz piastował w Kłobucku funkcje proboszcza. Z tego okresu pochodzi opis Kłobucka zamieszczony w Historii Polski. Oprócz niego należy również wymienić postać Mikołaja z Wilkowiecka – pierwszego dramatopisarza polskiego czy bardziej współczesnego reżysera filmowego Henryka Klubę. W 1610 roku na bazie kuźnicy założono w Blachowni manufakturę i uruchomiono pierwsze wielkie piece hutnicze a w 1835 uruchomiono tu fabrykę blachy z maszyną parową. Zakłady przemysłowe jak również kopalnie rud żelaza w okolicy zostały rozbudowane w latach 50 XX wieku, część tych zakładów po sprywatyzowaniu funkcjonuje do dziś. Z ciekawostek można wspomnieć, że w czasie II wojny światowej Niemcy produkowali tutaj bomby lotnicze. W czasach tych działał w rejonie Blachowni oddział Armii Krajowej - „Brzoza".

Zabytki

Na terenie występują następujące rodzaje zabytków : kościoły murowane i drewniane; cmentarze: rzymskokatolickie, ewangelickie, żydowskie; kaplice i kapliczki przydrożne; krzyże i dzwonnice; grodziska; zespoły pałacowo-dworsko- parkowe i folwarczne; zamki; kamienice; wille; domy murowane i drewniane; budynki użyteczności publicznej (urzędy, szkoły, szpitale, sądy itp.); budynki gospodarcze murowane i drewniane; karczmy; budynki graniczne; zabytki techniki (młyny, budynki kolejowe, stacje trafo, wapienniki, spichlerze, mosty) ponadto układy przestrzenne miast i wsi oraz starodrzew.

Tabela nr 4 przedstawia zestawienie najważniejszych obiektów historycznych i zabytkowych obszaru „Zielonego Wierzchołka Śląska"

Położenie	Obiekty
Miasto i Gmina Kłobuck	Kłobuck jest położony przy dawnym trakcie prowadzącym z Małopolski do Wielkopolski. Obiekty wpisane do rejestru zabytków – 11. Do najciekawszych obiektów w gminie należą, m. in.: , drewniana dzwonnica w Białej Górnej, dwór w Kamyku, kościół p. w. św. Marcina i Małgorzaty, dawny klasztor, dawna łaźnia, pałac oraz willa w stylu dworkowym (ul. Staszica 53) w Kłobucku. Układ urbanistyczny Kłobucka : Zespół klasztorny kanoników regularnych XIII, XV, XVII, XVIII/XIX, Kościół- obecnie parafia p. w. św. Marcina i Małgorzaty, Klasztor, obecna plebania, wikarówka, spichlerz, łaźnia miejska ul. Wieluńska, XVIIII; Kłobuck-Zagórze- Zespół pałacowy (1795, 1891)- pałac, park
Ciekawe fakty historyczne	Kłobuck wzmiankowany był w 1257 roku (*Globsek*). Źródło wymienia wówczas łowczego krakowskiego Jakuba, co wskazywałoby, że miejscowość funkcjonowała jako ośrodek łowiecki. W 1658 roku Kłobuck wraz z okolicznymi wsiami nadano jako starostwo kłobuckie Paulinom z Jasnej Góry. W 1796 roku starostwo kłobuckie odebrano paulinom z Częstochowy, włączając je do departamentu kaliskiego w powiecie częstochowskim. Kłobuck był wówczas miastem prywatnym Chrystiana hrabiego Lüttichau. Kolejnym właścicielem był Chrystian hrabia Haugwitz, były minister spraw zagranicznych rządu pruskiego (pałac w Zagórzu, „państwo zagórskie").
Miasto i Gmina Krzepice	Obiekty wpisane do rejestru zabytków – 6. Do najważniejszych obiektów zabytkowych w gminie należą m. in.: kościół p. w. św. Jakuba Apostoła, plebania, bożnica i cmentarz żydowski w Krzepicach, stanowiska archeologiczne w Dankowicach, Krzepicach i Podłężu Królewskim. Krzepice powstały na skrzyżowaniu dwóch historycznych traktów komunikacyjnych. Jeden prowadził z Poznania do Krakowa, drugi z Czech na Pomorze.
Gmina Lipie	Obiekty wpisane do rejestru zabytków – 5. Wśród nich: Danków - Kościół par. p. w. św. Stanisława, ruiny twierdzy (budowla ziemna oblicowana od zewnątrz cegłą); Parzymiechy - Kościół par. p. w. św. Piotra i Pawła, XV-XIX, pozostałość zespołu dworskiego, XVIII-XX; zabudowania gospodarcze, park. Inne obiekty zwracające uwagę to, m. in.: zespół dworski i kapliczka w Lipiu, pozostałości cmentarza ewangelickiego w Natolinie, murowany spichlerz w Rębielicach Szlacheckich, młyn wodny w Dankowie, wapiennik w Wapienniku. Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy odnaleziono w okolicach Dankowa, Lipia, Zbrojewska i Rębielic Szlacheckich (epoka kamienna).
Gmina Opatów	Obiekty wpisane do rejestru zabytków -1. Wilkowiecko - Kościół par. p. w. św. Mikołaja, XIV w., 1931. Na terenie gminy są widoczne ślady osadnictwa z epoki brązu i żelaza.
Gmina Panki	Brak zabytków wpisanych do rejestru zabytków. Do najciekawszych obiektów zabytkowych gminy należą m. in.: kapliczka (Janiki) i kościół parafialny (Panki).
Gmina Popów	Obiekty wpisane do rejestru zabytków – 1. Jest to Kościół par. p. w. św. Józef Oblubieńca (drewniano-murowany z XVII) w Popowie. Ślady osadnictwa kultury łużyckiej odnaleziono w rejonie Rębielic Królewskich, cmentarzyska z tego okresu zaś odkryto w Wąsoszu Górnym, Dolnym i Dąbrowie. Do najciekawszych obiektów zabytkowych gminy należą m. in.: kościół p.w. św. Andrzeja i kapliczki w Wąsoszu Górnym, dworzec

	kolejowy Miedźno w Zawadach (obiekt pochodzący z okresu międzywojennego, reprezentujący styl dworkowy), liczne zabytki techniki, m. in. piece wapienne w Rębielicach Królewskich oraz most murowany w Zawadach. Ponadto znajdują się tutaj liczne stanowiska archeologiczne, m. in. w Brzózkach, Dąbrowie, Kulach, Płaczkach, Wąsoszu Dolnym i Wąsoszu Górnym.
Gmina Przystajń	Obiekty wpisane do rejestru zabytków – 4. Są to Kluczno – Zagroda młynarska, (młyn drewniany, poł. XIX); Przystajń - Kościół par. p.w. św. Trójcy, (XVIII) Stara Kuźnica – Dwór i młyn murowano - drewniany XVIII/XIX, XX. Do najciekawszych obiektów zabytkowych należą „Sukiennice" w Przystajni. Jest to budynek neorenesansowy, wzniesiony około 1914 roku, zwieńczony bogatą attyką. Zachowały się młyny: drewniany z około 1830 roku w Kamińsku, obok zagroda młynarska, murowano-drewniany w Kuźnicy Nowej i murowany w Ługach-Radłach. W miejscowościach Bór Zajaciński, Brzeziny, Przystajń, Węzina, Wilcza Góra jest kilkanaście drewnianych budynków mieszkalnych o konstrukcji zrębowej, wiele szalowanych deskami. Interesującym obiektem jest wolno stojąca piwnica wnękowa murowana w Kuźnicy Starej.
Miasto i Gmina Blachownia	1. Budynek straży granicznej i karczmy w Trzepizurach. 2. Pałacyk myśliwski z 1870 r., zbudowany dla wielkiego księcia Mikołaja Romanowa, rosyjskiego następcy tronu. 3. Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Królowej Polski i św. Michała Archanioła, zbudowany w 1927 r. W kościele – interesujący ołtarz główny. 4. Budynek Urzędu Stanu Cywilnego, pełniący dawniej funkcję stacji kolejowej. 5. Pomnik poświęcony mieszkańcom Blachowni poległym i pomordowanym w okresie II wojny światowej.
Gmina Wręczyca Wielka	Obiekty wpisane do rejestru zabytków – 4. Do najbardziej wartościowych obiektów zabytkowych i miejsc należą, m.in.: kościół p.w. św. Mikołaja w Truskolasach, stanowisko archeologiczne w Grodzisku, stanowisko archeologiczne – pracownie krzemieniarskie w Hutce oraz kapliczki w Truskolasach, Bieżeniu, Borze Zapilskim, Nowinach

Obszar LGD zachowuje dziedzictwo kulturowe i rozwija swoją kulturę poprzez min. organizację różnorakich i ciekawych imprez na swoim terenie. Sięgając do tradycji kształtują dzisiejsze poczucie tożsamości lokalnej i są lekcją dla młodych pokoleń.

Poniżej tabela nr 5- prezentująca imprezy kulturalne organizowane na obszarze LGD

Miejscowość	Imprezy kulturalne i sportowe	Termin
Kłobuck	Festiwal „Blues nad Okszą"	Wrzesień
Kłobuck	Jurajski Festiwal Tańca	Październik
Kłobuck	Dni Długoszowskie, Dni Kłobucka	Wrzesień /Październik, Czerwiec
Wręczyca Wielka	Konkurs Jasełkowy dla Szkół Podstawowych i Przedszkoli	Grudzień
Wszystkie gminy	Dożynki gminne	Wrzesień
Wręczyca Wielka	Jasełkowy Koncert z Gwiazdą	Styczeń
Krzepice	Ogólnopolski Bieg Krzepkich, Dni Jakubowe, Enduro Cross Country	Czerwiec, Lipiec, Sierpień
Lipie	Bieg Hopfera, Jarmark nad Liswartą	Wrzesień, Sierpień
Wręczyca Wielka	Międzynarodowy "Bieg Odlewnika"	Sierpień
Blachownia	Maraton Nordic Walking	Wrzesień
Blachownia	Przełajowa Ósemka	Sierpień
Panki	Alterfest „Pankowisko"	Sierpień
Przystajń	Festiwal Dolina Kostrzewy, Przegląd Filmów Krótkometrażowych im. Henryka Kluby	Czerwiec, Lipiec

2) Na obszarze LGD od wielu lat promuje się lokalne produkty żywnościowe i rzemieślnicze. Na liście produktów tradycyjnych MRiRW znajdują się produkty z obszaru LGD:
Chleb Kłobucki
Ser Twarogowy
Masło Krzepickie
Oprócz tego na obszarze LGD działa wielu rzemieślników produkujących metodami tradycyjnymi: ceramicy, jubilerzy, wytwórcy rękodzieła.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektem wyłącznie wyników konsultacji społecznych. Podczas spotkań/warsztatów konsultacyjnych, w których wzięło łącznie 190 osób, zorganizowanych na terenie każdej gminy, ustalono wstępne propozycje zapisów Analizy SWOT. Propozycje te zostały poddane badaniu ankietowemu. Respondenci w ilości 150, zarówno drogą elektroniczną lub tradycyjnie (papierową) wskazywali, które zapisy są najbardziej adekwatne oceniając je w skali od 1 do 5. Wyniki badania ankietowego nie pozwoliły na odrzucenie jakichkolwiek propozycji zapisów, ze względów na małe równice w ocenie poszczególnych propozycji zapisów, niemniej pozwoliły na ich uszeregowanie od najbardziej istotnych do najmniej ważnych. Te najbardziej istotne zapisy znalazły z kolei swój wyraz w celach, co pokazano w następnym rozdziale.

4.1 Zgodność zapisów Analizy SWOT z Diagnozą

Poniżej przedstawiono zapisy SWOT (Mocne i Słabe strony) z odwołaniem się do stosownych zapisów w Diagnozie

Tabela 6. Zgodność zapisów Analizy SWOT z Diagnozą

		Rozdział III. Diagnoza
Zapis w Analizie SWOT	**Pkt.**	**Zapis lub akapit zaczynający się od słów …**
Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe możliwe do wykorzystania dla rozwoju funkcji turystycznej i agroturystycznej	7	Obszar LGD w 7,6 % pokryty jest różnymi formami ochrony przyrody. Nie ma parków narodowych. Dominującą formą ochrony przyrody na analizowanym obszarze są Parki krajobrazowe zajmujące 8 116 ha powierzchni, ponadto znajdują się tu również rezerwaty przyrody o łącznej powierzchni 76 ha. Na badanym obszarze nie ma Parków narodowych. Są tu natomiast tereny włączone do sieci NATURA 2000.
Bliskość Częstochowy	6.3	Istotnym uwarunkowaniem dla charakterystyki obszaru jest bliskość prawie 3 milionowej aglomeracji śląskiej oraz bezpośrednie sąsiedztwo blisko 250 tyś Częstochowy, która jest nie tylko centrum jury krakowsko-częstochowskiej ale także jednym z największych ośrodków pielgrzymkowych na Świecie. Odległość jaka dzieli to miasto od Blachowni wynosi 16 km a od Kłobucka 18,7 km, który jest jednocześnie miastem powiatowym. Pozostałe gminy znajdują się w średniej odległości ok. 30 km i łączą je z Częstochową 3 główne drogi. Krajowa nr 43 oraz wojewódzkie nr 494 i nr 491. Z każdej miejscowości obszaru LGD do Częstochowy można bez problemu dojechać transportem publicznym a także co prawda z przesiadkami pociągiem osobowym ze stacji Krzepice.
Zabytki, miejsca pamięci, tradycje i obszar bogaty w wydarzenia historyczne; historia kamieniarstwa	8	Na terenie występują następujące rodzaje zabytków : kościoły murowane i drewniane; cmentarze: rzymskokatolickie, ewangelickie, żydowskie; kaplice i kapliczki przydrożne; krzyże i dzwonnice; grodziska; zespoły pałacowo-dworsko- parkowe i folwarczne; zamki; kamienice; wille; domy murowane i drewniane; budynki użyteczności publicznej (urzędy, szkoły, szpitale, sądy itp.); budynki gospodarcze murowane i drewniane; karczmy; budynki graniczne; zabytki techniki (młyny, budynki kolejowe, stacje trafo, wapienniki, spichlerze, mosty) ponadto układy przestrzenne miast i wsi oraz starodrzew.
Dobrze działające OSP; aktywna młodzież	4.1	Wg BDL GUS na dzień 31 XII 2014 na obszarze LGD działało 6 fundacji oraz 205 stowarzyszeń i organizacji społecznych czyli razem 211 organizacji pozarządowych. Daje to wskaźnik 2,32 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców
Funkcjonujące gospodarstwa rolne	3.2.5	Średnia wielkość gospodarstwa rolnego (grunty ogółem) na obszarze LGD to, 4,06 wg - ha. W województwie średnia ta wyniosła 2,78 ha, a w Polsce
Relatywnie wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru	3.2.1	W dniu 31 XII 2014 r. na obszarze LGD było 7642 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON. Daje to wskaźnik przedsiębiorczości (ilość podmiotów gospodarczych w systemie na 1000 mieszkańców) w wysokości 84
Silne więzi społeczne (szczególnie w gminach wiejskich)	4.2	Na obszarze LGD działają liczne Koła Gospodyń Wiejskich. W sumie na całym obszarze LGD działa aktywnie 43 kół KGW
Dobrze działające ośrodki kultury na obszarze LGD i atrakcyjna oferta obiektów sportowo-rekreacyjnych; imprezy kulturowe i sportowe o zasięgu ogólnokrajowym; sportowi liderzy	8.1	Obszar LGD zachowuje dziedzictwo kulturowe i rozwija swoją kulturę poprzez min. organizację różnorakich i ciekawych imprez na swoim terenie. Sięgając do tradycji kształtują dzisiejsze poczucie tożsamości lokalnej i są lekcją dla młodych pokoleń. Poniżej tabela-prezentująca imprezy kulturalne organizowane na obszarze LGD
Działania związane z historycznymi i znanymi mieszkańcami obszaru jak Jan Długosz, Mikołaj z Wilkowiecka czy Henryk Kluba	8.1	W latach 1434 – 1449 żył w Kłobucku kanonik krakowski, historyk Jan Długosz – piastujący tu funkcje proboszcza. Z tego okresu pochodzi opis Kłobucka zamieszczony w Historii Polski. Oprócz niego należy również wymienić postać Mikołaja z Wilkowiecka – pierwszego dramatopisarza polskiego czy bardziej współczesnego reżysera filmowego Henryka Klubę
Dobrze rozwinięta sieć drogowa, dobra jakość dróg	3.2.1	dostępność dróg twardych na mieszkańca jest w powiatach wyższa zarówno w powiecie kłobuckim jak i częstochowskim niż w województwie czy Polsce
Rozpoznawalne produkty o zasięgu	8.2.1	Na obszarze LGD od wielu lat promuje się lokalne produkty żywnościowe i rzemieślnicze. Na

lokalnym i poza regionalnym		liście produktów tradycyjnych MRiRW znajdują się produkty z obszaru LGD: Chleb Kłobucki Ser Twarogowy Masło Krzepickie Oprócz tego na obszarze LGD działa wielu rzemieślników produkujących metodami tradycyjnymi: ceramicy, jubilerzy, wytwórcy rękodzieła.
Dobra współpraca szkół podstawowych i gimnazjalnych, w tym o zasięgu międzynarodowym; Akademia III wieku	3.2.10	Z kolei „Edukacja na poziomie szkoły podstawowej" otrzymała ocenę 3,83 i jest to jedna z czterech najwyższych ocen , „edukacja na poziomie gimnazjalnym" – 3,67 siódma pozycja oraz edukacja na poziomie szkół średnich – 3,37 – dziesiąta pozycja
Słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych i zasobów naturalnych oraz tradycji; niewykorzystane walory rzek i zbiorników wodnych	3.2.4	Na obszarze LGD jest 136 podmiotów branży turystycznej – w sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Firmy tej sekcji stanowią 1,78% ogółu przedsiębiorstw na obszarze LGD. W woj. śląskim analogicznie firmy tej sekcji stanowią 3,17%, a w Polsce – 3,12%. W BDL GUS, kategorii Turystyka, znajduje się 6 turystycznych obiektów noclegowych na obszarze LGD, w tym m. in. 2 zespoły domków turystycznych 1 dom wycieczkowy. Liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności daje wynik 2,50. Dla województwa wynosi 9,80 a dla Polski – 18,03. Liczba osób korzystających z noclegów na 100 mieszkańców (wskaźnik Schneidera) w 2014 r. wyniosła 7,9 i wskaźnik ten był zdecydowanie niższy niż dla województwa – 40,4 i Polski – 65,2.
Słaba integracja działań w zakresie ochrony środowiska; niedostateczne wyposażenie niektórych gmin w infrastrukturę kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków	7.2	Wg raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach z lipca 2015 r. – „Ocena stanu wód powierzchniowych w 2014 roku - *punkty pomiarowe znajdują się na obszarze LGD w m. Popów oraz Blachownia.* stan jednolitych części wód powierzchniowych jest w znacznej części obszaru LGD zły. Jest to w dużej mierze niskiego poziomu sieci kanalizacji na obszarze LGD. Korzystający z kanalizacji stanowili w 2014 r. 42,6% mieszkańców obszaru LGD, podczas gdy podobny wskaźnik w województwie wyniósł 71,50% i w Polsce – 65,1%. Na obszarze LGD nie ma stacji badawczych jakości powietrza. W raportu WIOŚ w Katowicach z 2015 r. – „Aktualny stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2014 roku w oparciu o wyniki ze stanowisk pomiarowych można oszacować, że na obszarze LGD przekroczone były: roczna norma pyłu zawieszonego PM10 - 40 µg/m^3 – na części obszaru (szacunkowe wartości to 36-44 µg /m^3); roczna norma pyłu zawieszonego PM2,5 – 25 µg /m^3 – na całym obszarze (szacunkowe wartości to 26-33 µg /m^3); beznzo(a)pirenu w pyle zawieszonym – 1 ng/m^3 – na całym obszarze (szacunkowe wartości 4-6 ng/m^3). Większość przekroczeń występuje w okresie zimowym, w okresie grzewczym i jest związana z niską emisją, będącą efektem spalania węgla w paleniskach domowych. Wpływ na to ma również fakt bezpośredniej bliskości aglomeracji śląskiej i Częstochowy.
Niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych, brak miejsc spotkań dla młodych ludzi i dzieci	3.2.9	Bardzo nisko oceniono również możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież oraz osoby starsze.
Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami; mało miejsc integracji; niewystarczająca oferta imprez integrujących obszar LGD; słaby przepływ	4.1	Wg BDL GUS na dzień 31 XII 2014 na obszarze LGD działało 6 fundacji oraz 205 stowarzyszeń i organizacji społecznych czyli razem 211 organizacji pozarządowych. Daje to wskaźnik 2,32 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. Jest to mniej niż

informacji o aktywności społecznej poszczególnych gmin		analogiczny wskaźnik dla województwa – 2,44 i kraju - 3,31.
Brak dobrze określonego wizerunku obszaru LGD	3.2.4	Podczas konsultacji indywidualnych często wskazywano na brak jednolitej marki obszaru LGD, której istnienie mogłoby przyczynić się do lepszej promocji turystycznej obszaru
Słabo rozwinięta turystyka i agroturystyka; słabo rozwinięta baza noclegowa; słaba promocja turystyczna obszaru	3.2.4	Na obszarze LGD jest 136 podmiotów branży turystycznej – w sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Firmy tej sekcji stanowią 1,78% ogółu przedsiębiorstw na obszarze LGD. W woj. śląskim analogicznie firmy tej sekcji stanowią 3,17%, a w Polsce – 3,12%. W BDL GUS, kategorii Turystyka, znajduje się 6 turystycznych obiektów noclegowych na obszarze LGD, w tym m. in. 2 zespoły domków turystycznych 1 dom wycieczkowy. Liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności daje wynik 2,50. Dla województwa wynosi 9,80 a dla Polski – 18,03. Liczba osób korzystających z noclegów na 100 mieszkańców (wskaźnik Schneidera) w 2014 r. wyniosła 7,9 i wskaźnik ten był zdecydowanie niższy niż dla województwa – 40,4 i Polski – 65,2.
Brak działalności wzbogacającej branżę rolniczą i przetwórczą warzyw i owoców; brak pomysłu na wykorzystanie gleb słabych klas	3.2.5	Wg Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na obszarze LGD było 29,1% gospodarstw rolnych bez dochodów z działalności rolniczej. Jest to więcej niż w Polsce – 17,2%
Brak przygotowanych ofert i terenów inwestycyjnych; słaba promocja gospodarcza obszaru; słabe wsparcie dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą	3.2.1	wskaźnik przedsiębiorczości (ilość podmiotów gospodarczych w systemie na 1000 mieszkańców) w wysokości 84. Jest to mniej niż w województwie i w Polsce (obejmujących także duże miasta), gdzie analogiczne wskaźniki wyniosły odpowiednio 100,7 i 107,1. W ostatnim kilku latach wskaźnik przedsiębiorczości wzrastał.
zły stan techniczny infrastruktury drogowej, w tym chodników, brak ścieżek rowerowych	3.2.12	w badaniu własnym pytanie o „jakość dróg" uzyskało ocenę 2,93 i znalazło się wśród 8 najgorzej ocenionych pytań. Mimo że wskaźniki pokazują, że z siecią drogową zarówno gminną jak i powiatową wcale nie jest tak źle to jednak wyniki badania ankietowego dotyczącego tej dziedziny wskazują, iż jakość tych dróg pozostawia wiele do życzenia co w niedalekiej przyszłości będzie wymagało ze strony samorządów niemałych nakładów na ich remont.
Słaby dostęp do lekarzy specjalistów	3.2.9	W sferze usług, w grupie ośmiu (na 30) najniżej ocenionych zagadnień, w badaniu własnym, znalazły się dostępność do lekarzy specjalistów oraz dostępność i jakość opieki w żłobkach
Słaba jakość Internetu	3.2.10	Podczas rozmów indywidualnych często wskazywano również słabą dostępność do internetu zwłaszcza w małych miejscowościach.
Brak atrakcyjnych ofert pracy	3.3.1	Wg BDL GUS i PUP w Kłobucku i Częstochowie w dniu 31 XII 2014 r. na obszarze LGD było 4567 zarejestrowanych osób bezrobotnych, z czego 2394 osoby to mężczyźni, a 2173 to kobiety. Osoby bezrobotne stanowiły 7,95% osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD. Było to więcej niż analogiczne wskaźniki w województwie – 6,06% i niż w Polsce – 7,53%. W ostatnich latach wskaźnik ilości bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym przedstawiał następująco:
Słabe połączenie komunikacyjne w obrębie LGD; słaba komunikacja pomiędzy obiektami użyteczności publicznej	3.2.12	w badaniu własnym pytanie o „jakość dróg" uzyskało ocenę 2,93 i znalazło się wśród 8 najgorzej ocenionych pytań. Mimo że wskaźniki pokazują, że z siecią drogową zarówno gminną jak i powiatową wcale nie jest tak źle to jednak wyniki badania ankietowego dotyczącego tej dziedziny wskazują, iż jakość tych dróg pozostawia wiele do życzenia co w niedalekiej przyszłości będzie wymagało ze strony samorządów niemałych nakładów na ich remont.
Niezadowalająco wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru; brak utrwalonego wizerunku gospodarczego lokalnych firm	3.2.1	wskaźnik przedsiębiorczości (ilość podmiotów gospodarczych w systemie na 1000 mieszkańców) w wysokości 84. Jest to mniej niż w województwie i w Polsce (obejmujących także duże miasta), gdzie analogiczne wskaźniki wyniosły odpowiednio 100,7 i 107,1. W ostatnim kilku latach wskaźnik przedsiębiorczości wzrastał:
Słaba współpraca międzynarodowa Mała	3.2.9	Bardzo nisko oceniono również możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież oraz

ilość obiektów sportowo – rekreacyjnych i niski standard istniejących instytucji rozwoju lokalnego		osoby starsze. Zwłaszcza podkreślano słabą jakość i dostępność infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na obszarze LGD
Mała ilość żłobków	3.2.9	Słabą opiekę żłobkową potwierdzają dane statystyczne GUS – na obszarze LGD odsetek dzieci w wieku do 3 lat objętych opieką w żłobkach wyniósł w 2013 r. – 0,87%, podczas gdy w województwie i w kraju analogiczne wskaźniki były wyższe – odpowiednio 4,24% i 4,76%. Bardzo nisko oceniono również możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież oraz osoby starsze.

Mocne Strony

- Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe możliwe do wykorzystania dla rozwoju funkcji turystycznej i agroturystycznej
- Bliskość Częstochowy
- Zabytki, miejsca pamięci, tradycje i obszar bogaty w wydarzenia historyczne; historia kamieniarstwa
- Dobrze działające OSP; aktywna młodzież
- Funkcjonujące gospodarstwa rolne
- Relatywnie wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru
- Silne więzi społeczne (szczególnie w gminach wiejskich)
- Dobrze działające ośrodki kultury na obszarze LGD i atrakcyjna oferta obiektów sportowo-rekreacyjnych; imprezy kulturowe i sportowe o zasięgu ogólnokrajowym; sportowi liderzy
- Działania związane z historycznymi i znanymi mieszkańcami obszaru jak Jan Długosz, Mikołaj z Wilkowiecka czy Henryk Kluba
- Dobrze rozwinięta sieć drogowa, dobra jakość dróg
- Rozpoznawalne produkty o zasięgu lokalnym i poza regionalnym
- Zdywersyfikowana struktura gospodarcza gmin
- Dobra współpraca szkół podstawowych i gimnazjalnych, w tym o zasięgu międzynarodowym; Akademia III wieku

Słabe Strony

- Słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych i zasobów naturalnych oraz tradycji; niewykorzystane walory rzek i zbiorników wodnych
- Słaba integracja działań w zakresie ochrony środowiska; niedostateczne wyposażenie niektórych gmin w infrastrukturę kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków
- Niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych, brak miejsc spotkań dla młodych ludzi i dzieci
- Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami; mało miejsc integracji; niewystarczająca oferta imprez integrujących obszar LGD; słaby przepływ informacji o aktywności społecznej poszczególnych gmin
- Brak dobrze określonego wizerunku obszaru LGD
- Słabo rozwinięta turystyka i agroturystyka; słabo rozwinięta baza noclegowa; słaba promocja turystyczna obszaru
- Brak działalności wzbogacającej branżę rolniczą i przetwórczą warzyw i owoców; brak pomysłu na wykorzystanie gleb słabych klas
- Brak przygotowanych ofert i terenów inwestycyjnych; słaba promocja gospodarcza obszaru; słabe wsparcie dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą
- Zły stan techniczny infrastruktury drogowej, w tym chodników, brak ścieżek rowerowych
- Słaby dostęp do lekarzy specjalistów
- Słaba jakość Internetu
- Brak atrakcyjnych ofert pracy
- Słabe połączenie komunikacyjne w obrębie LGD; słaba komunikacja pomiędzy obiektami użyteczności publicznej
- Niezadowalająco wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru; brak utrwalonego wizerunku gospodarczego lokalnych firm
- Słaba współpraca międzynarodowa instytucji rozwoju lokalnego
- Mała ilość obiektów sportowo – rekreacyjnych i niski standard istniejących
- Mała ilość żłobków

Szanse

- Wzrastające zainteresowanie formami spędzania wolnego czasu na podmiejskich terenach
- Środki unijne, w tym na rozwój innowacji oraz turystyki i agroturystyki
- Nowe inwestycje drogowe m. in. autostrada A1
- Polityka proekologiczna państwa
- Duży potencjał gospodarczy Częstochowy i aglomeracji górnośląskiej będącej m. in. dużym rynkiem zbytu
- Duży potencjał ludnościowy w ramach aglomeracji górnośląskiej
- Zainteresowanie terenami podmiejskimi o funkcjach przestrzeni rezydencjalnych oraz rekreacyjno-turystycznej
- Zainteresowanie inwestycjami w Polsce i w województwie śląskim
- Wzrastające możliwości pracy w domu – poszukiwanie atrakcyjnych miejsc zamieszkania
- Rozwój podwykonawstwa w kooperacji z większymi firmami

Zagrożenia

- Zanieczyszczanie rzek i powietrza akwenów wodnych m. in. przez przemysł ulokowany niekoniecznie na terenie LGD
- Duża biurokracja i opóźnienia pozyskiwaniu dotacji ze środków unijnych
- Anomalie pogodowe
- Konkurencja inwestycyjna ośrodków położonych bliżej dużych miast
- Rosnące koszty utrzymania działalności gospodarczej
- Konkurencja innych ośrodków turystycznych spoza LGD
- Małe środki na konserwacje zabytków w Polsce
- Upadek małych gospodarstw – bezrobocie w sektorze rolnictwa w Polsce

Elementów SWOT jest dość dużo. Jak wspomniano wyżej różnice we wskazaniach w badaniu ankietowym były na tyle nieduże, że trudno było odrzucić któreś zapisy. Niemniej np. zapis, który uzyskał najniższą ocenę w „Słabych Stronach" – „*Mała ilość żłobków*", nie znajduje swojego odzwierciedlenia w celach. Zapisy, pomimo, że jest ich dużo - najważniejsze, że nie są ze sobą sprzeczne. Np. w „Mocnych stronach" w szóstym punkcie zapisano „*Relatywnie wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru*" i z kolei zapis w „Słabych stronach" - „*Niezadowalająco wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru; brak utrwalonego wizerunku gospodarczego lokalnych firm*" uplasował się dopiero na 14 pozycji, co potwierdza, że zagadnienie, będące przedmiotem zapisów, jest raczej mocną stroną obszaru LGD.

V. CELE I WSKAŹNIKI

5.1 Określenie celów LSR w oparciu o konsultacje społeczne

Określenie celów jest efektem głównie wyników konsultacji społecznych. Podczas części spotkań/warsztatów konsultacyjnych, przygotowano wstępne propozycje celów. Propozycje te zostały poddane badaniu ankietowemu. Respondenci w ilości 150 tradycyjnie drogą papierową wskazywali, które zapisy są najbardziej adekwatne oceniając je w skali od 1 do 5. Wyniki badania ankietowego nie pozwoliły na odrzucenie jakichkolwiek propozycji zapisów, ze względów na małe równice w ocenie poszczególnych propozycji zapisów, niemniej pozwoliły na ich uszeregowanie od najbardziej istotnych do najmniej ważnych. Co jednak najważniejsze, zaproponowane cele znajdują swój wyraz w przeprowadzonej Analizie SWOT, zwłaszcza w zapisach, które respondenci badania ankietowego uznali a najbardziej istotne. Powiązanie celów z analizą SWOT wykazano poniżej.

W wyniku spotkań/warsztatów konsultacyjnych i badania ankietowego wskazano na następujące cele w następującej kolejności pod względem ich ważności:

1. Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja
2. Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów
3. Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo –historycznego terenu
4. Poprawa jakości dróg, rozwój chodników i dróg rowerowych
5. Poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m.in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej
6. Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych
7. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu

8. Integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze

5.2 Zgodność celów dla obszaru LGD z diagnozą obszaru

Ponieważ z kolei zapisy SWOT znajdują odzwierciedlenie w Diagnozie także cele znajdują swoje odzwierciedlenie w Diagnozie. Cele odzwierciedlają zapisy Analizy SWOT w taki sposób, że

1. cele przyczynią się zachowania „mocnych stron"
2. do ich osiągnięcia „wykorzystane" zostaną „mocne strony" i „szanse"; najlepiej, gdy „mocne strony" wzmacniane są „szansami" w tym zakresie,
3. osiągniecie celów przyczyni się do likwidacji lub obniżenia negatywnego oddziaływania „słabych stron"
4. osiągniecie celów przyczyni się uniknięcia lub obniżenia negatywnego oddziaływania „zagrożeń".

Jak w/w cele znajdują swoje odzwierciedlenie w zapisach Analizy SWOT przedstawiono w tabeli poniżej. Ponieważ z kolei zapisy SWOT znajdują odzwierciedlenie w Diagnozie, jak pokazano to poprzednich rozdziale – cele znajdują swoje odzwierciedlenie także w Diagnozie.

Tab. 7 Odzwierciedlenie celów w zapisach Analizy SWOT

Cele	Zachowanie „Mocnych stron" oraz ich wykorzystanie, podobnie jak „Szans"	Likwidacja lub ograniczenie oddziaływania „Słabych stron" oraz unikanie i ograniczanie „Zagrożeń"
Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja	• Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe możliwe do wykorzystania dla rozwoju funkcji turystycznej i agroturystycznej • Bliskość Częstochowy • Zabytki, miejsca pamięci, tradycje i obszar bogaty w wydarzenia historyczne; historia kamieniarstwa • Dobrze działające ośrodki kultury na obszarze LGD i atrakcyjna oferta obiektów sportowo-rekreacyjnych; imprezy kulturowe i sportowe o zasięgu ogólnokrajowym; sportowi liderzy • Działania związane z historycznymi i znanymi mieszkańcami obszaru jak Jan Długosz, Mikołaj z Wilkowiecka czy Henryk Kluba • Wzrastające zainteresowanie formami spędzania wolnego czasu na podmiejskich terenach • Środki unijne, w tym na rozwój innowacji oraz turystyki i agroturystyki • Duży potencjał ludnościowy w ramach aglomeracji górnośląskiej	• Słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych i zasobów naturalnych oraz tradycji; niewykorzystane walory rzek i zbiorników wodnych • Brak dobrze określonego wizerunku obszaru LGD • Słabo rozwinięta turystyka i agroturystyka; słabo rozwinięta baza noclegowa; słaba promocja turystyczna obszaru • Konkurencja innych ośrodków turystycznych spoza LGD
Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów	• Bliskość Częstochowy • Relatywnie wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru • Dobrze rozwinięta sieć drogowa, dobra jakość dróg • Zdywersyfikowana struktura gospodarcza gmin • Środki unijne, w tym na rozwój innowacji oraz turystyki i agroturystyki • Duży potencjał gospodarczy Częstochowy i aglomeracji górnośląskiej będącej m.in. dużym rynkiem zbytu • Duży potencjał ludnościowy w ramach	• Brak przygotowanych ofert i terenów inwestycyjnych; słaba promocja gospodarcza obszaru; słabe wsparcie dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą • Brak atrakcyjnych ofert pracy • Niezadowalająco wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru; brak utrwalonego wizerunku gospodarczego lokalnych firm • Duża biurokracja i opóźnienia pozyskiwaniu dotacji ze środków unijnych • Konkurencja inwestycyjna ośrodków położonych bliżej dużych miast • Rosnące koszty utrzymania działalności gospodarczej

	aglomeracji górnośląskiej • Zainteresowanie inwestycjami w Polsce i w województwie śląskim • Rozwój podwykonawstwa w kooperacji z większymi firmami	
Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego terenu	• Zabytki, miejsca pamięci, tradycje i obszar bogaty w wydarzenia historyczne; historia kamieniarstwa • Działania związane z historycznymi i znanymi mieszkańcami obszaru jak Jan Długosz, Mikołaj z Wilkowiecka czy Henryk Kluba	• Małe środki na konserwacje zabytków w Polsce
Poprawa jakości dróg, rozwój chodników i dróg rowerowych	• Dobrze rozwinięta sieć drogowa, dobra jakość dróg • Środki unijne, w tym na rozwój innowacji oraz turystyki i agroturystyki • Nowe inwestycje drogowe m. in. autostrada A1	• Zły stan techniczny infrastruktury drogowej, w tym chodników, brak ścieżek rowerowych • Słabe połączenie komunikacyjne w obrębie LGD; słaba komunikacja pomiędzy obiektami użyteczności publicznej
Poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej	• Środki unijne, w tym na rozwój innowacji oraz turystyki i agroturystyki • Polityka proekologiczna państwa	• Słaba integracja działań w zakresie ochrony środowiska; niedostateczne wyposażenie niektórych gmin w infrastrukturę kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków • Zanieczyszczanie rzek i powietrza akwenów wodnych m. in. przez przemysł ulokowany niekoniecznie na terenie LGD
Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych	• Funkcjonujące gospodarstwa rolne • Rozpoznawalne produkty o zasięgu lokalnym i poza regionalnym • Duży potencjał gospodarczy Częstochowy i aglomeracji górnośląskiej będącej m. in. dużym rynkiem zbytu • Duży potencjał ludnościowy w ramach aglomeracji górnośląskiej • Zainteresowanie terenami podmiejskimi o funkcjach przestrzeni rezydencjalnych oraz rekreacyjno-turystycznej	• Brak działalności wzbogacającej branżę rolniczą i przetwórczą warzyw i owoców; brak pomysłu na wykorzystanie gleb słabych klas • Anomalie pogodowe • Upadek małych gospodarstw – bezrobocie w sektorze rolnictwa w Polsce
Rozwój oferty spędzania wolnego czasu	• Dobrze działające ośrodki kultury na obszarze LGD i atrakcyjna oferta obiektów sportowo-rekreacyjnych; imprezy kulturowe i sportowe o zasięgu ogólnokrajowym; sportowi liderzy • Dobra współpraca szkół podstawowych i gimnazjalnych, w tym o zasięgu międzynarodowym; Akademia III wieku	• Niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych, brak miejsc spotkań dla młodych ludzi i dzieci • Mała ilość obiektów sportowo – rekreacyjnych i niski standard istniejących
Integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze	• Dobrze działające OSP; aktywna młodzież • Dobra współpraca szkół podstawowych i gimnazjalnych, w tym o zasięgu międzynarodowym; Akademia III wieku	• Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami; mało miejsc integracji; niewystarczająca oferta imprez integrujących obszar LGD; słaby przepływ informacji o aktywności społecznej poszczególnych gmin Słaba współpraca międzynarodowa instytucji rozwoju lokalnego

5.3 Określenie celów ogólnych i szczegółowych

Wymienione wyżej cele, które mają swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w zapisach Analizy SWOT określono jako cele szczegółowe LSR. Przyjęto, że cele ogólne służyć będą pogrupowaniu celów szczegółowych. Oczywiście w ten sposób cele ogólne także będą znajdować, poprzez cele szczególne, które w sobie grupują - swoje odzwierciedlenie w zapisach Analizy SWOT, a dalej w Diagnozie. Dla ich określenia wykorzystano trzy sfery **zrównoważonego rozwoju**, który jest paradygmatem dla LSR i zasadą, którą kieruje się Rzeczpospolita Polska (art. 5 Konstytucji RP):

- Środowisko,
- Gospodarka,
- Sprawy społeczne.

Cele ogólne sformułowano w następujący sposób:

- Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy,
- Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców.

Cel ogólny pierwszy obejmuje sferę gospodarczą, natomiast cel ogólny drugi sfery środowiskową i sferę spraw społecznych zrównoważonego rozwoju.
Poszczególne cele ogólne grupują cele szczegółowe w następujący sposób:
Cel ogólny 1: Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy

1. Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja
2. Wykreowanie nowych działalności gospodarczych przez osoby z grup defaworyzowanych i utworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych
3. Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów
4. Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych

Cel ogólny 2: Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców

1. Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo –historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej
2. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu oraz integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze

Cel szczegółowy „Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów" dla obszaru LSR do realizacji z równych środków, rozdzielony został na dwa cele szczegółowe realizowane z EFRROW:
Cel szczegółowy 1.2 Wykreowanie nowych działalności gospodarczych przez osoby z grup defaworyzowanych i utworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych oraz
Cel szczegółowy 1.3 Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą
W ramach realizacji LSR ze środków EFRROW nie będzie realizowana w celu „Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów", część celu „rozwój ofert i terenów dla inwestorów". Ta cześć celu realizowana będzie na obszarze LGD głównie przez samorządy gminne lub samorząd powiatu m. in. ze środków RP województwa śląskiego, jak również przez podmioty prywatne.
Cele „Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo –historycznego terenu" oraz „Poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej" połączono jeden cel szczegółowy realizowany ze środków EFRROW - Cel szczegółowy 2.1: „Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska, a także przeciw działania zmianom klimatu – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej". Cel ten poza działaniami określonymi w tym celu, osiągany będzie w innych celach szczegółowych poprzez preferowanie w kryteriach lokalnych wyboru projektów rozwiązań proekologicznych. Poprawa infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania klimatu realizowana związana z rozwojem kanalizacji czy redukcją niskiej emisji realizowana będzie przez samorządy terytorialne, jak również podmioty prywatne. Samorządy będą mogły pozyskać środki na ten cel z PROW w Działaniu M7 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich i w RP województwa śląskiego.
Cel „Poprawa jakości dróg, rozwój chodników i dróg rowerowych" nie będzie osiągany w ramach LSR ze środków EFRROW. Ten cel realizowany będzie przez samorządy terytorialne z środków PROW w Działaniu M7 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich oraz RP województwa śląskiego.
Połączono cele „Rozwój oferty spędzania wolnego czasu" oraz „Integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania

edukacyjno-wychowawcze" w jeden cel szczegółowy 2.2 realizowany z EFRROW: „Rozwój oferty spędzania wolnego czasu oraz integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze".

5.4 Określenie EFSI i Programów

LGD wykorzystywać będzie bezpośrednio do osiągnięcia swoich celów **Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich**, który jest bazą finansową **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,** a w ramach tego Programu Działanie M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013).
Określone cele LSR w pełni zgodne z wybranymi celami PROW. W szczególności cel szczegółowy 6B „Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich" jest zgodny z wszystkimi celami LSR. W tabeli nr 8 wykazano jak niektóre cele LSR są zgodne z innymi celami szczegółowymi PROW.

Tab nr 8. Powiązanie celów szczegółowych LSR z celami szczegółowymi PROW

Cele szczegółowe LSR	Cele szczegółowe PROW
Wszystkie	3) 6B „Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich"
a ponadto:	
Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja	6A) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy
Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów	• 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich • 6A) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy
Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej	• 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów • 4B) Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów • 5C) Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki
Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych	• 1B) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników • 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej • 3A) Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe
Integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze	• 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa

LSR realizowana będzie także w oparciu o **Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** stanowiące podstawę finansową **Regionalnego Programu dla województwa śląskiego**. Niemniej w odróżnieniu od EFRROW i PROW 2014-2020 realizacja LSR, środki z EFS i EFRR nie zostały ujęte w budżecie LSR. Wielkość tych środków będzie bowiem uzależniona od zakresu konkursów organizowanych przez Zarząd Województwa Śląskiego i ich wyników, w przypadku ubiegania się LGD lub innych partnerów z obszaru LGD.

Poniżej w tabeli nr 9 przedstawiono zgodność celów szczegółowych LSR z głównymi obszarami RP województwa śląskiego11.

Tab. Zgodność celów szczegółowych z RP województwa śląskiego

Cele szczegółowe LSR	Główne obszary RP województwa śląskiego
Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja	• Rewitalizacja
Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów	• Nowoczesna gospodarka • Wzmocnienie konkurencyjności firm • Cyfrowe śląskie
Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego terenu	• Rewitalizacja
Poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej	• Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna • Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów
Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych	• Nowoczesna gospodarka • Wzmocnienie konkurencyjności firm
Rozwój oferty spędzania wolnego czasu	• Rewitalizacja
Integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze	• Rynek pracy • Rewitalizacja • Infrastruktura edukacyjna i zdrowotna

5.5 Przedsięwzięcia LSR finansowane z EFRROW

Wybór przedsięwzięć i określenie wysokości środków dla poszczególnych przedsięwzięć dokonano w oparciu o wyniki konsultacje społeczne w każdej gminie, badania ankietowe, biały wywiad, konsultacje w biurze LGD. Poniżej podano przedsięwzięcia dla każdego celu, wskazując na rodzaj projektów, które przyczynią się do ich osiągnięcia i grupę wnioskodawców.

Cel szczegółowy 1.1 Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja

Tabela 10. Rodzaje przedsięwzięć oraz projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.1

Lp	Przedsięwzięcie	typ projektu	środki
1.1.1	Rozwój infrastruktury rekreacyjno – turystycznej	konkurs	1 200 000,00 zł
1.1.2	Rozwój produktów turystycznych	Projekt własny	40 000,00 zł
1.1.3	Promocja turystyczna	projekt grantowy	200 000,00 zł

Cel szczegółowy 1.2 Wykreowanie nowych działalności gospodarczych przez osoby z grup defaworyzowanych, utworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Tabela 11. Rodzaje przedsięwzięć i projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.2

Lp	Przedsięwzięcie	typ projektu	środki
1.2.1	Rozpoczynanie działalności gospodarczej	konkurs	300 000,00 zł
1.2.2	Rozwój działalności gospodarczej	konkurs	1 350 000,00 zł

11 https://rpo.slaskie.pl/czytaj/poznaj_zasady_dzialania_programu

1.2.3	Podniesienie wiedzy osób z grup defaworyzowanych zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej	Projekt własny	40 000,00 zł

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu będzie również realizowane za pomocą działań 9. Osi Priorytetowej w ramach EFS oraz 10. Osi priorytetowej w ramach EFRR

Cel szczegółowy 1.3 Rozwój przedsiębiorczości – wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą

Tabela 12. Rodzaje przedsięwzięć oraz projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.3

Lp	Przedsięwzięcie	typ projektu	środki
1.3.1	Rozpoczynanie działalności gospodarczej	konkurs	850 000,00 zł
1.3.2	Rozwój działalności gospodarczej	konkurs	3 000 000,00 zł
1.3.3	Podniesienie wiedzy osób zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej	projekt własny	40 000,00 zł
1.3.4	Rozwój innowacji w przedsiębiorstwach i współpracy przedsiębiorstw ze sobą	projekt własny	40 000,00 zł
1.3.5	Kreator przedsiębiorczości	projekt współpracy	92 000,00 zł

Projekt współpracy Kreator Przedsiębiorczości

Projekt międzynarodowy, którego celem jest zwiększenie wiedzy ekonomiczno-biznesowej wśród dzieci i młodzieży, rozwój przedsiębiorczości na obszarze LSR oraz współpraca pomiędzy jednostkami gospodarczymi biorącymi udział w projekcie. Projekt realizowany przez LGD Zielony Wierzchołek Śląska wspólnie z Białe Ługi Powiatu opatowskiego LGD Perły Czarnej Nidy Dorzecze Bobrzy Perły Ponidzia Ponidzie Dorzecze Wisły LGD Gryf Wokół łysej góry Krzemienny krąg Ziemi Sandomierskiej Region Włoszczowski Nad Czarną i Pilicą Kraina Rawki Bachureń (Słowacja) Lider Zielonej Wielkopolski - z siedzibą w Środzie Wielkopolskiej Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Owocowy Szlak" LGD Dolina Noteci

Zadania:

1) Junior – Biznes - zadanie skierowane do uczniów szkół podstawowych.
2) Głównymi celem jest propagowanie idei oszczędzania , kształtowanie nawyku systematycznego oszczędzania oraz racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi / karty oszczędnościowo – płatnicze, rabatowe, programy lojalnościowe/. Dla najbardziej aktywnych zorganizowana zostanie 10 dniowa Akademia Biznesu dla Juniora.
3) Laboratorium Przedsiębiorczości – zadanie skierowane do uczniów szkół gimnazjalnych.
4) Głównym celem jest propagowanie przedsiębiorczości poprzez zorganizowanie w szkołach Spółdzielni Przedsiębiorczego Gimnazjalisty. Osoby organizujące i kierujące spółdzielniami zostaną przygotowane do prowadzenia spółdzielni w trakcie 10 dniowej Akademii Animatora Biznesu i Akademii Lidera Biznesu.
5) Młody Przedsiębiorca - zadanie skierowane do uczniów szkół zawodowych.
6) Głównym celem projektu jest przygotowanie uczniów szkół zawodowych do rozpoczęcia działalności gospodarczej związanej z zawodem, którego się uczą. Uczniowie zostaną zakwalifikowani na praktyki zawodowe w trakcie których, oprócz praktycznego wykonywania zawodu otrzymają wiedzę na temat zakładania i funkcjonowania działalności gospodarczej.
7) Inkubator Przedsiębiorczości – zadanie skierowane do osób zaczynających działalność gospodarczych oraz osób , które chcą rozwinąć działalność lub się przebranżowić.
8) Zadanie polega na zorganizowaniu staży biznesowych połączonych ze szkoleniami, doradztwa i usług księgowych, prawnych, biznesowych i marketingowych.

Projekt współpracy wpisuje się w realizację celu szczegółowego :Rozwój przedsiębiorczości – wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą

Cel szczegółowy 1.4 Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych.

Tabela 13. Rodzaje przedsięwzięć oraz projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.4

Lp	Przedsięwzięcie	typ projektu	środki
1.4.1	Inkubator przetwórstwa lokalnego	Konkurs	250 000,00 zł
1.4.2	Promocja obszaru LGD poprzez produkty lokalne	Projekt grantowy	200 000,00 zł
1.4.3	„Polsko-irlandzkie działania promocyjne lokalnych produktów żywnościowych szansą rozwoju lokalnych producentów”	Projekt współpracy	60 000,00 zł

Projekt współpracy LGD: DR–ZWŚ-Leitrim
Projekt międzynarodowy z udziałem 3 LGD z Polski: Dolina Raby (małopolskie) i LGD Zielony Wierzchołek Śląska (śląskie) i Bursztynowy Pasaż (pomorskie) oraz 1 LGD z Irlandii – Leitrim. Możliwe jest rozszerzenie projektu o partnera z Wielkiej Brytanii - The Tees Valley & Vale of Mowbray lub któreś spośród 4 LGD w Kornwalii.
Cel główny projektu to rozwój gospodarczy obszarów co najmniej 3 LGD, szczególnie w zakresie produkcji żywnościowych produktów lokalnych.
Cel szczegółowy: Wypromowanie żywnościowych produktów lokalnych z obszaru co najmniej 3 LGD, na obszarach tych LGD i poza nimi.

Wskaźniki produktu:
1. Liczba projektów współpracy, w tym międzynarodowych – 1, w tym 1 międzynarodowy
2. Liczba uczestniczących w projekcie – co najmniej 3

Wskaźniki rezultatu:
1. Liczba projektów skierowanych do przedsiębiorców z co najmniej 3 branż (zintegrowanie co najmniej 3 branż) –
2. Liczba wypromowanych produktów z obszaru parterów, w tym zagranicą – co najmniej 15 (5 ze strony LGD ZWŚ)

Niektóre zadania:
- zidentyfikowanie oraz rozpowszechnienie informacji na temat żywnościowych produktów lokalnych na obszarach poszczególnych Partnerów m. in. poprzez wydanie wspólnej publikacji,
- wypromowanie produktów lokalnych na wspólnych stoiskach podczas imprez targowych (targi rolników) lub innych imprezach promocyjnych na obszarach partnerów.

Planowana realizacja – w 2018 roku. W okresie finansowania 2007-2013, lider projektu - LGD Dolina Raby oraz partner irlandzki LGD Leitrim, zrealizowały wspólnie (i jeszcze z LGD Gościniec 4 Żywiołów) podobny projekt, promujący potrawy obu krajów. W tym roku doszło do wymiany korespondencji w celu potwierdzenia dalszej współpracy.
Projekt wpisuje się w następujący cel szczegółowe LGD ZWŚ:
- 1.4 Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych

Cel szczegółowy 2.1 Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo –historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska, a także przeciwdziałaniu zmianom klimatu – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m.in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej**.**

Lp.	Przedsięwzięcie	typ projektu	środki
2.1.1	Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego	projekt grantowy	200 000,00 zł
2.1.2	Podniesienie świadomości w zakresie ochrony środowiska a także przeciwdziałania zmianom klimatu	projekt własny	40 000,00 zł
2.1.3	Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowo-historycznego	konkurs	1 200 000,00 zł

Cel szczegółowy 2.2 Rozwój oferty spędzania wolnego czasu oraz integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze.

Lp	Przedsięwzięcie	typ projektu	środki
2.2.1	rozwój infrastruktury kulturalnej	konkurs	1 300 000,00 zł
2.2.2	podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru poprzez działania sprzyjające budowaniu kapitału społecznego	projekt grantowy	200 000,00 zł
2.2.3	Koszty bieżące i aktywizacja	Działanie 19.4	2 327 500,00 zł

Projekty konkursowe

Projekty konkursowe ogłaszane będą dla różnych grup docelowych, zgodnie z procedurami zawartymi w LSR. Wnioskodawcy i ich projekty muszą spełniać wymogi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz zapisów w LSR. Jednym podstawowych warunków jest minimalna całkowita wartość operacji - nie mniej niż 50 tys. zł. Do najważniejszych różnic w LSR w stosunku do w/w Rozporządzenia należą:

1. Wysokość wsparcia w zakresie podejmowania działalności gospodarczej – 60 tys. Zł – zarówno w grupach docelowych defaworyzowanej jak dla pozostałych beneficjentów
2. max. kwota dofinansowania w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – 300 tys. zł; wnioskodawca jest zobowiązany utworzyć 1 miejsce pracy, z tym że nie dotyczy to wsparcia łącznie (w więcej niż jednym projekcie) mniejszego niż 25 tys. zł zgodnie z § 7. ust. 2 ww. rozporządzenia),
3. max. intensywność dofinansowania w zakresie operacji realizowanych przez organizacje pozarządowe wynosi 90%.

Obniżenie kwoty wsparcia dla osób i podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą wynika z przeprowadzonych wywiadów: indywidualnego i białego. To ograniczenie w stosunku do w/w Rozporządzenia, a także pozostałe ograniczenia zostały uzgodnione w trakcie konsultacji społecznych. Wysokość wsparcia dla osób bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku wynosi ok. 20 tys. zł. Zarówno w programach **„**Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku (I)" współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej VII *Regionalny rynek pracy*, Działanie 7.2 Regionalnego Programu Operacyjnego województwa śląskiego na lata 2014-2020 jak i w ramach programu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kłobuckim (I)" współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER. Kwota 20 tyś zł jest również przyznawana przedsiębiorcom chcącym doposażyć miejsce pracy. Mniejsza kwota pozwoli na przyznanie środków większej grupie osób, a wstępne zainteresowanie wydaje się b. duże - przy kwocie zaplanowanej na ten rodzaj operacji łącznie w celach szczegółowych 1.2 oraz 1.3 1150 000 zł, kwota 60 tys. zł pozwoli na wsparcie 19 projektów.

Wysokość wsparcia na realizacje operacji w ramach LSR zostało szczegółowo określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Zgodnie z powyższym określenie intensywności pomocy w zależności od kategorii beneficjenta lub rodzaju operacji przy realizacji LSR nie będzie przekraczać wartości określonych przepisami prawa. Ewentualne zmniejszenie intensywności tej pomocy oraz wysokości limitu środków w przypadku jakiejś kategorii beneficjenta lub rodzaju operacji zostanie określone w ogłoszeniu o naborze (nie dotyczy premii w ramach zakładania działalności gospodarczej).

Projekty własne

Projekty własne muszą spełniać wymogi w/w Rozporządzenia, przy czym intensywność pomocy nie może być mniejsza niż 95%.

Rozwój produktów turystycznych – projekt mający na celu wykształcenie się nowych lub poprawę funkcjonowania obecnych produktów turystycznych. W ramach tego działania będą przeprowadzone zadania edukacyjne, których ostatecznym celem będzie stworzenie odpowiednich warunków do powstawania produktów turystycznych. Realizacja tego projektu przyczyni się do realizacji przedsięwzięć 1.1.1 oraz 1.1.3

Podniesienie wiedzy osób z grup defaworyzowanych zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej projekt typowo edukacyjny. Poprzez wykłady oraz warsztaty zamierzamy podnieś wiedzę osób z grup defaworyzowanych dotyczącą prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W ramach tego projektu uczestnicy będą informowani o źródłach finansowania swoich pomysłów, warunków jakie muszą spełnić aby je otrzymać. Ponadto aby uczestnicy projektu posiedli komplementarną wiedzę na temat prowadzenia działalności gospodarczej będą organizowane spotkania z przedstawicielami Urzędu Skarbowego, ZUS. Realizacja tego projektu przyczyni się do realizacji przedsięwzięć 1.2.1 oraz 1.2.2. Do uczestnictwa w projekcie będą miały osoby z grup defaworyzowanych.

„Podniesienie wiedzy dla osób zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej" – projekt ma charakter sekwencji – poprzedza realizację przedsięwzięcia „Podejmowanie działalności gospodarczej" Celem projektu jest przygotowane osób i podmiotów do podjęcia działalności gospodarczej. Przewiduje się zajęcia głównie o charakterze warsztatowym, których końcowym efektem będzie nie tylko podniesienie wiedzy przez uczestników szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, ale także przygotowanie przez osoby i podmioty uczestniczące w szkoleniu, swoich biznes-planów. Realizacja tego projektu ma odpowiadać przedsięwzięciu 1. 3.1

Rozwój innowacji w przedsiębiorstwach i współpracy przedsiębiorstw ze sobą – projekt mający charakter edukacyjny skierowany do istniejących przedsiębiorstw. Głównym celem działania będzie przedstawienie roli innowacji w podnoszeniu konkurencyjności przedsiębiorstw a także roli

i formach współpracy przedsiębiorstw ze sobą. W ramach projektu będą również zaangażowane ośrodki naukowe. Działanie to będzie odpowiadało m.in. Przedsięwzięciu 1.3.4

Podniesienie świadomości w zakresie ochrony środowiska a także przeciwdziałania zmianom klimatu – Projekt ma charakter edukacyjny. Poprzez szkolenia czy też wyjazdy studialne podnieść wiedzę mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, w tym np. zastosowania odnawialnych źródeł energii. Projekt ma tym samym zachęcić do podejmowania działań w zastosowaniu rozwiązań służących ochronie środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatu w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach i instytucjach. W ramach projektu jego uczestnicy będą informowani o możliwościach wsparcia zastosowania takich rozwiązań z różnych źródeł finansowania. Realizacja projektu przyczyni się do realizacji innych operacji, szczególnie że zastosowano kryterium lokalne preferujące zastosowanie rozwiązań proekologicznych w ramach operacji.

Grupy Defaworyzowane

Zgodnie z informacja zawartą już w pkt. 1 Rozdziału III – Diagnoza i w oparciu o informacje zawarte w pkt. 3 Diagnozy, do grup defaworyzowanych na obszarze LGD należą osoby:

- bezrobotne w wieku 18-34,
- niepełnosprawne,
- korzystające z pomocy społecznej.

Osoby defaworyzowane są preferowane w ramach kryteriów lokalnych, zarówno jako wnioskodawcy, jak i preferowani są przedsiębiorcy tworzący miejsca pracy dla osób z tych grup. Osoby defaworyzowane będą miały pierwszeństwo w naborze do udziału w szkoleniu w ramach projektu własnego - Podniesienie wiedzy dla osób zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej (nie tylko w branży produkcji żywności i napojów).

Kompleksowość, sekwencyjność i spójność interwencji.

Przykładem celu, w którym zastosowano komplementarne i sekwencyjnie ułożone przedsięwzięcia jest cel szczegółowy - Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów. Cel ten odpowiada na zidentyfikowane na etapie diagnozy i Analizy SWOT problem brak przygotowanych ofert i terenów inwestycyjnych; słaba promocja gospodarcza obszaru; słabe wsparcie dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, brak atrakcyjnych ofert pracy „Osoby zainteresowane podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej, przed złożeniem wniosków o premię na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach przedsięwzięcia „Podejmowanie działalności gospodarczej" będą mogły uczestniczyć w projekcie własnym - Podniesienie wiedzy dla osób zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej. Udział w tym projekcie własnym pozwoli jego uczestnikom przygotować się do prowadzenia działalności gospodarczej, a przede wszystkim opracować niezbędny do wniosku o premię biznes-plan. W ramach przedsięwzięcia Rozwój innowacji w przedsiębiorstwach i współpracy przedsiębiorstw ze sobą przedsiębiorcy istniejący, jak i planujący rozpoczęcie działalności gospodarczej będą mogły zapoznać się z najnowszymi rozwiązaniami technologicznymi i marketingowymi, a następnie przygotować swoje projekty wykorzystując nabytą wiedzę, szczególnie zastosować w swoich projektach, preferowane w kryteriach lokalnych, rozwiązania innowacyjne i starać się o ich dofinansowanie w przedsięwzięciach: „Podejmowanie działalności gospodarczej" .Rozwojowi lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, służyć będzie projekt współpracy LGD - „Polsko-fińskie działania promocyjne lokalnych produktów żywnościowych szansą rozwoju lokalnych producentów".

5.6 Określenie wskaźników

Wskaźniki oddziaływania

W wyniku konsultacji społecznych, białego wywiadu, spotkań konsultacyjnych i Indywidualnych określono wskaźniki oddziaływania dla celów ogólnych.

Cel ogólny: Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy.

Tabela 14 Wskaźniki oddziaływania Celu ogólnego: Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy

Wskaźnik	Rok początk. 2014	Rok docelowy 2022	Uwagi
Ilość podmiotów wg REGON na 1000 mieszkańców	7,9	8,6	*)
Odsetek osób bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym, w tym osób w wieku 18-34 do tej	7,95	7,5	**)

grupy wiekowej			

*Ilość podmiotów wg REGON na 1000 mieszkańców licząc od 2009 roku zachowuje stały wzrost. Stąd przyjęta prognoza

**Z przeprowadzonej diagnozy rynku pracy można w ostatnich latach zauważyć pozytywny trend spadku odsetki liczby osób bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym. Stąd też przyjęto założenia że działania LGD będą w dalszy sposób pozytywnie wpływać na zmianę tego wskaźnika.

Wskaźnik	Sposób obliczenia
Ilość podmiotów wg REGON na 1000 mieszkańców	Iloraz sumy podmiotów gospodarczych w systemie REGON dla dwóch gmin przez sumę mieszkańców obu gmin, pomnożony przez 1000
Odsetek osób bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym, w tym osób w wieku 18-34 do tej grupy wiekowej	Iloraz sumy liczby osób bezrobotnych z dwóch gmin do sumy osób w wieku produkcyjnym w tych gminach wyrażonych w %. Tak samo z grupą 18-34: suma osób bezrobotnych w tym wieku z tych gmin do sumy mieszkańców tej grupy wiekowej w obu gminach, wyrażona w %.

Cel ogólny: Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców

Tabela 15 Wskaźniki oddziaływania celu ogólnego: Czyste środowisko naturalne i przyjazne społeczeństwo o wysokim kapitale społecznym

Wskaźnik	Rok początk. 2014	Rok docelowy 2022	Uwagi
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%)	47,3	50	*)
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	1,64	2	**)

*) Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji systematycznie roście na co jednoznacznie wskazują dane BDL GUS. Działania mające na celu wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców realizowane przez LGD pozytywnie wpiszą się w tą tendencję

**) Wzrost salda migracji wg BDL GUS ma tendencję wzrostową.

Wskaźnik	Sposób obliczenia
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%)	Na podstawie danych BDL GUS
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	różnica między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie

Wskazane wyżej wskaźniki są:

- specyficzne do celów, które mierzą (są to wskaźniki często używane do mierzenia podobnych celów),
- mierzalne (o wielu lat przez instytucje państwowe)
- o dostępnych powszechnie danych, co ważne, ze względu na oczekiwany udział społeczności lokalnej w procesie monitoringu,
- określone w czasie (dane dostępne dla każdego roku, w ciągu kilka miesięcy w następnym roku)
- pokazują wartości racjonalne, zrozumiałe dla społeczności, mierzą rzeczy zrozumiałe – ilość przedsiębiorstw , korzystających z sieci kanalizacyjnej, liczby osób bezrobotnych, liczby osób napływających na dany obszar.

Wskaźniki są adekwatne do celów, te zaś wynikają z Analiz SWOT, której zapisy znajdują z kolei odzwierciedlenie w Diagnozie. Podane wskaźniki podano też w Diagnozie obrazując sytuację obszaru LGD i jego problemy:

- niskie dochody mieszkańców (mniejsza ilość podmiotów gospodarczych na obszarze LGD na 1000 mieszkańców niż w powiecie, województwie i w Polsce,
- duża liczba bezrobotnych
- zanieczyszczenie środowiska,
- niekorzystną strukturę demograficzną.

Wskaźniki produktu i rezultatu

Dla określenia wskaźników produktu i rezultatu przyjęto głównie wskaźniki przedstawione w Załączniku nr 1 - Lista obszarów tematycznych i wskaźników dla PROW 2014-2020 do Poradnika dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju.

W stosunku do listy obowiązkowych wskaźników zawartych w Podręczniku, zastosowano następujące dodatkowe wskaźniki:

- Wskaźniki produktu
    - „Liczba operacji mających na celu promocję turystyczną obszaru" dla Przedsięwzięcia 1.1.3
    - „Liczba działań promocyjnych dla Przedsięwzięcia 1.4.2
    - Liczba wydarzeń promocyjnych mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego przedsięwzięcie 2.1.1
    - Liczba kampanii edukacyjnych 2.1.2
- Wskaźniki rezultatu
    - Liczba wypromowanych produktów lokalnych, w tym zagranicą.
    - Liczba osób uczestniczących w działaniach na rzecz wzmocnienia aktywności i kapitału społecznego
    - Liczba osób, które zapoznały się z działaniami promocyjnymi (w przedsięwzięciu „Promocja obszaru, w tym produktu lokalnego"

Zaproponowane dodatkowe wskaźniki te są naturalne i zrozumiałe – odnoszą się bezpośrednio do działań, które mierzą.

Dla określenia wartości wskaźników wykorzystano przede wszystkim informacje ze spotkań konsultacyjnych oraz własnego badania ankietowego, związanego ze zbieraniem wstępnych kart projektów. Wykorzystano także dane dotyczące średnich wartości projektów zrealizowanych poprzez LGD „Zielony Wierzchołek Śląska" w okresie finansowania 2007-2013:

- Średnia wartość projektów „Odnowa i rozwój wsi" – 184 000 zł
- Średnia wartość projektów „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw" – 115 000 zł.

Tab 16. Formularz: Cele i wskaźniki

1.0	CEL OGÓLNY 1:	Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja				
1.2		Wykreowanie nowych działalności gospodarczych przez osoby z grup defaworyzowanych i utworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych				
1.3		Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów				
1.4		Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	stan początkowy 2014 Rok	plan 2022 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W.1.1	Ilość podmiotów wg REGON na 1000 mieszkańców		Osoba	7,9	8,6	BDL GUS
W.1.2	Odsetek osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 18-34 do osób w wieku produkcyjnym (do osób w danej grupie wiekowej)		%	7,95	7,5	BDL GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.1.1	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		Szt.	0	500	Ankieta monitorująca
W1.1.2	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednego produktu turystycznego, który otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR		Osoba	0	50	Ankieta monitorująca lub informacja własna LGD
W1.1..3	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych		Osoba	0	200	Ankieta monitorująca lub informacja własna LGD
W1.1..4	Liczba utworzonych miejsc pracy (wraz z samozatrudnieniem)		Osoba	0	40	Ankieta monitorująca
W1.1..5	Liczba projektów współpracy LGD skierowanych do przedsiębiorców		Szt.	0	1	Informacja własna LGD
W1.1.6	Liczba projektów współpracy LGD skierowanych do wszystkich grup docelowych		Szt.	0	1	Informacja własna LGD
W1.1.7	Liczba wypromowanych produktów lokalnych, w tym zagranicą		Szt.	0	5	Ankieta monitorująca

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2015 rok	końcowa 2022 Rok	
1.1.1	Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej	Przedsięwzięcie przeznaczone tylko dla jednostek sektora publicznego	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	11	Ankieta monitorująca
1.1.2	Rozwój produktów turystycznych	Właściciele gospod. agroturystycznych i edukacyjnych, przedsiębiorcy świadczący usługi turystyczne	Projekt własny	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	2	Ankieta monitorująca lub informacja własna LGD
1.1.3	Promocja turystyczna	Osoby fizyczne, organizacje pozarządowe,	Projekt grantowy	Liczba operacji mających na celu promocję turystyczną obszaru	Szt.	0	18	Ankieta monitorująca lub informacja własna LGD
1.2.1	Rozpoczynanie działalności gospodarczej	Rozpoczynający działalność gospodarczą. Zdefiniowana grupa defaworyzowana w wieku 18-34	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	5	Ankieta monitorująca lub informacja własna LGD
1.2.2	Rozwój działalności gospodarczej	Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą	Konkurs	Liczba zatrudnionych zaliczanych do grupy defaworyzowanej	Szt.	0	12	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.2.3	Podniesienie wiedzy osób z grup defaworyzowanych, zainteresowanych podjęciem	Grupa defaworyzowana	Projekt własny	Liczba przeszkolonych osób, zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności	Szt.	0	80	Ankieta monitorująca, informacja własna

	samodzielnej działalności gospodarczej			gospodarczej				
1.3.1	Rozpoczynanie działalności gospodarczej	Mieszkańcy obszaru LGD rozpoczynający działalność gospodarczą.	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	12	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.3.2	Rozwój działalności gospodarczej	Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	10	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.3.3	Podniesienie wiedzy osób zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej	Mieszkańcy obszaru LGD zainteresowani podjęciem działalności gospodarczej	Projekt własny	Liczba osób przeszkolonych	Szt.	0	80	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.3.4	Rozwój innowacji w przedsiębiorstwach i współpracy przedsiębiorstw ze sobą	Przedsiębiorcy działający na obszarze LGD	Projekt własny	Liczba utworzonych sieci współpracy	Szt.	0	2	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.3.5	Kreator przedsiębiorczości	Mieszkańcy obszaru grup realizujących projekt współpracy	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy (w tym projektów współpracy międzynarodowej)	Szt.	0	1	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.4.1	Inkubator przetwórstwa lokalnego	Mieszkańcy obszaru LGD prowadzący działalność gospodarczą	konkurs	Liczba nowych inkubatorów przetwórstwa lokalnego	Szt.	0	1	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.4.2	Promocja obszaru LGD poprzez produkty lokalne	Organizacje pozarządowe, osoby fizyczne	Projekt grantowy	Liczba wydarzeń/imprez	Szt.	0	10	Ankieta monitorująca, informacja własna
1.4.3	Projekt współpracy	Producenci i wytwórcy	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych	Szt.	0	1	Ankieta monitorująca,

	międzynarodowy	lokalnych produktów żywnościowych oraz rzemieślniczych		projektów współpracy				informacja własna
Suma				7622000,00				

2.0	CEL OGÓLNY 2:	Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców				
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo –historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska, a także przeciw działania zmianom klimatu – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej				
2.2		Rozwój oferty spędzania wolnego czasu oraz integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD, w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2014 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W.2.1	Saldo migracji na 1000 mieszkańców		OSOBA	1,64	2	BDL GUS
W.2.2	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%)		%	47,3	50	BDL GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W.2.1.1	Liczba uczestników wydarzeń promocyjnych mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego		Szt.	0	500	Ankieta monitorująca
W2.1.2	Liczba osób uczestniczących w kampaniach edukacyjnych		Szt.		300	Ankieta monitorująca
W.2.2.3	Liczba osób korzystających z zmodernizowanej infrastruktury kulturalnej		Szt.	0	500	Ankieta monitorująca
W.2..2.4	Liczba osób uczestniczących w działaniach na wzmocnienia aktywności i kapitału społecznego		Szt.	0	300	Ankieta monitorująca
W.2.2.5	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD		Szt.	0	20	Ankieta monitorująca
W.2.2.6	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		Szt.	0	400	Ankieta monitorująca

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2015 rok	końcowa 2022 Rok	
2.1.1	Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego	Organizacje pozarządowe, osoby fizyczne	Projekt grantowy	Liczba wydarzeń promocyjnych mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego	Szt.	0	5	Ankieta monitorująca
				Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury i dziedzictwa kulturowego	Szt.	0	5	Ankieta monitorująca
				Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Szt.	0	20	Ankieta monitorująca
2.1.2	Podniesienie świadomości w zakresie ochrony środowiska, a także przeciw działania	Mieszkańcy obszaru LGD	Projekt własny	Liczba kampanii edukacyjnych	Szt.	0	2	Ankieta monitorująca

	zmianom klimatu							
2.1.3	Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowo-historycznego	Samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe	Konkurs	Liczba operacji zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowo-historycznego terenu	Szt.	0	8	Ankieta monitorująca
				Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	Szt.	0	2	
2.2.1	Rozwój infrastruktury kulturalnej	Jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe	Konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju obiektów spełniających funkcję infrastruktury kulturalnej	Szt.	0	9	Ankieta monitorująca
2.2.2	Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru poprzez działania sprzyjające budowaniu kapitału społecznego	Mieszkańcy obszaru LGD	Projekt grantowy	Liczba działań na rzecz wzmocnienia aktywności i kapitału społecznego	Szt.	0	20	Ankieta monitorująca
2.2.3	Aktywizacja, podnoszenie wiedzy i doradztwo	Wszystkie grupy	Koszty bieżące i aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	Osobodzień	0	100	Informacja własna LGD
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	Osobodzień	0	870	Informacja własna LGD
				Liczba podmiotów,	Podmiot	0	200	Informacja własna LGD

				którym udzielono indywidualnego doradztwa				
				Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Szt.	0	20	Informacja własna LGD
SUMA				5267500				

Tab. 17 Tabelaryczna matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy / wyzwania społeczno-ekonomiczne	**Cel ogólny**	**Cele szczegółowe**	**Planowane przedsięwzięcia**	**Produkty**	**Rezultaty**	**Oddziaływanie**	**Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników**
1.Słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych i zasobów naturalnych oraz tradycji; niewykorzystane walory rzek i zbiorników wodnych; 2. Słabo rozwinięta turystyka i agroturystyka; słabo rozwinięta baza noclegowa; słaba promocja turystyczna obszaru 3. Brak działalności wzbogacającej branżę rolniczą i przetwórczą warzyw i owoców; brak pomysłu na wykorzystanie gleb słabych klas 4. Brak przygotowanych ofert i terenów inwestycyjnych; słaba promocja gospodarcza obszaru; słabe wsparcie dla	Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy	Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno-reakcyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja	Rozwój infrastruktury rekreacyjno–turystycznej	11 nowych lub obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej z 0 w 2015 do 500 w 2022, 50 osób, które do 2022 skorzystały z więcej niż jednego produktu turystycznego, który otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR	Korzystający z noclegów na 1000 ludności (wskaźnik Schneidera) wzrost z 84 w 2015 do 90 w 2020	1.Duża biurokracja i opóźnienia pozyskiwaniu dotacji ze środków unijnych 2.Konkurencja inwestycyjna ośrodków położonych bliżej dużych miast 3.Rosnące koszty utrzymania działalności gospodarczej 4.Konkurencja innych ośrodków turystycznych spoza LGD 5. Upadek małych gospodarstw – bezrobocie w sektorze rolnictwa w Polsce
			Rozwój produktów turystycznych	2 wykreowane produkty turystycznych			
			promocja turystyczna	18 operacji mających na celu promocję turystyczną obszaru			
	Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy	Wykreowanie nowych działalności gospodarczych przez osoby z grup defaworyzowanych i utworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych	Rozpoczynanie działalności gospodarczej	5 zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	200 osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych ; 40 utworzonych miejsc pracy (wraz z samozatrudnieniem);1 projekt współpracy LGD skierowanych	Ilość podmiotów wg REGON na 1000 mieszkańców z 7,9 do 8,6; Odsetek osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 18-34 do osób w wieku produkcyjnym (do osób w	
			Rozwój działalności gospodarczej	12 zatrudnionych zaliczanych do grupy defaworyzowanej			

osób rozpoczynających działalność gospodarczą	Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy		Podniesienie wiedzy osób z grup defaworyzowanych zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej	80 przeszkolonych osób, zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej	do przedsiębiorców	danej grupie wiekowej	
		Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą	Rozpoczynanie działalności gospodarczej	12 zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa			
			Rozwój działalności gospodarczej	10 zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa			
			Podniesienie wiedzy osób zainteresowanych podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej	80 osób przeszkolonych			
			Rozwój innowacji w przedsiębiorstwach i współpracy przedsiębiorstw ze sobą	2 utworzone sieci współpracy			
			projekt współpracy – kreator przedsiębiorczości	1 zrealizowany projektów współpracy (w tym projekt współpracy międzynarodowej)			

		Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; nnowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych	Inkubator przetwórstwa lokalnego	1 nowy inkubator przetwórstwa lokalnego	2 projekty współpracy LGD skierowanych do wszystkich grup docelowych; Liczba wypromowanych produktów lokalnych, w tym zagranicą	Liczba produktów na liście produktów tradycyjnych	
			Promocja obszaru LGD poprzez produkty lokalne	10 wydarzeń/imprez			
			Projekt współpracy	1 zrealizowany projekt współpracy			
1. Słaba integracja działań w zakresie ochrony środowiska; niedostateczne wyposażenie niektórych gmin w infrastrukturę kanalizacyjną i oczyszczalnie ścieków 2. Niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych, brak miejsc spotkań dla młodych ludzi i dzieci	Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców	Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska, a także przeciwdziałaniu zmianom klimatu – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej	Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego	5 wydarzeń promocyjnych mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego	500 uczestników wydarzeń promocyjnych mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego;	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%) Poziom PM10 w powietrzu w (µg/m3) dla roku kalendarzowego	1.Małe środki na konserwacje zabytków w Polsce 2. Realizacja inwestycji w zakresie proekologicznych źródeł ogrzewania mieszkań i domów 3 Realizacja inwestycji w zakresie kanalizacji 4. Polityka ekologiczna Polski 5.Koszty paliw w zakresie ogrzewania mieszkań i domów
				5 zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego			
				20 podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	300 osób uczestniczących w kampaniach edukacyjnych;		

			Podniesienie świadomości w zakresie ochrony środowiska a także przeciwdziałania zmianom klimatu	2 kampanie edukacyjne			
			Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowo-historycznego	8 operacji zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowo-historycznego teren 2 zabytki poddane pracom konserwatorskim lub restauratorskim			
	Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców	Rozwój oferty spędzania wolnego czasu oraz integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze.	rozwój infrastruktury kulturalnej	9 operacji polegających na rozwoju obiektów spełniających funkcję infrastruktury kulturalnej	500 osób korzystających z infrastruktury kulturalnej; 300 osób uczestniczących w działaniach na wzmocnienia aktywności i kapitału społecznego	Ilość organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców Saldo migracji na 1000 mieszkańców	1. „Klimat" (sytuacja polityczna) dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego 2. Poziom zadowolenia Polaków z sytuacji społeczno-gospodarczej kraju 3. Poziom kapitału społecznego
			podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru poprzez działania sprzyjające budowaniu kapitału społecznego	20 działań na rzecz wzmocnienia aktywności i kapitału społecznego			
			Koszty bieżące i aktywizacja	100 osobodni szkoleń dla pracowników LGD	20 osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego		
				870 osobodni szkoleń dla organów LGD			
				200 podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa			

				20 spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	w biurze LGD ; Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydarzeniach adresowanych do mieszkańców		

VI. SPOSÓB WYBORU OPERACJI ORAZ SPOSOBU USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

Określenie niezbędnych procedur oceny i wyboru operacji oraz ustanawiania lokalnych kryteriów wyboru jest niezwykle istotne dla efektywnej i przejrzystej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, co bezpośrednio przekłada się na osiągnięcie celów i wskaźników w niej zawartych. LGD będzie realizowała projekty grantowe.

Procedury oceny i wyboru operacji zostały przyjęte przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia i umieszczone w następujących dokumentach:

- Procedura oceny zgodności i wyboru operacji składanych przez podmioty inne niż LGD
- Procedura oceny i wyboru Operacji Własnych
- Procedura oceny i wyboru Operacji Grantowych

Procedury określają sposób oceny i wyboru operacji własnych oraz operacji składanych przez podmioty inne niż LGD a także projektów grantowych. Dla każdego działania opracowano odrębną procedurę oraz ustanowiono odrębne kryteria wyboru operacji.

Procedura oceny i wyboru operacji obejmuje następujące etapy:

1. Procedura naboru i przyjęcia wniosku,
2. Procedura oceny wniosku,
3. Procedura ostatecznego wyboru operacji do dofinansowania w ramach LSR,
4. Procedura wnoszenia protestu od decyzji Rady.

W celu zapewnienia prawidłowości oceny i wyboru operacji zachowane zostały następujące standardy:

1. zagwarantowano parytet w poszczególnych głosowaniach organu decyzyjnego (min. 50% głosów podczas wyboru projektu pochodzi spoza sektora publicznego),
2. zagwarantowano przejrzysty podział zadań i zakres odpowiedzialności poszczególnych organów LGD w procesie oceny,
3. ustalono mierzalne i zrozumiałe kryteria, a w przypadku kryteriów jakościowych, opisano jakie warunki trzeba spełnić by osiągnąć dane kryterium,
4. organizacja naboru uwzględnia minimalne wymogi określone prawem (np. czas trwania naboru, tryb ogłaszania, termin rozpoczęcia naboru, miejsce składania wniosków),
5. opisano sytuację wyboru projektów do dofinansowania, gdy kilka otrzymało jednakową liczbę punktów, a limit dostępnych środków nie pozwala na dofinansowanie wszystkich złożonych operacji,
6. ustalano zasady w zakresie określania kwoty wsparcia dla danej operacji,
7. ustalono zasady w zakresie określania kworum i systemu głosowania w Radzie,
8. opisano sposób postępowania w celu zapobieżenia podwójnemu finansowaniu operacji,
9. określono sposób informowania o wynikach oceny i możliwości odwołania się od decyzji (w tym warunki i sposób wniesienia odwołania, termin na jego wniesienie).

Wobec członków Rady stawiane są min. następujące wymagania:

1. wyłączenie z oceny członka Rady, gdy jest wnioskodawcą, reprezentuje wnioskodawcę, zachodzi pomiędzy nim a wnioskodawcą stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jest z nim spokrewniony, lub jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę,
2. członkowie Rady składają pisemne deklaracje i oświadczenia o zachowaniu bezstronności.

Rada jest organem rozpatrującym odwołania od dokonanej oceny i wyboru operacji.

Kryteria wyboru operacji wybrane przez LGD są:

1. obiektywne,
2. niedyskryminujące,
3. przejrzyste,
4. powiązane z diagnozą obszaru,
5. bezpośrednio przyczyniające się do wyboru operacji, które przyczyniają się do osiągania określonych w LSR wskaźników produktu i rezultatu,

6. mierzalne, a w przypadku kryteriów jakościowych zawierające szczegółowy opis podejścia do ich oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia,
7. dookreślone w zakresie minimalnych i maksymalnych wartości wraz z opisaniem zasad i preferencji punktowych.

Kryteria wyboru operacji do dofinansowania premiują w szczególności operacje:

1.generujące nowe miejsca pracy,

2.innowacyjne,

3.ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych na rynku pracy określonych w LSR,

Ze względu na większe znaczenie niektórych kryteriów zastosowano wagi, które premiują kryteria o znaczeniu priorytetowym dla realizacji LSR.

LGD będzie premiować operacje o wkładzie własnym przewyższającym intensywność pomocy określoną dla poszczególnych grup wnioskodawców:

1.Projekty dla podmiotów gospodarczych – poniżej **70%** dofinansowania,

2.Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe – do **90%** dofinansowania.

3. Projekty własne – do 95% dofinansowania

Sposobem premiowania będzie przyznanie w trakcie oceny wg kryteriów lokalnych większej ilości punktów za wyższy wkład własny. LGD określiła również limity kwotowe pomocy dla działania.

Podejmowanie działalności gospodarczej – wysokość wsparcia wynosi 6**0 000,00 zł.**

Uzasadnienie: Określenie pułapu pomocy na takim poziomie jest uzasadnione wysokością wsparcia dla osób bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, ok. 20 000,00 zł w ramach środków dostępnych w Powiatowych Urzędach Pracy oraz wysokością wsparcia dla osób bezrobotnych ok. 20 000,00 zł w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013. Przedmiotowe dotacje cieszyły się dużym zainteresowaniem. Mniejsza kwota pozwoli na przyznanie środków większej grupie osób.

Kryterium innowacyjności uwzględniono w kryteriach lokalnych, w zakresie wszystkich rodzajów operacji.

„Preferowane są operacje o charakterze innowacyjnym. Innowacja rozumiana jest jako zrealizowanie inwestycji wnoszącej nową jakość lub wykorzystującą innowacyjne rozwiązania i/lub nowatorskie wykorzystanie lub zmobilizowanie istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych a w odniesieniu do przedsięwzięć: rozpoczynanie i rozwój działalności „Preferowane są operacje o charakterze innowacyjnym. Innowacja rozumiana jest jako:

- dostarczenie usługi lub produktu
- i/lub zrealizowanie inwestycji
- i/lub nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów
- i/lub wykorzystanie technologii w procesie produkcji/świadczenia usługi
- i/lub rozwój nowych rynków zbytu
- dotychczas nie znanych / nie stosowanych na obszarze LSR."

Kryterium punktowane jest we wszystkich zakresach w skali:
TAK – 1 pkt.
NIE – 0 pkt.
jako odpowiedź na pytanie czy „Operacja jest innowacyjna na obszarze LGD".
Kryterium ma wagę**-1**

Powiązanie kryteriów z diagnozą i wskaźnikami

Innowacyjność – Z przeprowadzonej diagnozy w pkt 3.2.2 prezentującym sektory procentowy udział sektorów gospodarki, w sektorach dominujących nie widnieją sektory związane z branżami innowacyjnymi związanymi z wdrażaniem nowych technologii oraz innowacji. Kryterium to przyczynia się do realizacji celu szczegółowego Rozwój przedsiębiorczości - wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą; rozwój ofert i terenów dla inwestorów

Stopień wykorzystania lokalnych zasobów w projekcie – w diagnozie w pkt 3.7 oraz 3.8 wykazano bogactwo historyczne, kulturowe oraz przyrodnicze obszaru LGD Zielony Wierzchołek Śląska. Realizacja tego kryterium przyczyni się do maksymalnego wykorzystania tych zasobów w projektach realizowanych przez beneficjentów LGD Zielony Wierzchołek Śląska. Kryterium to przyczyni się do realizacji celu szczegółowego „Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego…"

Powiązanie projektu z innymi projektami lub jego realizacja w partnerstwie z innymi podmiotami, Przynależność do LGD i aktywność wnioskodawcy – kryteria te odpowiadają pkt 3.4 w diagnozie i są odpowiedzią na niższy niż w województwie – 2,44 i kraju 3,31 współczynnik organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Kryterium to przyczynia się do realizacji celu szczegółowego" Rozwój oferty spędzania wolnego

czasu, integracja i aktywizacja mieszkańców…"

Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu – kryterium to odpowiada na diagnozę stanu środowiska naturalnego przedstawionego w pkt. 3.7. Wynika z niej, iż zanieczyszczenie środowiska naturalnego na obszarze LGD jest duże natomiast z ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców obszaru wyłania się obraz niskiej świadomości ekologicznej. Kryterium to przyczynia się do realizacji celu szczegółowego „Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo – historycznego…"

Grupy defaworyzowane- W diagnozie (pkt3.3) zdefiniowano grupy defaworyzowane dla których przeznaczone będzie wsparcie w ramach LSR. tj. – osoby bezrobotne w wieku 18-34, osoby korzystające z pomocy społecznej oraz osoby niepełnosprawne. Kryterium to będzie premiować projekty zarówno adresowane dla tych grup defaworyzowanych jak i projekty realizowane przez osoby z tych grup. Kryterium to przyczyni się do realizacji celów szczegółowych „wykreowanie nowych działalności gospodarczych…" jak i „rozwój przedsiębiorstw…"

VII. PLAN DZIAŁANIA

Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierzchołek Śląska" w trakcie wdrażania LSR i w ramach dostępnego budżetu zaplanowała ogłoszenie 12 naborów wniosków o dofinansowanie na realizację przedsięwzięć, które szczegółowo przedstawiono w rozdziale V niniejszego dokumentu. Nabory zaplanowano począwszy od III kwartału roku 2016, aż do końca roku 2021. Konstrukcja planu działania pozwala na osiąganie założonych celów poprzez realizowanie zaplanowanych wartości wskaźników.

W ramach dostępnych środków na działanie 19.2 połowa została przeznaczona na realizację przedsięwzięć związanych z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy (szerzej w rozdziale VIII. Budżet), w związku z tym w pierwszej kolejności będzie mieć miejsce realizacja założeń w ramach celu szczegółowego nr 1.2 W pierwszej kolejności zaplanowano nabór w ramach przedsięwzięć 1.2.1, 1.2.2 oraz 1.3.1 i 1.3.2. W ramach przeprowadzonych konsultacji zdecydowano, iż nabory w ramach tych przedsięwzięć odbędą się w pierwszym okresie realizacji LSR. Uzupełniająco w ramach pierwszego celu szczegółowego w początkowym okresie realizacji Strategii ogłoszony zostanie konkurs na operacje z zakresu tworzenia niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (przedsięwzięcie 1.1.1). Przedsięwzięcia w ramach tego celu kompleksowo odpowiadają na zdiagnozowane problemy i wspólnie pozwolą na osiągnięcie zamierzonego rozwoju gospodarczego obszaru.

W ramach celu szczegółowego 2.1 zaplanowano działania związane z aktywnością, tożsamością, integracją lokalnej społeczności oraz promocją i zachowaniem dziedzictwa. Ich realizacja odbywać się będzie w pierwszym i drugim okresie wdrażania LSR, co w racjonalny sposób odpowiada na potrzeby mieszkańców. Przedsięwzięcie 1.2.4 z zakresu aktywizacji, jako jedyne będzie realizowane zarówno w okresie 2016–2018, jak i 2019–2021, na pozostałe będą ogłaszane pojedyncze nabory.

Dokładny plan działania wraz z czasowym przedziałem osiągania wskaźników oraz planowanymi kwotami wsparcia przedstawia załącznik nr 3 do LSR.

VIII. BUDŻET LSR

Z przedstawionego w załączniku budżetu środki w podziale na poszczególne cele ogólne i szczegółowe przedstawiają się następująco:

Cel ogólny 1: Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków pracy – 7 662 000,00

Cele szczegółowe:

1. Rozwój turystyki, w tym agroturystyki i turystyki kulturowej – rozbudowa bazy i infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej np. szlaków rowerowych i edukacyjnych, rozwój rozpoznawalnych produktów turystycznych; skuteczna promocja – 1 440 000,00
2. Wykreowanie nowych działalności gospodarczych przez osoby z grup defaworyzowanych i utworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych – 1 690 000,00
3. Rozwój przedsiębiorczości – wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą – 4 022 000 w tym 92 000 z poddziałania 19.3
4. Rozwój lokalnych, tradycyjnych produktów żywnościowych, w tym współpracy rolników ze sobą (grupy producenckie); rozwój rolnictwa ekologicznego i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego; innowacyjne wykorzystanie gruntów rolnych – 510 000 w tym 60 000 z poddziałania 19.3

Cel ogólny 2: Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców 5 267 500,00

Cele szczegółowe:

1. Ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo –historycznego terenu oraz poprawa infrastruktury i świadomości w zakresie ochrony środowiska, a także przeciwdziałaniu zmianom klimatu – rozwój kanalizacji, redukcja niskiej emisji m. in. poprzez rozwój prosumenckich źródeł energii odnawialnej – 1 440 000,00
2. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu oraz integracja i aktywizacja mieszkańców obszaru LGD w tym poprzez działania edukacyjno-wychowawcze – 3 827 500,00 z czego 1 083 000,00 jest z poddziałalnia 19.4 w ramach kosztów związanych z działaniami aktywizacyjnymi. Koszty związane z funkcjonowaniem LGD w działaniu 19.4 wyniosą 1 244 500,00

IX. ZINTEGROWANIE

Zgodność z innymi strategicznymi dokumentami planistycznymi

Lokalna Strategia Rozwoju nie jest pierwszym dokumentem planistycznym opracowanym na obszarze działania LGD Zielony Wierzchołek Śląska. Podczas prac nad strategią miano na uwadze występowanie innych programów strategicznych mających znaczenie dla rozwoju obszaru objętego LSR. Dokument jest powiązany głównie z gminnymi, powiatowymi strategiami rozwoju oraz strategią rozwoju województwa śląskiego oraz lokalnymi planami rozwoju gmin. Ponadto LSR jest zgodna z programami operacyjnymi przygotowanymi do wdrażania na lata 2014 – 2020 tj. Regionalnym Programem Operacyjny dla Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
PO WER 2014-2020, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 -2020 oraz Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.
Poniżej przedstawiono powiązanie LSR z dokumentami krajowymi, regionalnymi oraz lokalnymi:

Tabela 18. Powiązanie LSR z dokumentami o charakterze strategicznym

Dokument	Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy,	Poprawa stanu środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Oś priorytetowa I Nowoczesna Gospodarka Oś priorytetowa VII Regionalny Rynek Pracy Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne OŚ Priorytetowa X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Oś priorytetowa V Ochrona Środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 PO WER 2014-2020	Oś I Osoby młode na rynku pracy Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020	Oś priorytetowa I: WSPARCIE PROWADZENIA PRAC B+R PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ KONSORCJA NAUKOWO-PRZEMYSŁOWE	
PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014 – 2020		OŚ PRIORYTETOWA II OCHRONA ŚRODOWISKA, W TYM ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU OŚ PRIORYTETOWA VIII OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWÓJ ZASOBÓW KULTURY
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER działania:	M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER działania:

	8.2.14.3.1 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju 8.2.14.3.2 Wdrażanie projektów współpracy 8.2.14.3.3 Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji M06 - Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich M09 - Tworzenie grup i organizacji producentów	3) 8.2.14.3.1 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju 8.2.14.3.3 Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego 2020+	Obszar strategiczny A. NOWOCZESNA GOSPODARKA Obszar strategiczny B. Szanse rozwojowe mieszkańców Obszar strategiczny D Relacje z otoczeniem	Obszar strategiczny B. Szanse rozwojowe mieszkańców Obszar strategiczny C. PRZESTRZEŃ Obszar strategiczny D Relacje z otoczeniem
Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020	Cel Strategiczny 4 Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych. Cel Strategiczny 6 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Cel Strategiczny 4 Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych. Cel Strategiczny 6 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Strategia Rozwoju Rozwiązywania problemów Społecznych Powiatu Kłobuckiego	Cel Strategiczny 2 Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Cel Strategiczny 3. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	Cel Strategiczny 3. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym Cel Strategiczny 5 Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej
Strategia Rozwoju Gminy Wręczyca Wielka 2007-2015	Kierunek Priorytetowy: NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA Kierunek Priorytetowy: INTEGRACJA I AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA Kierunek Priorytetowy ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI Kierunek Priorytetowy ROZWÓJ AGROTURYSTYKI, TURYSTYKI ORAZ USŁUG TOWARZYSZĄCYCH Kierunek Priorytetowy WSPIERANIE I WYKORZYSTANIE MIGRACJI LUDNOŚCI Z TERENÓW MIEJSKICH.	Kierunek Priorytetowy WSPIERANIE I WYKORZYSTANIE MIGRACJI LUDNOŚCI Z TERENÓW MIEJSKICH. Kierunek Priorytetowy: INTEGRACJA I AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA
Strategia Rozwoju Gminy Przystajń 2001-2015	Cel 1 Doskonalenie infrastruktury społecznej Cel 4. Rozwój Przedsiębiorczości	Cel 2 Poprawa Stanu Środowiska naturalnego
Strategia Rozwoju Gminy Lipie 2012-2020	Obszar Strategiczny I Rozwój Ekonomiczny Obszar Strategiczny II Atrakcyjność Turystyczna Obszar Strategiczny III Jakość życia mieszkańców	Obszar Strategiczny II Atrakcyjność Turystyczna Obszar Strategiczny III Jakość życia mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Zintegrowanie co najmniej 3 branż gospodarczych

W LSR nie dokonano ograniczeń dla jakiejkolwiek rodzaju czy branży działalności gospodarczej. Projekty realizowane będą zapewne w różnych branżach, rozumianych jako sekcje w systemie REGON. Niewykluczone jest, że realizowane będą projekty w partnerstwie przedsiębiorstw różnych branż w ramach realizacji LSR droga konkursową.
W przedsięwzięciu Rozwój przedsiębiorczości – wykreowanie nowych działalności gospodarczych, rozwój innowacji w przedsiębiorstwach, rozwój współpracy przedsiębiorstw ze sobą , realizowanym w drodze konkursu, oraz w projektach współpracy LGD, gdzie przewidziano realizację inkubatora przedsiębiorczości . Przewiduje się zaangażowanie w realizację tych projektów przedsiębiorców co najmniej następujących branż (sekcji w systemie REGON):

- **a)** sekcja C – przetwórstwo przemysłowe, a zwłaszcza z działu 10 – produkcja artykułów spożywczych i działu 11 – produkcja napojów
- **b)** sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- **c)** sekcja N- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,

X. PLAN KOMUNIKACJI

Komunikacja pomiędzy Lokalną Grupą Działania i lokalną społecznością Społeczność Lokalna jest podstawowym warunkiem efektywnego wdrożenia działań ujętych w Lokalnej Strategii Rozwoju. Odpowiednio zaplanowane kroki pozwolą z jednej strony pozyskać rzeczowe informacje przez społeczność lokalną a z drugiej strony otrzymać informację zwrotną w zakresie skuteczności podjętych metod komunikacji. Przejrzysty plan komunikacji buduje ponadto zaufanie do LGD jako dysponenta środków publicznych, co w konsekwencji skutkować może zachęceniem potencjalnych wnioskodawców do aplikowania w ramach LSR.
Plan komunikacji powstał w wyniku doświadczeń LGD Zielony Wierzchołek Śląska w latach 2008 – 2015 z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym prowadzonych działań informacyjnych, badań ewaluacyjnych z działalności LGD oraz działań partycypacyjnych mających na celu zidentyfikowanie problemów i potrzeb komunikacyjnych.
Do opracowania LSR jak i planu komunikacji posłużyły ponadto działania/metody partycypacyjne, tj. spotkania konsultacyjne, ankiety, wywiady biały, . Szczegółowe informacje na temat Planu Komunikacji znajdują się w *załączniku nr 5 Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014- 2020.*

XI. MONITORING I EWALUACJA

Poniższy rozdział poświęcony został opisowi prowadzenia działań monitoringu oraz ewaluacji w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym także w kwestii funkcjonowania biura Stowarzyszenia. Głównym celem powyższych działań będzie posiadanie aktualnych danych co do postępów w realizacji strategii, szczególnie pod kątem ich efektywności i racjonalności. Zakres procesu monitoringu dotyczyć będzie przede wszystkim uzyskanie informacji zwrotnej co do aspektu finansowego i rzeczowego realizacji założeń LSR. Ewaluacja przeprowadzona będzie na podstawie pozyskanych danych i służyć będzie ocenie zgodności prowadzonych działań z założonymi celami. Pozwoli to na wprowadzenie ewentualnych zmian w sytuacji kiedy zajdzie potrzeba usprawnienia organizacji działań i uskutecznienia efektów wdrażanej LSR.
W związku z faktem, iż Lokalna Strategia Rozwoju obejmuje swoim zasięgiem lata 2014 – 2020, istnieje potrzeba etapowego prowadzenia monitoringu i ewaluacji w cyklach dwuletnich, co wpłynie na ich skuteczność.
Szczegółowe informacje na temat działań monitoringu oraz ewaluacji w ramach wdrażanej LSR oraz funkcjonowania biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Zielony Wierzchołek Śląska *znajdują się w załączniku nr 2 Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016 – 2023.*

XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W dniu 23.11.2015 roku zwrócono się z zapytaniem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach z zapytaniem czy dokument Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Zielony Wierzchołek Śląska kwalifikuje się do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w Dziale IV ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013.1235 ze zmianami).
Zgodnie z otrzymaną odpowiedzią Strategia Rozwoju Lokalnego LGD Zielony Wierzchołek Śląska stanowi instrument realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, realizowany w priorytetach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Śląskiego, dla których sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i w związku z tym nie ma konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny na środowisko dla Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „ Zielony Wierzchołek Śląska" pod warunkiem spełnienia kryteriów wymienionych w art 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz .U. 2013.1235 ze zmianami).

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Obszar LGD Zielony Wierzchołek Śląska na tle subregionu częstochowskiego – str. 3
Rys. 2 Obszar Lokalnej Grupy Działania Zielony Wierzchołek Śląska na tle woj. Śląskiego – str. 4
Rys. 3 Odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych do ludności w tych grupach ogółem – str. 12
Rys. 4 Odsetek osób do liczby bezrobotnych na obszarze LGD dla grup o szczególnej sytuacji na rynku pracy – str. 12

SPIS TABEL

Tab. nr 1 Podstawowe dane gmin wchodzących w skład obszaru LGD Zielony Wierzchołek Śląska – str. 4
Tab. nr 2 Usunięto
Tab. nr 3 Partycypacyjne metody tworzenia LSR z podziałem na etapy – str. 8
Tab. nr 4 Zestawienie najważniejszych obiektów historycznych i zabytkowych obszaru „Zielonego Wierzchołka Śląska" - str. 16
Tab. nr 5 Imprezy kulturalne organizowane na obszarze LGD – str. 17
Tab. nr 6 Zgodność zapisów Analizy SWOT z Diagnozą – str. 17
Tab. nr 7 Odzwierciedlenie celów w zapisach Analizy SWOT str. 23
Tab. nr 8 Zgodność niektórych celów LSR z innymi celami szczegółowymi PROW – str. 26
Tab. nr 9 Zgodność celów szczegółowych LSR z głównymi obszarami RP województwa śląskiego – str. 26
Tab. nr 10 Rodzaje przedsięwzięć oraz projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.1 **– str. 27**
Tab. nr 11 Rodzaje przedsięwzięć i projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.2 **– str. 27**
Tab. nr 12 Rodzaje przedsięwzięć oraz projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego1.3 – str. 28
Tab. nr 13 Rodzaje przedsięwzięć oraz projektów dla osiągnięcia celu szczegółowego 1.4– str. 28
Tab. nr14 Wskaźniki oddziaływania Celu ogólnego: Rozwój gospodarki i tym samym poprawa warunków na rynku pracy – str. 31
Tab. nr 15Wskaźniki oddziaływania celu ogólnego: Czyste środowisko naturalne i przyjazne społeczeństwo o wysokim kapitale społecznym – str. 31
Tab. nr 16 Formularz cele i wskaźniki – str. 33
Tab. nr 17 Tabelaryczna matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, SWOT oraz celów i wskaźników – str. 39
Tab. nr 18 Powiązanie LSR z dokumentami o charakterze strategicznym – str. 46

Wykorzystana literatura:

1. Czapiński J., Panek T.; Diagnoza społeczna 2015 r. Warunki jakość życia Polaków; Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego, 2015;
2. www.wreczyca-wielka.pl
3. www.powiatklobucki.pl
4. www.gminaklobuck.pl
5. www.krzepice.pl
6. www.panki.pl
7. www.opatow.gmina.pl
8. www.lipie.pl
9. www.blachownia.com.pl
10. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kłobuckiego 2014-2020
11. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
12. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014
13. stat.gov.pl

Załączniki:

Załącznik 1 *Procedura aktualizacji LSR*
Załącznik 2 *Procedura monitoringu i ewaluacji*
Załącznik 3 *Plan działania*
Załącznik 4 *Budżet*
Załącznik 5 *Plan komunikacji*

Załącznik nr 1

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność 2014-2020

PROCEDURA AKTUALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Wprowadzenie

LGD Zielony Wierzchołek Śląska przewiduje analizę założeń zawartych w LSR przynajmniej raz na 2 lata, co może prowadzić do konieczności zmian i aktualizowania strategii. Procedura aktualizacji LSR jest ściśle powiązana z procedurą monitoringu i ewaluacji LSR stanowiącą załącznik nr 2 do strategii.

Celem procedury jest dostosowanie zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych, aktualizacja danych dotyczących obszaru oraz korekty zapisów wynikających z ewaluacji wdrażania LSR.

Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składanie wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach Lokalnej Strategii Rozwoju. Na stronach internetowych dostępne są adresy mailowe, karty oceny funkcjonowania LGD, a także ankiety dotyczące oceny jakości życia na obszarze. Wszystkie te uwagi są zbierane i analizowane w biurze Lokalnej Grupy Działania.

Procedura aktualizacji LSR

1. Umieszczenie na stronie internetowej LGD, Gmin oraz portalach społecznościowych ankiety elektronicznej dotyczącej oceny pracy biura, oceny realizacji LSR oraz jakości życia na obszarze LGD.
2. Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian dokonywana jest przez pracowników Biura i Zarząd Stowarzyszenia, z którego tworzony jest wewnętrzny raport.
3. Analiza zgłaszanych potrzeb przez członków LGD i mieszkańców (Karty Projektów).
4. Konieczność zmian w LSR może również wynikać z uwarunkowań prawnych oraz uwag Samorządu Województwa do dokumentu.
5. Analiza otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR dokonywana jest przez pracowników Biura i Zarząd.
6. Zarząd może dodatkowo podjąć decyzję o zleceniu ekspertom zewnętrznym analizy związanej z koniecznością aktualizacji LSR.
7. Zarząd na podstawie ankiet oraz opracowań własnych i opracowań eksperckich zwołuje posiedzenie Grupy Roboczej na którym przedstawiane są propozycje zmiany LSR.
8. Wypracowane stanowisko Grupy Roboczej jest przedmiotem konsultacji społecznych poprzez umieszczenie na stronie internetowej LGD, Gmin oraz portalach społecznościowych ankiety dotyczącej proponowanych zmian w LSR.
9. Biuro LGD analizuje dane zebrane z ankiet, opracowując zestawienie uwag i propozycji do aktualizacji LSR.
10. Zarząd LGD opracowuje propozycję zmian w LSR i przedstawia je Walnemu Zebraniu Członków.
11. Walne Zebranie Członków decyduje o aktualizacji LSR w formie uchwał.

Załącznik nr 2
Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność 2014-2020

MONITORING I EWALUACJA
NA LATA 2016-2023

Poniższy rozdział poświęcony został opisowi prowadzenia ewaluacji oraz monitoringu w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata, w tym także kwestii funkcjonowania biura Stowarzyszenia. Głównym celem prowadzenia powyższych działań będzie posiadanie aktualnych danych co do postępów w realizacji strategii, szczególnie pod kątem ich efektywności i racjonalności. W związku z faktem, iż Lokalna Strategia Rozwoju obejmuje swoim zasięgiem lata 2016 – 2023, istnieje potrzeba etapowego prowadzenia monitoringu i ewaluacji w cyklach dwuletnich, co wpłynie na ich efektywność i skuteczność.
Pomimo etapowego podejścia monitoringu i ewaluacji wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, proces ma charakter ciągły, systematyczny i dotyczy wszystkich elementów, na które dokument oddziałuje. Odpowiedzialnym za wykonanie działań, w tym gromadzenie danych będzie biuro Stowarzyszenia natomiast wnioski i ewentualne działania będą w gestii Zarządu Stowarzyszenia.
Monitoring Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016 - 2023 będzie obejmował głównie elementy dotyczące funkcjonowania LGD w układzie ilościowym i jakościowym oraz stanie realizacji LSR w aspekcie rzeczowym i finansowym (tabela nr 1 poniżej). Celem prowadzonego monitoringu będzie uzyskanie informacji zwrotnych na temat:

- Osiągnięcia rzeczowych, mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników celów strategii,
- Zaawansowania i prawidłowego przebiegu realizowanych przez beneficjentów operacji, będących efektem wdrażania strategii,
- Zaangażowania społeczności lokalnej w proces ewaluacji – przy wykorzystaniu metod partycypacyjnych,
- Wydatkowania środków w ramach wdrażania LSR, w tym funkcjonowania LGD.

Ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016 – 2023, to przede wszystkim analiza zgromadzonych informacji pod kątem oceny rzeczywistych lub spodziewanych efektów realizacji ww. dokumentu z punktu widzenia przyjętych kryteriów. Efektem czego mogą być podjęte działania umożliwiające usprawnienie działania Stowarzyszenia i wdrażanej przez niego Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020 (tabela nr 2 i 3 poniżej).
Z punktu widzenia funkcjonowania biura, ewaluacji podlegać będzie efektywności jego działania, w tym także aktywizacji lokalnej społeczności czy promocji, przebiegu informacji wewnątrz struktur Stowarzyszenia oraz z otoczeniem. Ponadto oceniana będzie efektywność współpracy na poziomie międzyregionalnej i międzynarodowym.
Kluczowymi kwestiami w aspekcie prowadzonej ewaluacji będzie stałe podnoszenie jakości i efektywności działań mających na celu wdrożenie LSR, której prawidłowa realizacja będzie gwarantem sprawnego wydatkowania środków publicznych oraz możliwość reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie LGD. Dlatego warto podkreślić, iż realizacja działań ewaluacyjnych odbywać się będzie z zastosowaniem kluczowych kryteriów, tzn.: trafność, trwałość, efektywność, skuteczność i użyteczność.

Tabela nr 1
Elementy podlegające monitoringowi.

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Poziom realizacji LSR na podstawie mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników celów LSR	Biuro LGD (ocena własna)	Sprawozdania beneficjentów, ankiety beneficjentów, wewnętrzne rejestry danych Biura LGD Wizytacje na miejscu realizacji.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Stopień realizacji wskaźników określonych w LSR
Stopień realizacji harmonogramu ogłaszanych konkursów	Biuro LGD (ocena własna)	Zestawienia ogłaszanych konkursów – baza danych Biura LGD.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem konkursów LSR, ocena stopnia realizacji zadań wdrażania w ramach LSR
Budżet LSR - wydatkowanie środków na poszczególne cele i przedsięwzięcia LSR	Biuro LGD (ocena własna)	Wewnętrzne rejestry danych Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska, dane księgowe.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków LSR oraz środków z umów
Zainteresowanie stroną internetową LGD Zielony Wierzchołek Śląska	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska(ocena własna)	Licznik odwiedzin strony internetowej, statystyki administratora strony.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Skuteczność przekazywania/ uzyskiwania informacji na temat działalności LGD mierzona liczbą odwiedzających www.lgd-klobuck.pl.
Poziom osiągnięcia założeń Planu Komunikacji	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna)	Analiza ankiet ze szkoleń i warsztatów, , analiza wywiadów bezpośrednich podczas spotkań, opinie beneficjentów, raporty z rozmów z mieszkańcami na otwartych spotkaniach.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Poprawność realizacji zaplanowanych celów i zadań komunikacyjnych, efekty działań komunikacyjnych, szczególnie stopień satysfakcji uczestników z jakości prowadzonych działań szkoleniowych i warsztatowych
Funkcjonowanie Biura Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska	Zarząd Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna)	Anonimowe ankiety oraz karty doradztwa.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Ocena efektów pracy pracowników, sposób przekazywania istotnych informacji potencjalnym beneficjentom. Pomoc potencjalnym beneficjentom.

Tabela nr 2

Elementy podlegające ewaluacji wdrażania LSR

Elementy poddane badaniu – w zakresie wdrażania LSR	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Stopień realizacji celów LSR – stopień realizacji wskaźników / Plan działania	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna) Wyspecjalizowana firma zewnętrzna	Informacja od beneficjentów, wewnętrzne rejestry danych Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska	Czas pomiaru: I kw. Kolejnego roku po badanym okresie Okres pomiaru: Ocena dwuletnia, z wyłączeniem roku, 2023 gdy wykonywana na dzień 30 czerwca 2023	Ocena celowości i trafności założeń realizowanych w ramach LSR. Określenie stopnia realizacji poszczególnych celów i wskaźników
Harmonogram rzeczowo - finansowy LSR	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna)	Wewnętrzne rejestry danych LGD	Czas pomiaru: Raz na rok. Ostatnia wykonywana w październiku 2023 roku	Ocena zgodności ogłaszanych i realizowanych projektów z harmonogramem określonym w LSR
Budżet LSR	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna)	Wewnętrzne rejestry danych LGD	Czas pomiaru: Raz na rok. Ostatnia wykonywana w październiku 2023 roku	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowych z przyznanego budżetu na poszczególne cele i przedsięwzięcia.
Jakość stosowanych procedur wyboru i kryteria wyboru,	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska, Zarząd i Rada (ocena własna)	Wspólna analiza przeprowadzona przez organy LGD i pracowników biura w oparciu o doświadczenie z przeprowadzonych naborów, karty oceny, analizy złożonych protestów, ankiet beneficjentów w zakresie oceny procedur i kryteriów	Czas pomiaru: I kw. Kolejnego roku po badanym okresie Okres pomiaru: Ocena dwuletnia, z wyłączeniem roku, 2023 gdy wykonywana na dzień 30 czerwca 2023	Ocena wpływu obowiązujących kryteriów na realizacje wskaźników LSR, poprzez ocena złożonych protestów po zakończeniu całości procedury – ilość zasadnych i niezasadnych protestów i przyczyn ich złożenia przez beneficjentów, postrzeganie w zakresie przejrzystości i czytelności procedury dla beneficjentów. Analiza rozbieżności w kartach ocen członków rady.
Efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodo	Zarząd Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska.	Analiza raportów i sprawozdań z realizacji projektów współpracy, badania ankietowe wśród uczestników projektów, analiza wpisów na	Czas pomiaru: I kw. Kolejnego roku po badanym okresie Okres pomiaru: Ocena dwuletnia, z	Stopień osiągania zaplanowanych wskaźników i celów dotyczących projektów współpracy.

wej pomiędzy LGD		portalach społecznościowych	wyłączeniem roku, 2023 gdy wykonywana na dzień 30 czerwca 2023	

Tabela nr 3

Elementy podlegające ewaluacji funkcjonowania Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska

Elementy poddane badaniu – w zakresie funkcjonowania LGD	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Plan komunikacyjny	Biuro Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna)	Badania ankietowe w trakcie szkoleń i warsztatów w korelacji z listami wybranych projektów oraz pozostałe dokumenty wynikające z realizacji Planu komunikacyjnego (wydruk ze strony internetowej, listy obecności, pojedyncze egzemplarze materiałów informacyjno-promocyjnych wraz z ich rozchodowaniem, kopie artykułów w prasie lokalnej i inne)	Czas pomiaru: I kw. Kolejnego roku po badanym okresie Okres pomiaru: Ocena dwuletnia, z wyłączeniem roku, 2023 gdy wykonywana na dzień 30 czerwca 2023	Ocena stopnia realizacji Planu Komunikacyjnego oraz jego wpływu na wdrażanie LSR, oraz określenie dziedzin w których Plan komunikacyjny powinien zostać ulepszony. Stopień satysfakcji uczestników z jakości prowadzonych działań - analiza skuteczności prowadzonych działań w kontekście uzyskanego wsparcia przez osoby korzystające usług szkoleniowych LGD
Funkcjonowanie Biura oraz skuteczność promocji, doradztwa i aktywizacji społeczności lokalnej	Zarząd Stowarzyszenia LGD Zielony Wierzchołek Śląska	Opinia Prezesa Zarządu, ankiety szkoleniowe, karty doradztwa indywidualnego Sprawozdania z realizacji projektów własnych oraz funkcjonowania i aktywizacji	Czas pomiaru: I kw. Kolejnego roku po badanym okresie Okres pomiaru: Ocena dwuletnia, z wyłączeniem roku, 2023 gdy wykonywana na dzień 30 czerwca 2023	Ocena poprawności działalności biura, określająca skuteczność realizowanych zadań w odniesieniu do założeń LSR oraz zadań biura. (rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie, realizacja LSR zgodnie z harmonogramem, inicjatywa , uczestnictwo w posiedzeniach ,przestrzeganie regulaminu, jakość świadczonych usług) Ocena skuteczności promocji oraz działań wdrażanych w ramach aktywizacji LSR i projektów własnych – skuteczność animacji społeczności i projektów własnych
Funkcjonowanie Zarządu	Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia LGD	Sprawozdanie zarządu z działalności / opina komisji rewizyjnej, anonimowe ankiety	Ocena roczna w latach 2016-2023, dokonywana do 30 czerwca następnego roku	Ocena pracy członków zarządu, aktywność i udział w posiedzeniach, zaangażowanie w realizację zadań oraz wpływ na lokalną społeczność

	Zielony Wierzchołek Śląska (ocena własna)			
Funkcjonowanie Rady	Komisja Rewizyjna	Sprawozdanie Rady z działalności (anonimowe)	Ocena roczna w latach 2016-2023, dokonywana do 30 czerwca	Ocena pracy członków Rady , aktywność i udział w posiedzeniach

Załącznik nr 3

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność 2014-2020

Plan Działania

Plan Działania Cel ogólny nr 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem lata 2016-2023		Program	Poddziałan zakres progr
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie	PROW	
Cel szczegółowy 1.1														
1.1.1	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	11	100%	1200000,00	0	0	0,00	-	-	-	11	1 200 000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.1.2	Liczba powstałych produktów turystycznych	2	100,00%	40000,00	-	-	0,00	-	-	-	2	40000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.1.3	Liczba operacji mających na celu promocję turystyczną	9	50,00%	100000,00	9	100,00%	100000,00	-	-	-	18	200000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja

	obszaru													LSR
Razem cel szczgółowy1.1				1 340 000,00			100 000,00					1 440 000,00		
Plan Działania Cel ogólny nr 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem lata 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie	PROW	
Cel szczegółowy 1.2														
1.2.1	Ilość nowootworzonych przedsiębiorstw	5	100,00%	300000	-	-	-	-	-	-	5	300000	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.2.2	Liczba zatrudnionych zaliczanych do grupy defaworyzowanej	12	100,00%	1350000	0	0	0	-	-	-	12	1350000	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.2.3	Liczba przeszkolonych osób, zainteresowanych podjęciem	40	50,00%	20000,00	40	100,00%	20000,00	-	-	-	80	40000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR

	samodzielnej działalności gospodarczej													
Razem cel szczgółowy1.2				1 670 000,00			20 000,00					1 690 000,00		

Plan Działania Cel ogólny nr 1	Lata Nazwa wskaźnika	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem lata 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
		Wartość z jednostką miary.	%realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie	PROW	
Cel szczegółowy 1.3														
1.3.1	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	12	100%	850 000,00	0	0	0	-	-	-	12	850000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.3.2	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju	10	100%	3000000,00	0	0	0	-	-	-	10	3000000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR

	istniejącego przedsiębiorstwa													
1.3.3	Liczba osób przeszkolonych	40	50,00%	20000,00	40,00	100,00%	20000,00	-	-	-	80,00	40000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.3.4	Liczba utworzonych sieci współpracy	1	50,00%	20000,00	1	100,00%	20000,00	-	-		2	40000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.3.5	Liczba zrealizowanych projektów współpracy (w tym projektów współpracy międzynarodowej)	1	100,00%	92000,00	-	-	-	-	-		1	92000,00	PROW	Działanie 19.3
Razem cel szczgółowy1.3				3 982 000,00			40 000,00					4 022 000,00		

Plan Działania Cel ogólny nr 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem lata 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary.	%realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie	PROW	
Cel szczegółowy 1.4														
1.4.1	Liczba nowych inkubatorów przetwórstwa lokalnego	1	100,00%	250000	-	-	-	-	-	-	1	250000	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.4.2	Liczba wydarzeń/imprez	4	45,00%	90000,00	6	100,00%	110000	-	-	-	10	200000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
1.4.3	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1	100,00%	60000	-	-	-	-	-	-	1	60000	PROW	Działanie 19.3
Razem cel szczgółowy1.4				400 000,00			110 000,00			0,00		510 000,00		

Plan Działania Cel ogólny nr 2	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem lata 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie	PROW	
Cel szczegółowy 2.1														
2.1.1	Liczba wydarzeń promocyjnych mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego	2	40,00%	15000,00	3	100,00%	22500,00	-	-	-	5	37500,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR

	Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury i dziedzictwa kulturowego	2	40,00%	15000,00	3	100,00%	22500,00	-	-	-	5	37500,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	10	50,00%	62500,00	10	100,00%	62500,00	-	-	-	20	125000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
2.1.2	Liczba kampanii edukacyjnych	1	50,00%	20000,00	1	100,00%	20000,00	-	-	-	2	40000,00	PROW	Działanie 19.2
2.1.3	Liczba operacji zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowo-historycznego terenu	8	100%	840000,00	0	0	0,00	-	-	-	8	840000,00	PROW	Działanie 19.2

2.1.3	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	2	100%	360000,00	-	-	-	-	-	-	2	360 000,00	PROW	Działanie 19.2
Razem cel szczgółowy2.1				1312500,00			127 500,00					1 440 000,00		

Plan Działania Cel ogólny nr 2	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem lata 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary.	%realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Wartość z jednostką miary.	% realizacji wskaźnika narastająco.	Planowane wsparcie (zł).	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie	PROW	
Cel szczegółowy 2.2														
2.2.1	Liczba operacji polegających na rozwoju obiektów spełniających funkcję infrastruktury kulturalnej	9	100%	1300000,00	0	0	0,00	-	-	-	9	1300 000,00	PROW	Działanie 19.2 Realizacja LSR
2.2.2	Liczba działań na rzecz wzmocnienia	15	60,00%	120 000,00	5	100,00%	80 000,00	-	-	-	20	200 000,00	PROW	Działanie 19.2

	aktywności i kapitału społecznego													Realizacja LSR
2.2.3	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	40	40,00%	30000,00	40	80,00%	30000,00	20	100,00%	30000,00	100	90000,00	PROW	Działanie 19.4 Aktywizacja
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	290	33,33%	40000,00	580	66,66%	40000,00	870	100,00%	40000,00	870	120000,00	PROW	Działanie 19.4 Aktywizacja
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	70	35,00%	300000,00	140	70,00%	300000,00	60	100,00%	177500,00	200	777500,00	PROW	Działanie 19.4 Aktywizacja
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	5	25,00%	10000,00	10	75,00%	10000,00	5,00	100,00%	10000,00	20	30000,00	PROW	Działanie 19.4 Aktywizacja
Razem cel szczgółowy2.2				1800 000,00			460 000,00			257 500,00		2 517 500,00		

Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane utworzeniu miejsc pracy w poddziałaniu Realizacja LSR: 5 500 000 co stanowi 50 % budżetu.

Załącznik nr 4
Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność 2014-2020

BUDŻET LSR

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundus z wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	10 450 000,00	0,00	0,00	0,00		10 450 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	152 000,00			0,00		152 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1244500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1244500,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	1083000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1083000,00
Razem	**12 929 500,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**12 929 500,00**

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	4 512 239,00	2 579 131,00		7 091 370,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2 137 096,00		1 221 534,00	3 358 630,00
Razem	**6 649 335,00**	**2 579 131,00**	**1 221 534,00**	**10 450 000,00**

Załącznik nr 5

PLAN KOMUNIKACJI

NA LATA 2016 – 2020

Wprowadzenie

Komunikacja na linii LGD – Społeczność Lokalna jest podstawowym warunkiem efektywnego wdrożenia działań ujętych w Lokalnej Strategii Rozwoju. Ten swoisty dualizm komunikacyjny pozwala z jednej strony pozyskać konkretne informacje przez społeczność lokalną a z drugiej strony na pozyskanie informacji zwrotnej przez LGD w zakresie skuteczności podjętych metod komunikacji. Przejrzysty plan komunikacji buduje ponadto zaufanie do LGD jako dysponenta środków publicznych. Odpowiedzialnym za realizację planu komunikacji jest Zarząd Stowarzyszenia.
Plan komunikacji powstał w wyniku doświadczeń LGD Zielony Wierzchołek Śląska w latach 2006 – 2015 z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym prowadzonych działań informacyjnych, badań ewaluacyjnych z działalności LGD oraz działań partycypacyjnych mających na celu zidentyfikowanie problemów i potrzeb komunikacyjnych.
Do opracowania LSR jak i planu komunikacji posłużyły ponadto działania/metody partycypacyjne, tj. spotkania konsultacyjne, ankieta, wywiad biały, konsultacji indywidualnych w biurze LGD.

Najważniejsze wnioski w zakresie komunikacji LGD – Społeczność Lokalna to:

α) ważnym kanałem informacji i dystrybucji jest Internet a zwłaszcza portale społecznościowe i strona internetowa LGD
β) pracownicy zatrudnieni w biurze LGD mają odpowiednie doświadczenie w komunikowaniu się ze społecznością lokalną
χ) pracownicy zatrudnieni w biurze LGD mają szeroką wiedzę merytoryczną w przekazywaniu informacji związanych z wdrażaniem LSR
δ) rozważyć należy indywidualne konsultacje i doradztwo w miejscu zamieszkania lub siedzibie wnioskodawców
ε) należy określić skuteczne metody dotarcia do grupy defaworyzowanej określonej w LSR.

Podkreślić należy, iż wnioski wynikające doświadczeń LGD oraz przeprowadzonych metod partycypacji zostały użyte do zbudowania Planu Komunikacji

Cele Działań Komunikacyjnych

Plan Komunikacji przewiduje podejmowanie działań, które mają zachęcić potencjalnych wnioskodawców do aplikowania w ramach LSR, co w konsekwencji wpływać będzie na skuteczną realizację celów strategii. Wraz z postępem w realizacji strategii LGD będzie podejmować działania upowszechniające efekty wdrażania działań projektowych na obszarze LGD.
Celem głównym w komunikacji na linii LGD – Społeczność Lokalna jest budowa pozytywnego wizerunku LGD oraz przekazanie wiedzy na temat lokalnej strategii i zawartych w niej możliwości wsparcia dla określonych grup, w tym przede wszystkim grup defaworyzowanych.
Powyższy cel zostanie osiągnięty przez optymalne i zaplanowane działania informacyjno – promocyjne, adekwatne do potrzeb poszczególnych grup, w tym grup defaworyzowanych. Aktualizacja planu komunikacji będzie możliwa po przeprowadzonych analizach skuteczności podjętych działań, przede wszystkim uzyskanych w informacjach zwrotnych społeczności lokalnej. Zadaniem postawionym w celach działań promocyjnych i informacyjnych jest przybliżanie działań określonych w LSR i aktywizowanie społeczności lokalnych do włączenia się w realizację LSR poprzez aktywne uczestnictwo w proponowanych przedsięwzięciach.

Celami szczegółowymi komunikacji są:

1. przekazanie kompleksowej i fachowej informacji dotyczącej wsparcia potencjalnych wnioskodawców,
2. zapewnienie kompleksowego wsparcia w zakresie doradztwa na etapie aplikowania i rozliczania wniosków,
3. zwiększenie świadomości odnośnie korzyści płynących z wdrażania funduszu unijnych a zwłaszcza w ramach PROW 2014 – 2020,
4. aktywizowanie lokalnej społeczności i zachęcanie jej do współrealizacji LSR,
5. poznanie opinii o jakości działań podejmowanych przez LGD i usług doradczych świadczonych przez pracowników biura

Grupy docelowe planu komunikacji

Grupy docelowe, do których kierowane będą poszczególne działania komunikacyjne wynikają z LSR i zapisanych tam celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć. Grupy docelowe wynikają z charakteru operacji, które będą miały możliwość pozyskania dofinansowania w ramach LSR, m .in. jednostki finansów publicznych, instytucje kultury, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, bezrobotni. Szczególną grupą docelową są grupy defaworyzowane na rynku pracy. LSR zakłada wsparcie grupy defaworyzowanej w wysokości ponad 30% ogółu budżetu, stąd ważnym jest dotarcie to przedmiotowej grupy ze skutecznym przekazem i precyzyjną informacją.

Grupy docelowe można pogrupować następująco:

- **wnioskodawcy** będący odbiorcami kampanii informacyjno-promocyjnych, badań satysfakcji i jakości, spotkań informacyjno – konsultacyjnych, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR czyli bezrobotni w wieku 18-34, niepełnosprawni i korzystający z pomocy społecznej.
- **beneficjenci realizujący operacje** będący odbiorcami kampanii informacyjno-promocyjnych, badań satysfakcji i jakości, spotkań informacyjno – konsultacyjnych,
- **mieszkańcy obszaru** będący odbiorcami kampanii informacyjno-promocyjnych,
- **członkowie Stowarzyszenia i jego organów** będący odbiorcami kampanii informacyjno-promocyjnych, badań satysfakcji i jakości, spotkań informacyjno – konsultacyjnych,
- **pracownicy biura LGD** będący odbiorcami badań satysfakcji i jakości.

Rodzaje działań i środków przekazu

Rodzaje działań i komunikacyjnych i użyte do tego narzędzia komunikacji odpowiadają potrzebom społeczności lokalnej i są wynikiem dotychczas stosowanych efektywnych działaniach komunikacyjnych oraz na metodach komunikacji wskazanych przez mieszkańców podczas konsultacji społecznych. Ciągłość i powtarzalność zaplanowanych do realizacji działań komunikacyjnych zapewni utrzymanie mobilizacji społecznej w całym procesie wdrażania LSR. Działania komunikacyjne i środki przekazu są dostosowane do poszczególnych grup odbiorców i realizują cele komunikacyjne zaś przekazywane treści będą czytelne i fachowe. Do tych działań należą:

Kampanie informacyjno – promocyjne będą realizowane przez następujące środki przekazu:

1. ogłoszenia i artykuły na stronach internetowych LGD, portalu społecznościowym oraz stronach Gmin,
2. newsletter wysyłany drogą mailową,
3. ogłoszeń/artykułów w prasie lokalnej,
4. wiadomości mailowe wysyłane do osób z listy mailingowej Stowarzyszenia,
5. spotkania na obszarze Gmin,
6. doradztwo w Biurze LGD.

Kampanie informacyjno – promocyjne będą realizowały następujące cele komunikacyjne: aktywizowanie lokalnej społeczności i zachęcanie jej do współrealizacji LSR, zapewnienie kompleksowego wsparcia w zakresie doradztwa na etapie aplikowania i rozliczania wniosków, przekazanie kompleksowej i fachowej informacji dotyczącej wsparcia potencjalnych wnioskodawców.

Spotkania informacyjno – konsultacyjne będą realizowane przez następujące środki przekazu:

a) prezentacje i materiały szkoleniowe z zakresu aplikowania i rozliczania wniosków, opisy lokalnych kryteriów i procedur wyboru operacji,
b) ulotki informacyjne przekazywane uczestnikom,

Spotkania informacyjno – konsultacyjne będą realizowały cele: przekazanie kompleksowej i fachowej informacji dotyczącej wsparcia potencjalnych wnioskodawców, zapewnienie kompleksowego wsparcia w zakresie doradztwa na etapie aplikowania i rozliczania wniosków, aktywizowanie lokalnej społeczności i zachęcanie jej do współrealizacji LSR; poznanie opinii o jakości działań podejmowanych przez LGD i usług doradczych świadczonych przez pracowników biura.

Badania satysfakcji i jakości będą realizowane przez następujące środki przekazu:

a) ankiety wypełniane przez wnioskodawców i beneficjentów po udzielonym doradztwie,
b) ankiety elektroniczne wysyłane do beneficjentów poszczególnych typów operacji,
c) ankiety wypełnianie przez uczestników szkoleń i innych wydarzeń organizowanych przez LGD, wywiady z organami i członkami Stowarzyszenia, wywiady z pracownikami biura LGD.

Badanie satysfakcji i jakości będzie odbywało się w ramach bieżącego monitoringu i ewaluacji zarówno wewnętrznej i zewnętrznej będzie służyło

realizacji celu komunikacyjnego jakim jest poznanie opinii o jakości działań podejmowanych przez LGD i usług doradczych świadczonych przez pracowników biura.

Wskaźniki realizacji planu komunikacji					
Termin	**Cel komunikacji**	**Działanie komunikacyjne**	**Środki przekazu**	**Adresaci (grupy docelowe)**	**Wskaźnik**
I poł. 2016 r. II poł 2018 r. II poł 2021 r.	Poinformowanie mieszkańców obszaru LGD, w szczególności potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania pomocy oraz typach operacji, na których realizację będzie można otrzymać wsparcie.	Kampania informacyjno-promocyjna	-ogłoszenia/artykuły na stronach internetowych (m.in. LGD i Gmin Członkowskich), -ogłoszenia/artykuły w prasie lokalnej, - informacja na portalu społecznościowym LGD, - wysyłanie informacji w formie Newslettera, - doradztwo w siedzibie Biura LGD, - spotkania na obszarze LGD	-wszyscy potencjalni wnioskodawcy w szczególności grupy defaworyzowane - beneficjenci realizujący projekty - mieszkańcy obszaru	- liczba ogłoszeń na stronach internetowych - minimum 1 ogłoszenie (dotyczy 1 roku) - liczba informacji na portalu społecznościowym - minimum 1 informacja (dotyczy 1 roku) - liczba odbiorców informacji wysłanych mailowo - 20 odbiorców (dotyczy 1 roku) - liczba spotkań informacyjnych – 5 (dotyczy 1 roku) - liczba udzielonych poradnictw – 10 (dotyczy 1 roku)
II poł. 2016 r. 2017 r. 2018 r. 2019 r. 2020 r.	Poinformowanie mieszkańców obszaru LGD o planowanych konkursach i innych działaniach podejmowanych przez LGD oraz zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność LGD, promocja dobrych praktyk LGD i innych organizacji	Kampania informacyjno-promocyjna	- ogłoszenia/artykuły na stronach internetowych (m.in. LGD i Gmin Członkowskich), - ogłoszenia/artykuły w prasie lokalnej, - informacja na portalu społecznościowym LGD, - wysyłanie informacji w formie Newslettera, - doradztwo w siedzibie Biura LGD, - spotkania na obszarze LGD	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy w szczególności grupy defaworyzowane -beneficjenci realizujący projekty - mieszkańcy obszaru	- liczba ogłoszeń na stronach internetowych -minimum 1 ogłoszenie (dotyczy 1 roku) - liczba odbiorców informacji wysłanych mailowo - 100 odbiorców (dotyczy 1 roku) - liczba informacji na portalu społecznościowym - minimum 1 informacja (dotyczy 1 roku) - liczba wydarzeń promocyjnych i aktywizujących – minimum 30 (dotyczy 1 roku) - liczba udzielonych poradnictw - 50 (dotyczy 1 roku)

II poł. 2016 r. 2017 r. 2018 r. 2019 r. 2020 r.	Poinformowanie mieszkańców o ogłoszonym konkursie i terminach przyjmowania wniosków	Kampania informacyjno-promocyjna	- ogłoszenia/artykuły na stronach internetowych (m.in. LGD i Gmin Członkowskich), - ogłoszenia/artykuły w prasie lokalnej, - informacja na portalu społecznościowym LGD, - wiadomość e-mailowa do osób z listy mailingowej LGD	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy w szczególności grupy defaworyzowane -beneficjenci realizujący projekty - mieszkańcy obszaru	- liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 1 ogłoszenie dla danego konkursu - liczba ogłoszeń w prasie lokalnej – 1 ogłoszenie dla danego konkursu - liczba odbiorców informacji wysłanych mailowo - 50 odbiorców (dotyczy 1 roku) - liczba informacji na portalu społecznościowym - 1 informacja dla danego konkursu
II poł. 2016 r. 2017 r. 2018 r. 2019 r. 2020 r.	Informowanie o zasadach przyznawania pomocy w ramach poszczególnych typów operacji, zasadach rozliczania i realizacji projektów	Spotkania informacyjno – konsultacyjne	- prezentacje przygotowane przez pracowników biura - ulotka informacyjna przekazywana podczas spotkań - materiały szkoleniowe - ankiety wypełniane przez uczestników szkoleń - doradztwo w siedzibie Biura LGD	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy w szczególności grupy defaworyzowane -beneficjenci realizujący projekty - mieszkańcy obszaru	- liczba spotkań – 1 spotkanie dla danego konkursu - liczba spotkań w ramach konkursu, którego odbiorcami są osoby defaworyzowane - 1 spotkanie dla danego konkursu - liczba przekazanych ulotek (w zależności od liczby uczestników szkoleń) - % ankiet wypełnionych przez uczestników szkoleń – 20% (dotyczy 1 roku) - liczba udzielonych poradnictw – 50 (dotyczy 1 roku)
II poł. 2016 r. 2017 r. 2018 r. 2019 r. 2020 r.	Poinformowanie mieszkańców i wnioskodawców o wynikach konkursu	Kampania informacyjna	- ogłoszenie/artykuł na stronie internetowej LGD	- wszyscy wnioskodawcy w szczególności grupy defaworyzowane	- liczba ogłoszeń na stronie internetowej LGD – 1 ogłoszenie dla danego konkursu

I poł. 2017 r. I poł. 2018 r. I poł. 2019 r. I poł. 2020 r.	Poznanie opinii o jakości działań podejmowanych przez LGD i usług doradczych świadczonych przez pracowników biura	Badanie satysfakcji i jakości	- ankiety wypełnianie przez wnioskodawców i beneficjentów po udzielonym doradztwie - ankiety elektroniczne wysłane do beneficjentów poszczególnych typów operacji i kluczowych partnerów - ankiety wypełniane przez uczestników szkoleń i innych wydarzeń organizowanych przez LGD –ogłoszenia/artykuły w prasie lokalnej, -wywiady z organami i członkami Stowarzyszenia -wywiady z pracownikami Biura LGD	- wnioskodawcy i beneficjenci, którym LGD udzieliła wsparcia doradczego - uczestnicy szkoleń i innych wydarzeń - członkowie Stowarzyszenia i jego organów - pracownicy Biura LGD	- liczba wykonanych badań – 1 (dotyczy 1 roku)
Każda zmiana zapisów LSR	Poinformowanie o zmianach w LSR dotyczących np. zmiany kryteriów oceny	Informacja internetowa	- ogłoszenie/artykuł na stronie internetowej LGD	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy w szczególności grupy defaworyzowane -beneficjenci realizujący projekty	- liczba ogłoszeń na stronie internetowej LGD – w zależności od wprowadzanych zmian

Planowane efekty działań komunikacyjnych.

Dzięki systematycznej realizacji planu komunikacji zostaną osiągnięte rezultaty w postaci drukowanych materiałów informacyjno-promocyjnych, zorganizowanych szkoleń i wydarzeń, ale przede wszystkim wzrośnie poziom wiedzy wnioskodawców i mieszkańców na temat LSR i wdrażanych przez nią funduszy, lokalna społeczność (w szczególności grupy defaworyzowane) zostanie zaktywizowana i zaangażowana we wdrażanie LSR, zostanie utworzony pozytywny wizerunek LGD oraz wzrośnie jej rozpoznawalność, a także przyczyni się do wzrostu jakości oferowanych przez LGD usług.

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych. Plan komunikacji będzie poddawany systematycznej ocenie w ramach bieżącego monitoringu i badań ewaluacyjnych przeprowadzanych przez LGD i podmioty zewnętrzne (zgodnie z Procedurą monitoringu i ewaluacji LSR). Plan komunikacyjny będzie weryfikowany w zakresie adekwatności doboru działań komunikacyjnych do poszczególnych grup docelowych, ich efektywności, skuteczności i racjonalności ponoszonych kosztów.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzone zostaną błędy i nieprawidłowości w celu ich niwelacji w pierwszej kolejności będą miały zastosowanie rekomendacje z badań. W przypadku rażących nieprawidłowości zostanie opracowany plan naprawczy poprzedzony konsultacjami społecznymi w zakresie działań komunikacyjnych i środków przekazu.

Opis wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych i sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR. W opracowanym przez LGD planie komunikacyjnym zostały uwzględnione działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD, realizacji LSR i jakości udzielanego poradnictwa. Będą temu służyły monitoring i ewaluacja. Informacje zwrotne na temat jakości udzielanego doradztwa będą zbierane w dwojaki sposób. Po pierwsze poprzez uzupełnienie przez wnioskodawcę/beneficjenta ankiety monitorującej jakość usługi doradczej oraz po drugie przez ankiety rozsyłane w formie elektronicznej do beneficjentów poszczególnych typów operacji i kluczowych partnerów. Informacje dotyczące funkcjonowania LGD i realizacji LSR będą zbierane podczas szkoleń i innych wydarzeń organizowanych przez LGD (w formie ankiet), a także będą zbierane w formie wywiadów z organami, członkami Stowarzyszenia i pracownikami

Biura LGD. Ich wyniki posłużą do aktualizacji LSR, procedur, zmiany funkcjonowania poszczególnych organów czy biura LGD, bądź przeprowadzenia korekt w tym zakresie (m. in. poprzez podnoszenie kompetencji pracowników udzielających porad np. w zakresie komunikacji interpersonalnej).

W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, braku akceptacji społecznej dla metod wdrażania LSR czy konkretnych działań podejmowanych przez LGD albo w przypadku konieczności zmiany założeń i planów LGD zostaną podjęte następujące działania naprawcze:

RYZYKO:

1. Funkcjonująca negatywna opinia społeczeństwa na temat działania LGD,
2. Nieodpowiednie działania komunikacyjne i środki przekazu,
3. Niedostateczny odzew społeczny działań komunikacyjnych podejmowanych przez LGD.

DZIAŁANIA NAPRAWCZE:

1. Budowanie pozytywnego wizerunku LGD poprzez przekazywanie wysokiej klasy i czytelnych i materiałów związanych z realizacją LSR,
2. Podjęcie działań w oparciu o cel komunikacyjny oraz sprecyzowaną grupę odbiorców,
3. Zadbanie o właściwe formy poinformowania mieszkańców o organizowanych działaniach.

Budżet działań komunikacyjnych

Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Budżet ogółem
Poinformowanie mieszkańców obszaru LGD, w szczególności potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania pomocy oraz typach operacji, na których realizację będzie można otrzymać wsparcie.	Kampania informacyjno – promocyjna	20 000,00
Poinformowanie mieszkańców obszaru LGD o planowanych konkursach i innych działaniach podejmowanych przez LGD oraz zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność LGD, promocja dobrych praktyk LGD i innych organizacji	Kampania informacyjno – promocyjna	100 000,00
Poinformowanie mieszkańców o ogłoszonym konkursie i terminach przyjmowania wniosków	Kampania informacyjno – promocyjna	20 000,00
Informowanie o zasadach przyznawania pomocy w ramach poszczególnych typów operacji, zasadach rozliczania i realizacji projektów	Spotkania informacyjno – konsultacyjne	20 000,00
Poinformowanie mieszkańców i wnioskodawców o wynikach konkursu	Kampania informacyjna	0,00
Poznanie opinii o jakości działań podejmowanych przez LGD i usług doradczych świadczonych przez pracowników biura	Badanie satysfakcji i jakości	20 000,00
Poinformowanie o zmianach w LSR dotyczących np. zmiany kryteriów oceny	Informacja internetowa	0,00
Poinformowanie o efektach wdrażania LSR	Kampania informacyjno-promocyjna	20 000,00